

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

JOBLAND
TEACHING SKILLS AND
RESOURCES FOR IMPROVING
CAREER LEARNING AT SCHOOL

Coordonator: CNPEE-UCE, România

JOBLAND

IO1 - Competențe de management al carierii

Cadru metodologic pentru învățare a carierii în școală

Raport transnațional

**Editura Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație
București, 2021**

ISBN:978-606-606-8966-11 3

Mulțumiri

Dorim să mulțumim tuturor partenerilor JOBLAND pentru contribuțiile aduse acestui raport, precum și pentru sprijinul oferit pentru elaborarea și diseminarea instrumentelor de cercetare și pentru traduceri, toate acestea permițându-ne să adunăm datele. Dorim să ne exprimăm aprecierea pentru participanții la cercetare, care au acordat timp și au depus efort să contribuie cu perspectivele și opiniile lor referitoare la învățarea timpurie a carierei.

Informații despre publicare

Drept de autor: Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație – Unitatea de Cercetare în Educație

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Acest proiect a fost finanțat cu sprijinul Comisiei Europene.

Sprijinul acordat de Comisia Europeană pentru elaborarea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului, care reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi trasă la răspundere pentru orice utilizare a informațiilor conținute în aceasta.

Proiect KA2 - Parteneriate Strategice - 2018-1-RO01-KA201-049235

Partenerii și contribuitorii la acest report

 MINISTERUL EDUCAȚIEI CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație - coordonator IO1	Speranța Țibu, Petre Botnariuc, Andra Făniță, Alina Crăciunescu, Doina Popescu
	Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională	Marcela Călineci, Ana Maria Oancea Luminița Mitrofan, Aurelia Florina Stănculescu, Robert Florea
	Universitatea din Florența	Genda Galeotti Giovanna del Gobbo Gilda Esposito Daniela Frison
	Centro Studi Pluriversum	Anita Montagna Martina Georgi Elleonora Durighello Julio Iannis
	IC di Maniago	Anna Maria Locatello
	VIA University College	Randi Skovhus
	CASCAiD Ltd	Damian Mawdsley Ella Bujok Mark Prince
	DEP Institut	Rachel Nelson Cristina Caldas
	Ozel Bilkent Ortaokulu	Jale Atasalar Oya Kerman Ciydem Eroglu

CUPRINS

1. INTRODUCERE / 6
2. CUM AU FOST COLECTATE DATELE PENTRU ACEST RAPORT? / 8
3. REZULTATELE PRINCIPALE / 12
4. LECȚII ÎNVĂȚATE / 13
5. CONSIDERENTE PENTRU CONSILIERE A CARIEREI/ ÎNVĂȚĂREA DESPRE CARIERĂ ÎN ȘCOLILE PRIMARE - CADRUL METODOLOGIC AL CMS / 14
 - Definirea învățării despre carieră / 14
 - De ce este importantă / 15
6. CUM SE PREZINTĂ ACUM ÎNVĂȚĂREA DESPRE CARIERĂ ÎN ȘCOLILE PRIMARE ÎN ȚĂRILE JOBLAND - PERSPECTIVA PRACTICIANULUI / 18
 - Învățarea despre carieră în școlile primare. Misiunea / 18
 - Relevanța învățării despre carieră / 22
 - Sunt importante activitățile despre carieră? / 26
 - Cum le sunt introduse elevilor subiectele legate de carieră? / 26
 - La ce vârstă ar trebui copiii să înceapă activitățile de consiliere a carierei/învățare despre carieră? / 28
 - Activități și rezultate / 29
 - Ce fel de activități sunt aplicate la nivelul școlii ca parte dintr-un program de învățare despre carieră? / 31
 - Exemple de subiecte și competențe abordate de activitățile de învățare despre carieră / 32
 - Metode utilizate în activitățile legate de carieră în învățământul primar / 35
 - Evaluarea activităților de învățare despre carieră / 36
 - Exemple de bune practici / 38

7. NEVOILE DE FORMARE ALE PROFESORILOR PENTRU ÎNVĂȚAREA EFICIENTĂ ÎN CARIERĂ / 42	
▪ Cine desfășoară activitățile de învățare despre carieră în ciclul primar / 42	
▪ Formarea inițială pentru activitățile de învățare despre carieră/ 42	
▪ Disponibilitatea profesorilor / 43	
▪ Nevoi / 44	
▪ Nevoile și provocările legate de dezvoltarea profesională / 47	
8. SPRIJIN PENTRU LIVRAREA ÎNVĂȚĂRII DESPRE CARIERĂ / 53	
▪ Resurse educaționale / 53	
▪ Resurse, inclusiv TIC / 54	
▪ Cercetare / 57	
▪ Instituții suport / 58	
9. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI / 59	
▪ Concluzii / 59	
▪ Recomandări / 64	
10. PROPUNERE DE CADRU DE MANAGEMENT AL CARIEREI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR / 66	
11. GLOSAR / 76	
REFERINȚE / 83	
ANEXE / 87	
Anexa 1 - Sprijin metodologic pentru desfășurarea cercetării documentare / 87	
Anexa 2 - Sprijin metodologic pentru efectuarea focus-grupului / 89	
Anexa 3 - Chestionarul Jobland (model) / 92	
Anexele 4-17 - Tabele și grafice / 100-115	

1. INTRODUCERE

Acest raport prezintă rezultatele unei cercetări acțiune la nivel internațional pe tema învățării timpurii despre carieră, finanțată ca parte a proiectului Erasmus + JOBLAND. Proiectul se adresează nevoii de a construi modele eficiente și resurse inovatoare pentru prevenirea părăsirii timpurii a școlii și a lipsei de implicare în educație.

Cercetarea, promovată printr-un parteneriat internațional între universități, școli și furnizori de orientare în carieră, se concentrează pe rolul învățării timpurii despre carieră și vizează investigarea ultimelor tehnici de învățare timpurie despre carieră din Europa și elaborarea unui cadru metodologic, a unor resurse și instrumente practice comune care să ajute școlile să îmbunătățească calitatea activităților de învățare despre carieră în primii ani de școală.

Învățarea despre carieră în învățământul primar include acele activități din copilăria timpurie concepute *să le ofere copiilor de la o vârstă fragedă o gamă largă de experiențe educaționale, de tranziție între diverse cicluri și explorare a lumii muncii*. S-a demonstrat că învățarea despre carieră are un impact semnificativ asupra aspirațiilor, motivației și încrederii copiilor. Așteptările și aspirațiile limitative influențează efortul școlar pe care îl depun copiii, rezultatele lor școlare, disciplinele pe care aleg să le studieze și locurile de muncă pe care ajung să le dețină. Punând sub semnul întrebării unele perspective stereotipe despre anumite locuri de muncă și cariere, activitățile de învățare despre carieră îi ajută pe copii să își dezvolte sfera aspirațiilor de carieră și joacă un rol semnificativ atunci când vine vorba de îmbunătățirea mobilității sociale și de abordarea dezavantajelor.

Învățarea despre carieră joacă un rol esențial în promovarea acelor abilități care nu numai că îi echipează pe copii pentru următoarea etapă a vieții lor, ci le permit, de asemenea, să planifice și să ia decizii în cunoștință de cauză cu privire la educație, formare și alegeri în carieră.

Acest set de abilități este definit drept Competențe de Management al Carierei și se referă, conform definiției ELGPN adaptate de proiectul LEADER, la *„competențe care îi ajută pe indivizi să își identifice abilitățile existente, să stabilească obiective de învățare despre carieră și să întreprindă măsuri pentru a-și îmbunătăți cariera”* (Neary, Dodd și Hookey, 2015).

Deși există numeroase dovezi care susțin importanța învățării despre carieră în școala primară, aceasta rămâne totuși o provocare cheie în multe țări europene. Deși unele țări au experiențe îndelungate și bune practici la nivel național, în alte contexte întâlnim doar inițiative fragmentate și încă lipsește un cadru metodologic european comun.

Proiectul JOBLAND – Dezvoltarea competențelor și a resurselor pentru îmbunătățirea învățării despre carieră în școli (2018-1-RO01-KA201-049235), își propune să contribuie la îmbunătățirea activităților de învățare despre carieră în învățământul primar, prin dezvoltarea unor modele și resurse inovatoare pentru a sprijini elevii să exploreze locurile de muncă, să își extindă sfera aspirațiilor și să își lărgască orizontul cu privire la ceea ce vor să devină în viitor. În cadrul parteneriatului pe proiect s-a dezvoltat un curs de formare bogat în resurse inovative pentru cadrele didactice și consilierii școlari din țările partenere, implicând nouă parteneri din șase țări:

- Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională (coordonator proiect, România)
- Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, București (România)
- Universitatea din Florența (Departamentul de Educație și Psihologie, Italia)
- Centro Studi Pluriversum (Italia)
- The Comprehensive School of Maniago (Italia)
- VIA University College (Danemarca)
- CASCAID (Marea Britanie)
- DEP Institute (Spania)
- Özel Bilkent Middle School (Turcia)

Acest document reprezintă primul raport din cadrul proiectului JOBLAND.

Sunt extrase dovezi din datele adunate în faza inițială de cercetare a proiectului. Raportul explorează conceptul de învățare timpurie despre carieră din perspectiva unui cadru metodologic al Competențelor de Management al Carierei validat în țările partenere: Italia; Spania; România; Turcia; Danemarca și Marea Britanie.

Datele au fost colectate folosind trei abordări metodologice: cercetare documentară, chestionar și focus grupuri, toate implicând avizul partenerilor implicați în proiect, al unor cadre didactice participante și al unor practicieni care lucrează în domeniul învățării despre carieră în țările partenere. Răspunsurile la chestionar au fost primite de la 288 de respondenți din șase țări partenere și peste 140 de persoane au contribuit la discuțiile de grup.

Lucrarea evidențiază lecțiile extrase din dovezile existente oferite de cercetarea acțiune participativă realizată în cadrul proiectului JOBLAND, astfel încât copiii și școlile să poată fi sprijinite în mod eficient atunci când se lansează un program de învățare timpurie despre carieră.

Sperăm că aceste constatări vor ajuta la informarea politicilor, cercetării și practicii, promovând în același timp inovarea socială și abilitând școlile și cadrele didactice în ceea ce privește organizarea activităților de învățare despre carieră, atât în școli cât și în afara acestora.

2. CUM AU FOST COLECTATE DATELE PENTRU ACEST RAPORT?

Pentru acest raport au fost folosite trei metode pentru colectarea datelor:

i. Cercetare documentară

Pentru fiecare țară parteneră JOBLAND, organizațiile respective au pregătit un raport național care abordează următoarele elemente cheie pentru analiză (Anexa 1): situația actuală în ceea ce privește părăsirea timpurie a școlii, șomajul, problemele de gen în țările implicate; sistemul de învățare despre carieră în ciclul primar; resurse umane, instituții și resurse (inclusiv instrumente și resurse TIC) implicate în activitățile de învățare despre carieră în ciclul primar; cercetare în domeniul consilierii în carieră în ciclul primar. Rapoartele reprezintă o gamă bogată de informații pentru analiza serviciilor de învățare despre carieră în ciclul primar în cele șase țări participante la proiect.

ii. Cercetare calitativă bazată pe focus grup

Au fost organizate câte două focus grupuri, față în față sau online, în fiecare țară JOBLAND, cu câte 20 de participanți (profesori, consilieri școlari, practicieni în carieră din școală, directori de școli primare și gimnaziale, care desfășoară activități de învățare despre carieră). În total, 148 de participanți au luat parte la 20 de focus grupuri diferite.

A fost dezvoltată o metodologie pentru organizarea și raportarea focus grupurilor naționale, inclusiv ghidul de focus grup (Anexa 2), formulare de consimțământ și raportare. Scopul focus grupurilor a fost colectarea informațiilor de profunzime legate de nevoile participanților de implementare a activităților de învățare despre carieră în școli, experiențe specifice și propuneri/sugestii de îmbunătățire.

Ghidul a propus participanților o discuție cu privire la următoarele subiecte relevante legate de activitățile de învățare despre carieră: înțelegerea personală a învățării despre carieră; care sunt modalitățile de a vorbi cu elevii despre câmpul muncii și despre diferitele moduri de viață/cariere și ce fel de activități, module didactice, experiențe sunt oferite elevilor în acest sens; ce abilități/cunoștințe/atitudini sunt necesare profesorilor pentru a organiza eficient învățarea elevilor despre carieră; modul în care proiectul îi ajută pe cei care oferă activități de învățare despre carieră și ce anume trebuie să facă pentru a-și îmbunătăți munca/abordarea în ceea ce privește învățarea despre carieră.

iii. Cercetare **cantitativă** bazată pe **chestionar**

Datele cantitative au fost culese utilizând un chestionar online creat și validat în cadrul parteneriatului JOBLAND (Anexa 3). Subiectele abordate de acest instrument au fost legate de activitățile specifice de învățare despre carieră la școală, precum și de nevoile profesorilor în legătură cu aceste activități de învățare despre carieră.

Chestionarul a fost completat online, în limbile naționale, în perioada iulie - octombrie 2019. Respondenți din 6 țări au fost invitați să acceseze următorul link de pe site-ul web al proiectului: <https://www.joblandproject.eu/questionnaires/>.

Informațiile colectate au fost analizate prin statistici descriptive pentru cele 4 țări din care un număr considerabil de participanți au răspuns la chestionare. Pentru două țări (Danemarca și Marea Britanie), datorită numărului redus de respondenți, doar câteva exemple concrete au fost incluse în analiză, ca date calitative, pentru a avea o imagine completă la nivel de parteneriat.

Cine a completat chestionarele? Respondenții au fost profesori, consilieri școlari, directori și viitori profesori din școli din 6 țări europene diferite implicate în proiectul JOBLAND: Danemarca, Italia, România, Spania, Turcia și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.

Numărul respondenților din fiecare țară a variat în funcție de capacitatea fiecărui partener JOBLAND de a contacta și ajunge la comunitatea școlară, dar și în funcție de alți factori (disponibilitatea respondenților, vacanța de vară etc.). La final, 288 de respondenți au completat chestionarul online, acest număr atingând obiectivul asumat la nivel de parteneriat în cadrul proiectului JOBLAND.

La nivelul parteneriatului, distribuția respondenților a fost următoarea: din totalul de 288 respondenți, cei mai mulți respondenți sunt din România, 136 de profesori, reprezentând aproape jumătate (47,2%) din numărul total de respondenți; 25,7% dintre respondenți provin din Turcia (74 de profesori), 17,4% din Italia (50 de profesori) și procente mai mici de respondenți provin din Spania 6,3% (18 profesori), Danemarca 2,4% (7 profesori) și respectiv 1% din Marea Britanie, 3 profesori. (Anexa 4)

În funcție de gen, majoritatea respondenților sunt femei, în timp ce bărbații sunt reprezentați de un număr foarte mic: din totalul de 288 de respondenți din cele 6 țări, 265 de respondenți sunt femei (92%) și doar 21 bărbați (8%). Aceste procente sunt similare în toate țările participante (Anexa 5).

În funcție de nivelul școlar în care predau, distribuția respondenților arată procente puțin mai mari de respondenți din învățământul primar, comparativ cu cei din învățământul gimnazial. De asemenea, există respondenți care predau la alte niveluri școlare (de exemplu: preșcolar, liceu). Din numărul total de respondenți, 137 predau în învățământul primar (47%), 110 în învățământul gimnazial (38%) și 37 predau preșcolarilor (12%). Un procent foarte mic de respondenți (0,01%) predă în licee (Anexa 6).

Comparând distribuția respondenților pe țări și pe nivelul școlar în care predau, putem vedea o predominanță a celor care predau în școala primară. Cu toate acestea, din Italia, România și Turcia procente mari de respondenți provin din învățământul gimnazial.

În funcție de poziția ocupată, distribuția respondenților arată că un număr foarte mare de respondenți este reprezentat de profesori (203, însemnând 70%), 62 sunt consilieri școlari (21%), dintre care 8 au funcția de directori sau vor deveni în curând profesori (0,02%). Există, de asemenea, 15 respondenți care ocupă o altă poziție/au un alt loc de muncă, nedeclarat.

Comparând distribuția respondenților în funcție de țară și de poziția pe care o ocupă, putem vedea că în România, aproape 50% dintre respondenți sunt profesori, dar și un procent ridicat de respondenți consilieri școlari (41%), în timp ce în celelalte țări partenere, majoritatea respondenților care au completat chestionarul sunt profesori. Danemarca este singura țară care a avut numai studenți aflați în programe de formare inițială a cadrelor didactice (Anexa 7).

Toate datele colectate (cercetare documentară, discuții de grup, chestionare) au fost triangulate pentru a aduna informații valide utilizând atât instrumente calitative, cât și cantitative. Astfel, informațiile obținute oferă un nivel ridicat de încredere, deoarece datele au fost verificate încrucișat. Triangularea a oferit și posibilitatea de a obține rezultate cuprinzătoare și de a oferi o înțelegere mai aprofundată a învățării despre carieră, din mai multe perspective.

Limitele cercetării

Partenerii JOBLAND au invitat actorii interesați și voluntari din domeniul educației, din fiecare țară, să răspundă la chestionar și să participe la discuțiile de grup. Grupul de respondenți nu constituie un eșantion reprezentativ nici la nivel de parteneriat, nici la nivel de țară, prin urmare rezultatele nu pot fi generalizate în afara participanților la cercetare. Datele colectate oferă o imagine de ansamblu asupra opiniilor grupului de respondenți cu privire la activitățile de învățare despre carieră la nivelul învățământului primar și ne permit să înțelegem experiențele directe ale participanților în organizarea unor astfel de activități, precum și nevoile de dezvoltare ulterioară în acest domeniu.

3. REZULTATELE PRINCIPALE

- ✓ La nivel de parteneriat, marea majoritate a participanților la chestionarul online (93,8%) consideră că activitățile de învățare despre carieră sunt **importante și foarte importante**.
- ✓ **Ajutarea copiilor să aibă încredere în propriile lor abilități** este considerată cea mai importantă activitate ceea ce face parte dintr-un program de învățare despre carieră.
- ✓ **Activitățile legate de auto-eficacitate (pentru a-i ajuta pe copii să își exploateze abilitățile)** sunt activitățile declarate a fi desfășurate în școli de către cel mai mare procent de respondenți, în cadrul activităților de învățare despre carieră.
- ✓ Legat de modalitățile de **evaluare** a activităților de învățare despre carieră, cel mai mare procent de respondenți la nivel de parteneriat declară că **observă comportamentele din clasă**.
- ✓ Printre diferitele resurse educaționale care sprijină activitățile de învățare despre carieră în școli, **jocurile educaționale axate pe învățarea despre carieră** (imagini, cărți, videoclipuri) sunt considerate cele mai necesare.
- ✓ Legat de **disponibilitatea** programelor de formare profesională de învățare despre carieră, respondenții au declarat că există doar puține programe în acest domeniu.
- ✓ 81% dintre respondenți au declarat că ar dori să **urmeze un curs de formare** în organizarea activităților de învățare despre carieră.

4. LECȚII ÎNVĂȚATE

- ✓ Deoarece țările diferă ca profil, este dificilă conceperea unui cadru metodologic care să se potrivească tuturor nevoilor. Cadrul Competențelor de Management al Carierei (CMS) dezvoltat în cadrul proiectului JOBLAND **ar trebui validat prin practică directă.**
- ✓ Conform opiniilor exprimate de participanții la cercetare, activitățile de învățare despre carieră aduc o **contribuție esențială** la pregătirea cu succes a elevilor pentru rolurile, traiectoria profesională și de viață ulterioare.
- ✓ Este **necesar să se dezvolte abilitățile profesorilor și consilierilor de orientare** pentru a desfășura activități de învățare despre carieră în ciclul primar.
- ✓ Activitățile legate de carieră ar trebui să fie implementate **prin colaborarea** dintre profesori, practicieni în orientare și partenerii cu experiență în domeniul învățării despre carieră.
- ✓ Este nevoie de **resurse interactive** care utilizează TIC, accesibile elevilor în limba națională.
- ✓ Practicile de învățare despre carieră ar trebui consolidate prin **rezultate bazate pe dovezi** colectate prin cercetare.
- ✓ Așteptările profesorilor și practicienilor de orientare în carieră care au participat la cercetarea cu privire la cursul de **formare** JOBLAND pentru învățarea timpurie despre carieră sunt: activități atractive față în față și online, abordări interactive, rețele și schimburi, metode și tehnici inovatoare privind procesul de învățare, legături cu viitoarele cariere.

5. CONSIDERENTE PENTRU ÎNVĂȚAREA DESPRE CARIERĂ ÎN ȘCOLILE PRIMARE - CMS CADRUL METODOLOGIC

Dezvoltarea carierei este un proces de maturizare care începe devreme în viață. Se referă la procesul continuu de gestionare a vieții, învățării și muncii unui individ. Anii formatori ai copilăriei sunt fundamentali, deoarece au un impact semnificativ asupra aspirațiilor, motivației și încrederii copiilor.

Învățarea despre carieră se referă la o serie de activități menite să-i ajute pe copii să înțeleagă ceea ce ar putea deveni și să-i ajute să-și dezvolte un sentiment sănătos de sine care să le permită să-și atingă potențialul maxim, să provoace stereotipurile și să-și extindă orizonturile.

Definirea învățării despre carieră

Competențele legate de dezvoltarea carierei sunt abilități de auto-înțelegere și auto-dezvoltare, de explorare a vieții și a domeniilor învățării și muncii și de a face față vieții, învățării și muncii în perioade de schimbare și tranziție. Se referă la a fi conștient, nu numai față de ceea ce faci, ci și de ceea ce ai putea face și de modul în care indivizii sunt formați de activitățile lor zilnice și de acțiunile lor, având în același timp un impact asupra propriilor oportunități pentru viitor.

În această perspectivă, termenul „carieră” este folosit pentru a descrie modul în care indivizii își trăiesc viața în diferite contexte și setări, inclusiv educație, muncă, familie și timp liber. Carierele sunt construite mai degrabă decât alese (Neary, Dodd și Hooley, 2015), iar indivizii au nevoie de exercițiul CMS pentru a-și coordona cu atenție viața, munca, alegerile și experiențele de învățare, la toate vârstele și etapele, pe tot parcursul vieții (Vaughan, 2011).

Competențele în carieră sunt strâns legate de noțiunea de Competențe de Management al Carierei sau CMS, întâlnite astfel în mod obișnuit în literatura de specialitate în limba engleză. ELGPN subliniază că CMS descrie competențele și abilitățile care sunt importante pentru oameni în urmărirea unui proiect de viață în care munca, fie ca angajat sau independent, joacă un rol major (ELGPN Resource Kit, 2012). Conform definiției date de ELGPN, CMS reprezintă competențele care îi ajută pe indivizi să își identifice abilitățile existente, să își dezvolte obiectivele de învățare despre carieră și să ia măsuri pentru a-și îmbunătăți cariera.

CMS își propune să dezvolte resurse și competențe în oameni pentru a-și gestiona mai bine traiectoria în viață sau, ca să cităm un răspuns primit la sondajul din Italia, „pentru a deveni protagoniștii proiectului lor de viață” - o aspirație/metaforă deosebit de potrivită, având în vedere implicațiile carierelor „adaptabile”, „fără granițe”, „portofoliu” (Arthur și Rousseau 1996; Hall și Moss 1998).

Învățarea care precedă dezvoltarea acestor competențe este denumită învățare despre carieră. Se poate spune că scopul sprijinirii proceselor de învățare despre carieră este ca elevul să-și dezvolte competențele de management al carierei.

Competențele de management al carierei sunt, de fapt, obiectivele de învățare ale activităților implementate pentru a ajuta elevii să trăiască și să prospere într-o societate complexă și în schimbare.

De ce este importantă?

De câțiva ani, mai multe țări din întreaga lume au lucrat la crearea unui cadru de competențe care poate cartografia rezultatele procesului de învățare despre carieră.

În Europa, în conformitate cu trecerea de la alegerile în carieră la o paradigmă de învățare, ELGPN s-a concentrat pe conceptul de Competențe de Management al Carierei, cu scopul de a dezvolta un cadru comun de competențe care să descrie rezultatele activităților de învățare despre carieră în termeni de abilități și competențe, dar și cunoștințe.

ELGPN se referă la CMS ca „un set de competențe care oferă persoanelor și grupurilor modalități structurate de colectare, analiză, sintetizare și organizare a informațiilor despre sine, despre educație și despre ocupații, precum și competențe de a lua și a implementa decizii și de a face tranziții.” (ELGPN Resource Kit , 2012). Definiția susține că, în societățile și piețele forței de muncă flexibile și dinamice, indivizii au nevoie de capacitatea de a-și gestiona activ carierele. Prin urmare, CMS este utilizat pentru a descrie abilitățile, atributele, atitudinile și cunoștințele de care au nevoie indivizii pentru a face acest lucru. Deși aceste competențe nu au ca scop sprijinirea unei cariere de succes, ele țin cont de contextul social, cultural și organizațional al persoanei, care are impact asupra modului în care evoluează carierele.

Pe măsură ce oamenii evoluează în cadrul constrângerilor structurale, aceștia sunt capabili să exercite diferite grade de influență pe parcursul dezvoltării carierei. Exercițarea influenței este un proces calificat prin care individul ia în considerare relația dintre abilitățile, aspirațiile și responsabilitățile sale și posibilitățile care există în lumea înconjurătoare.

Această capacitate de a influența și de a determina dezvoltarea propriei cariere este adesea descrisă ca management al carierei.

Managementul carierei este descris cel mai bine ca proces pe tot parcursul vieții, mai degrabă decât ca eveniment unic (alegerea unui traseu în carieră). Conceptul de management al carierei presupune că indivizii își pot influența cariera, că există o serie de competențe (CMS) care ajută o persoană să-și gestioneze cariera în moduri care sunt avantajoase din punct de vedere personal și că cel puțin unele dintre aceste abilități pot fi dobândite prin învățare și experiență.

O serie de cadre de management al carierei au fost dezvoltate în diferite contexte naționale (Hooley și colab., 2013), iar cadrele CMS oferă un instrument care poate pune în legătură teoria, practica și politicile referitoare la carieră (Montagna, 2019).

Sultana (2012) observă că majoritatea programelor CMS se concentrează pe subiecte și teme similare, diferențele principale fiind în modul (și măsura în care) competențele sunt (1) organizate și împachetate împreună pentru a stabili un cadru coerent și structurat și (2) integrate într-o programă și un program de învățare.

Ca exemplu recent, un cadru CMS a fost dezvoltat și validat în cadrul consorțiului european în proiectul LEADER (www.leaderproject.eu). Cadrul oferă un instrument de referință pentru educatori, care permite ajustarea intervențiilor și pentru factorii de decizie în procesul de analiză a programelor ce vor fi finanțate sau promovate.

Construirea unei identități personale este o sarcină majoră în dezvoltare (Erikson, 1963). Plecând de la povestea noastră personală, definim cine suntem și ne proiectăm în viitor. Acest proces este considerat a fi o „acțiune în context” în care factorii interni și externi (la diferite niveluri) sunt profund interconectați și interacționează. Dezvoltarea este influențată de factori multipli care se interconditionează și subordonează, , determinând un ansamblu de forțe în care individul încearcă să prospere.

Dezvoltarea individuală a carierei este deci rezultatul unei serii de factori și sisteme complexe și în interacțiune (biologice, psihologice și sociale) care modelează interdependent procesul de dezvoltare.

Când ne gândim la practicile de orientare în carieră, accentul se pune adesea pe rezultatele procesului de dezvoltare a carierei. Dimpotrivă, în acest proiect, se acordă o atenție semnificativă oportunităților efective ale oamenilor de a alege să trăiască vieți diferite și procesului și modului în care o persoană ajunge să facă o alegere (Sen, 2009).

Astfel, o definiție recentă a orientării în carieră spune că principalul obiectiv al activităților de orientare este de a dezvolta „capacitatea individuală și comunitară de a analiza și problematiza ipotezele și relațiile de putere, de a crea o rețea și de a consolida solidaritatea și de a crea oportunități noi și comune” (Hooley, Sultana & Thomsen, 2017). Prin urmare, orientarea în carieră vizează abilitarea indivizilor și a grupurilor de a „face față diferitelor provocări ale vieții, așa cum se prezintă aceasta și de a imagina una așa cum ar putea fi”.

Acest model se îndepărtează de viziunea limitată a orientării în carieră ca activitate axată pe luarea de decizii într-un moment circumscris de tranziție, în favoarea unei paradigme de învățare și dezvoltare (Jarvis, 2003). În această perspectivă, activitățile de orientare sunt considerate oportunități de învățare, un proces de învățare și dezvoltare care se desfășoară pe tot parcursul vieții (Super și colab., 1996).

Prin această nouă paradigmă de învățare, învățarea despre carieră are potențialul de a face o diferență pozitivă, contribuind eventual la șanse egale în viață, mai degrabă decât la simpla reluare a destinului clasei sociale (Sultana, 2014). În loc să ne gândim la orientare ca proiector prin care sunt consiliați elevii în timp ce se concentrează pe o gamă tot mai mică de opțiuni viitoare, învățarea despre carieră are rolul de a pune în lumină o gamă mai largă de oportunități. Vizează lărgirea orizonturilor, creșterea aspirațiilor și combaterea stereotipurilor. Conform acestui punct de vedere, învățarea despre carieră se referă la a ajuta „copiii să înțeleagă ceea ce ar putea deveni și la a-i ajuta să-și dezvolte o imagine sănătoasă de sine care să le permită să-și atingă potențialul maxim” și să simtă că fac parte din comunitate (Kashefpakdel et al. , 2018). Aceasta implică o componentă de învățare și nu poate fi realizată printr-o intervenție unică în viață înainte de tranzițiile școlare. Aceasta trebuie să aibă loc pe tot parcursul vieții și trebuie să înceapă devreme. După cum au arătat studiile longitudinale, menținerea unor ipoteze părintoase și aspirațiile înguste pot influența efortul școlar pe care îl depun copiii la anumite lecții, disciplinele pe care aleg să le studieze și locurile de muncă pe care ajung să le ocupe (Kashefpakdel și colab., 2018).

6. CUM SE PREZINTĂ ACUM ÎNVĂȚAREA DESPRE CARIERĂ ÎN ȘCOLILE PRIMARE ÎN ȚĂRILE JOBLAND - PERSPECTIVA PRACTICIANULUI RELEVATĂ PRIN DISCUȚIILE NAȚIONALE DE GRUP

Învățarea despre carieră în școlile primare

Misiunea

Conform participanților la discuțiile de grup, în școala primară, învățarea despre carieră este percepută de profesori și de practicieni în orientare ca „spațiu fără granițe” în care elevii pot învăța despre ei înșiși, despre lumea înconjurătoare, valori, idealuri și în care își descoperă visurile. Are legătură cu „a vorbi despre ei înșiși”, cu a-și conștientiza propriile competențe/abilități/aptitudini. Este concepută ca un traseu continuu care include gândirea despre sine, despre ceea ce sunt, ceea ce vor să devină, ceea ce privește visurile și dorințele lor.

Conform perspectivei participanților din rezultatele majorității focus grupurilor (IT, ES, TK, RO, DK), punctul de pornire al învățării despre carieră este reprezentat de auto-cunoaștere și auto-descoperire în termeni de talente, visuri și abilități, puncte forte și puncte slabe. Această consolidare a conceptului de sine și a personalității ajută elevii nu numai să se înțeleagă mai bine pe ei înșiși, ci și pe ceilalți și să dezvolte strategii de îmbunătățire. Practicienii raportează și că este importantă dezvoltarea cunoașterii **mediului înconjurător**: copiii trebuie să cunoască cele mai dezvoltate activități și locuri de muncă din lumea din jur, începând cu familia și școala.

Un alt aspect important legat de învățarea despre carieră, prezent în majoritatea discuțiilor de grup (IT, ES, TK, RO, DK), este noțiunea de **management al timpului**:

- Cât timp alocă elevii diferitelor activități?
- Cât timp petrec zilnic făcând ceea ce le place cu adevărat?
- Cum își petrec timpul liber?

Participanții la focus grupuri au indicat că învățarea despre carieră nu este strict legată de ceea ce vor face elevii când cresc, ci este un proces de **auto-reflecție**, în care reflectă asupra propriului potențial și asupra șanselor de a avea succes începând de la punctele lor slabe și dificultăți. Include și conținutul factual oferit de profesori sau operatori cu privire la oportunitățile educaționale sau de muncă din teritoriu.

În **Italia**, noțiunea de învățare despre carieră este introdusă în învățământul primar prin concepte precum:

- Învățarea pe tot parcursul vieții, aspectul holistic al copilului, astfel încât intervenția educațională să ia în calcul diversitatea și unicitatea fiecărui copil și să consolideze abilitățile tuturor,
- Personalizarea intervențiilor educaționale și implementarea principiilor proiectării universale a învățării,
- Sarcini autentice de dezvoltare a aspectului conștientizării propriilor abilități și o atitudine proactivă și curiozitate față de lume,
- Prin moduri de joc: joc de rol, activități actoricești,
- Modelul Competențelor de Management al Carierei (CMS),
- Abilități trans-curriculare - promovarea învățării despre carieră la diferite discipline școlare și „a ști spre ce te îndrepti”.

Cadrele didactice consideră că învățarea despre carieră este legată de dezvoltarea **abilităților interpersonale** sau a competențelor transferabile ale elevilor. Se concentrează în mod specific pe abilități precum (IT):

1. Rezolvarea problemelor: înțelegerea modului de abordare a problemelor, unde se pot găsi informațiile necesare
2. Gândire complexă și critică: reflecția asupra complexității lumii, pentru suprimarea stereotipurilor
3. Luarea deciziilor: este important ca elevii să se cunoască pe ei înșiși, interesele și caracteristicile personale, devenind capabili de auto-evaluare
4. Metoda meta-cognitivă: reflecția asupra trăsăturilor personale, calităților, aptitudinilor, valorilor, aspirațiilor, punctelor forte/slabe/oportunităților/amenințărilor din viața personală.

În **Danemarca**, interviurile au indicat faptul că noțiunea de învățare despre carieră se bazează pe un proiect de cercetare și dezvoltare numit „Perspective și idei”, fundamentat pe Teoria învățării despre carieră a lui Bill Law. Se axează pe determinarea elevilor de **a reflecta asupra propriei persoane și la procesul de învățare**, care poate crește individualizarea. Cu toate acestea, cel mai important aspect este acela de **a sprijini elevii să învețe unii de la alții**. De asemenea, se pune accentul pe lărgirea orizontului elevilor, iar aceștia trebuie să fie pregătiți să participe la activități despre învățarea/educația pentru carieră și locuri de muncă. Aceste activități trebuie prelucrate ulterior împreună cu elevii. Activitățile de sine stătătoare și „vizitele Soda” sunt evitate.

Toate activitățile de învățare despre carieră sunt planificate pentru a aborda următorii patru pași din teoria lui Law:

1. Înțelegere: descoperire - a ști cum funcționează ceva și ce acțiuni conduc la un anumit rezultat, pentru a explica, pentru a anticipa
2. Concentrarea: verificare - a ști cui trebuie să acorzi atenție și la ce trebuie să fii atent și de ce, pentru a afla ce este important pentru propria persoană și pentru ceilalți
3. Analiza: sortarea - a organiza informațiile într-un mod semnificativ pentru a înțelege diferențele și asemănările, a compara și a descoperi legături
4. Sesizare: aflare - a obține impresii, informații și contacte pentru a evolua, a vedea, a auzi, a simți

Respondenților la chestionarul online li s-a cerut să evalueze pe o scară de la 1 la 5 (unde 5 este foarte important și 1 deloc important) 7 **obiective** posibile ale activităților de învățare despre carieră:

- Poate avea o influență ridicată în dezvoltarea aspirațiilor copiilor
- Ajută elevii să facă alegeri în carieră
- Ajută la deconstructurarea stereotipurilor despre locurile de muncă și subiectele studiate
- Poate modifica în mod pozitiv atitudinea copiilor față de învățare ducând la creșterea motivației și la un nivel educațional îmbunătățit
- Ajută la punerea în legătură a disciplinelor școlare cu lumea muncii
- Ajută la reducerea abandonului școlar
- Implică părinții și tutorii în alegerile referitoare la educație și carieră ale copiilor

În legătură cu **misiunea activităților de învățare despre carieră**, din cele 7 opțiuni examinate, respondenții le-au evaluat oarecum egal la nivel de parteneriat (toate clasate între 3 și 4 pe scara de 5 puncte), cu **puțin mai multă importanță pentru sprijinul pe care îl acordă elevilor pentru a face alegeri în carieră** (locul 4 pe scară) și mai puțină importanță pentru **reducerea abandonului școlar** (locul 3,7 pe scară).

În funcție de țară, respondenții din **Spania** au avut tendința de a evalua toate misiunile propuse sub media parteneriatului, în timp ce respondenții din **Turcia** tind să le evalueze pe toate peste media parteneriatului.

Există, de asemenea, câteva diferențe între țări, legate de înțelegerea respondenților cu privire la misiunea activităților de învățare despre carieră.

În **Italia**, mai puțini respondenți au considerat importantă reducerea abandonului școlar (68,9%), iar procente mai mici au considerat dezvoltarea aspirațiilor copiilor și abordarea stereotipurilor despre locurile de muncă și disciplinele studiate ca fiind importante (63,4%).

În **Spania**, mai puțini respondenți au considerat că alegerile în carieră sunt importante (82,4%), iar procente mai mici au considerat importantă reducerea abandonului școlar (76,6%).

În **România**, mai puțini respondenți au considerat că alegerile în carieră sunt importante (79%) și procente mai mici au considerat importantă implicarea părinților și tutorilor în alegerile referitoare la educație și carieră ale copiilor (76,7%).

În **Turcia**, mai puțini respondenți au considerat importantă dezvoltarea aspirațiilor copiilor (84,4%), iar procente mai mici consideră importantă implicarea părinților și a tutorilor în alegerile referitoare la educație și carieră ale copiilor (77%).

Există un acord ridicat între respondenții din **Danemarca** cu privire la misiunea activităților de învățare despre carieră care indică contribuția la deconstructurarea stereotipurilor despre locurile de muncă și disciplinele studiate, ajutând la stabilirea unor legături între disciplinele școlare și câmpul muncii, în timp ce pentru respondenții din **Marea Britanie** există un acord cu privire la toate opțiunile întrebărilor, cu excepția celor referitoare la ajutarea elevilor să facă alegeri în carieră și la reducerea abandonului școlar, care au scoruri mai mici (Anexa 8).

Relevanța învățării despre carieră

Învățarea despre carieră este descrisă de participanții la discuția de grup din cadrul JOBLAND în **Spania** ca mediul în care trebuie să înveți și să te antrenezi, să experimentezi și să trăiești multe experiențe și apoi să știi ce vrei să faci în viitorul apropiat, iar procesul de învățare pe tot parcursul vieții și adulții sunt modele care pot ajuta elevii să găsească calea potrivită pentru a-și atinge obiectivele. Participanții din **Italia** au menționat necesitatea unei acțiuni timpurii conștiente și eficiente privind cariera, deoarece copiii, în școala primară, nu prea știu despre locurile de muncă ale părinților lor, nu sunt capabili să se uite în jurul lor și să recunoască activitățile sau serviciile productive din teritoriu și din propria școală. Prin urmare, este „necesar să se creeze o programă ușoară și incluzivă pentru a ajuta profesorii să îmbunătățească activitățile legate de carieră”.

La nivelul preșcolar este suficient ceea ce se face în prezent: doar cunoașterea numelui și activității aferente profesiilor, aducerea unui profesionist în clasă pentru a vorbi despre o profesie, acordarea de importanță muncii în colaborare, transmiterea elevilor ideea de bază a celor mai multe profesii, învățarea lucrului în echipă. (ES) (IT)

În **Turcia** și **România**, activitățile din învățământul primar se bazează pe predare semnificativă pentru copii prin acoperirea conceptelor care sunt legate de viitorul lor și includ metode precum: problematizare pentru dezvoltarea gândirii critice, ateliere creative, teste cu grafice tematice, discuții de la egal la egal, grupuri de discuții, brainstorming, jocuri de rol, tehnici de actorie.

În **Marea Britanie**, în situația în care învățarea în carieră are loc, aceasta tinde să se limiteze la disciplinele de bază, adesea în anii superiori din învățământul primar, adică clasele a 5-a și a 6-a. Unii educatori și-au exprimat nemulțumirea față de ideea de a menționa locurile de muncă, carierele sau munca, elevilor din școala primară - temându-se că este prea devreme să se pună presiune pe elevi pentru a gândi în viitor.

Practicienii în carieră și profesorii din **Italia** utilizează abordări precum „cum să construiești un proiect personal” cu activități care vizează conștientizarea punctelor forte personale și cunoașterea mai multor lucruri despre câmpul muncii. Includ conceptul de „a găsi și a avea sens” legat de învățarea despre carieră. Profesorii nu proiectează lecții/unități special pentru planificarea traiectoriei elevului, ci uneori se concentrează pe nevoile elevilor pentru a dezvolta activități de reflecție asupra lor înșiși: obiective/dorințe, aptitudini/atitudini, aspirații, visuri, stiluri de învățare. Este important să investigăm interesele, pasiunile, hobby-urile, atitudinile elevilor, pornind de la experiențele lor de zi cu zi. Mai ales în învățământul primar, trebuie să aibă parte de experiențe directe și reale, pentru a înțelege cine sunt.

Participanții la focus grupurile din Italia indică importanța conștientizării de sine, a luării deciziilor privind oportunitățile educaționale, explorarea lumii și dimensiunea grupului/socială. Activitățile trebuie să se concentreze pe găsirea sensului propriu în lume și pe relația crucială cu contextul extern. Ei consideră că experiențele de învățare despre carieră trebuie să se concentreze pe toate dimensiunile „sinelui”: cognitiv, emoțional, relațional. Participanții raportează importanța orientării timpurii în carieră pentru a promova justiția socială și a se opune marginalizării culturale și sociale. Descriu scenariul regional, concentrându-se în special pe problemele mobilității sociale blocate și tiparele privării care sunt reproduse de la o generație la alta. Ei cred că orientarea în carieră ar trebui să permită elevilor să facă alegeri în cunoștință de cauză pentru a-și dezvolta cariera. De asemenea, este important ca elevii să poată reflecta asupra experienței și să localizeze experiența în propriul lor context. Abilitățile de luare a deciziilor sunt văzute ca un instrument de sprijinire a elevilor în traseul lor de dezvoltare. Învățarea despre carieră este un proces continuu și transversal, care depășește disciplinele școlare individuale, dar în același timp trebuie să fie și o parte integrantă a activităților didactice obișnuite.

În **Spania**, învățarea despre carieră este un mijloc de a atinge un statut social mai bun și un loc de muncă mai bine plătit: „În școli diferite, se acordă o mai mare importanță profesiilor cu studii superioare. Aceasta înseamnă că cele necalificate nu sunt importante. Încetul cu încetul, se formează o idee în rândul elevilor că este un eșec dacă ajung să se încadreze ca necalificați, pentru că nu au obținut un loc de muncă mai bine plătit și asta creează frustrare în multe cazuri. Important este să învețe diferitele modalități pe care le pot utiliza, astfel încât să își poată atinge obiectivul personal sau legat de muncă și să nu fie influențați de societate. Descoperirea gusturilor, abilităților, talentelor, preocupărilor permite profesorului să aibă o viziune despre cum să-i ajute pe această cale”.

În **Danemarca**, învățarea despre carieră înseamnă a sprijini elevii să experimenteze și să atingă orizonturi mai largi în legătură cu educația, locul de muncă, valorile, sinele etc. pentru a ajuta pe termen lung elevul să aibă o bază bună pentru alegerile educaționale. Cu toate acestea, în alte contexte, nu există activități dedicate învățării despre carieră, punându-se în schimb accentul pe colaborare și munca în echipă.

În **România**, învățarea despre carieră în ciclul primar în cadrul disciplinei Dezvoltare personală înseamnă:

- să ofere resurse și informații în funcție de vârstă, pentru a-și defini propriul proiect de carieră,
- să cunoască diferite locuri de muncă și caracteristicile acestora, modul și mijloacele prin care sunt practicate, rolul locurilor de muncă în viața oamenilor,
- să recunoască profesiile și locurile de muncă și caracteristicile acestora, cum și prin ce mijloace sunt practicate, împreună cu rolul lor în viața oamenilor,
- să identifice preferințele, abilitățile, competențele copiilor care sunt asociate cu slujbele pe care vor să le practice,
- să conștientizeze importanța competențelor școlare (citire, scriere, calcul) necesare viitoarei activități profesionale,
- să identifice predispoziția copiilor față de anumite domenii de activitate,
- să facă cunoștință cu termeni precum: vocație, măiestrie, talent,
- să se familiarizeze cu formele de educație, ofertele de slujbe de pe piața muncii,
- să conștientizeze importanța fiecărui loc de muncă,
- să sprijine copiii să descopere cine sunt, ce vor să devină, care sunt așteptările lor, care sunt oportunitățile, evoluția pieței muncii,

- să-i susțină în dezvoltarea abilităților, necesare comunicării, rezolvării problemelor, să învețe să fie autonomi în multe feluri,
- să-i susțină în dezvoltarea creativității, a adaptabilității într-o lume aflată în continuă schimbare,
- să-i susțină în dezvoltarea anumitor atitudini, valori, trăsături de caracter legate de muncă,
- să-i susțină în dezvoltarea abilității de a-și planifica propria carieră pe termen scurt: note bune la școală, participare la concursuri școlare etc.

Câmpul muncii poate fi abordat în diverse contexte și în raport cu profesiile și competențele viitorului, indiferent dacă se pune accentul doar pe a vorbi despre locurile de muncă sau despre profesiile reprezentanților publici.

Participanții români la focus grupuri au indicat faptul că profesorii încearcă să îi facă pe elevii din școala primară „conștienți de rolul lor în crearea unei vieți și a unei lumi mai bune” și, pornind de la aceasta, descrierea fiecărei profesii și identificarea rolurilor lor specifice sunt mult mai simple. Din perspectiva consilierilor școlari, așa cum raportează aceștia, este important „să atragă elevii, prin jocuri, în tot felul de activități care să le stârnească interesul despre lumea profesiilor, prin conectarea elementelor comune între câmpul muncii și viața lor de zi cu zi”.

Este important să se folosească fiecare ocazie pentru a vorbi cu copiii despre câmpul muncii, dar mai este mai importantă plasarea copiilor în situația de a experimenta diferite locuri de muncă (folosind munca în comunitate, târguri, expoziții). (RO) Modelele de orientare în carieră utilizate sunt legate de următoarele domenii de intervenție:

- Sine: despre mine/să mă descopăr pe mine, punctele mele forte
- Muncă: locuri de muncă, învățare, cunoaștere, explorarea opțiunilor
- Rețea: suport, ajutoare, resurse

Activitățile de învățare utilizate pentru acest model includ descoperirea visurilor, de exemplu, dacă un copil are un vis în minte, trebuie încurajat să discute despre el cu ceilalți. Consilierii școlari/profesorii pot pune întrebări de clarificare în lucrul lor cu elevii, în timpul activității de consiliere, precum: Care sunt visurile mele? Care sunt ambițiile mele? Am o carieră în minte? Ce valori am? Care sunt interesele/competențele mele? Care sunt punctele mele forte? La ce sunt bun? Cum îmi pot dezvolta punctele forte? Cum ajută punctele forte pe cineva să-și dezvolte încrederea în sine? Cum pot lua decizii într-un context diferit de viață? Unde pot găsi informația de care am nevoie? Cine mă poate asista/ajuta? (RO)

Sunt importante activitățile de învățare despre carieră?

La nivel de parteneriat, marea majoritate a respondenților la chestionarul online (93,8%) consideră că activitățile de învățare despre carieră sunt **importante și foarte importante**, în timp ce nimeni nu le consideră deloc importante și doar 2,4% le consideră neimportante sau oarecum importante.

De asemenea, în funcție de țară, majoritatea respondenților declară că activitățile de învățare despre carieră sunt **importante și foarte importante**, cu un nivel de satisfacție ușor mai mic în cazul respondenților **spanioli** (84,4% dintre respondenții spanioli în comparație cu procente de peste 95% în celelalte 3 țări) (Anexa 9).

Cum sunt disciplinele legate de carieră introduse elevilor din ciclul primar?

În timp ce unele activități depind de abordarea și angajamentul fiecărui profesor, altele sunt planificate în programa școlară, lucrând pe diferite aspecte în ani de școală diferiți. În unele țări nu există o disciplină specifică cu privire la învățarea despre carieră (IT, ES, TK, UK). Activitățile de orientare în carieră care se regăsesc în programa școlară din aceste țări vizează dezvoltarea personală și înzestrarea elevilor cu cunoștințele și abilitățile necesare pentru a realiza un management eficient al propriilor lor cariere.

În **Italia**, există recomandări naționale privind învățarea despre carieră care precizează rolul școlilor în furnizarea de servicii de învățare despre carieră pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 3 și 19 ani. Chiar dacă este considerată de mare interes, învățarea timpurie despre carieră încă nu este explorată prea mult în școlile și contextele educaționale italiene. În școlile primare, profesorii raportează că, ocazional, vorbesc despre câmpul muncii atunci când dezvoltă unele teme din istorie sau din alte materii. De multe ori se ocupă de consecințele unei alegeri greșite și de marginalizarea socială, economică și culturală în zonele expuse la risc, care caracterizează experiența italiană. Profesorii consideră că este dificilă implementarea unor activități pentru dezvoltarea învățării despre carieră în școlile primare. Activitățile variază, existând doar câteva inițiative pilot, fragmentate.

În **Turcia**, consilierea psihologică și școlară include aspecte legate de dezvoltarea personală, socială, educațională și profesională. Programa școlară din învățământul primar include unități în care elevii explorează profesii, pe baza diverselor surse, inclusiv texte literare, cărți, reviste și videoclipuri. Cu toate acestea, activitățile care pot fi desfășurate cu elevii din școala primară în domeniul consilierii în carieră nu sunt încă clare.

În **Marea Britanie**, există diferite modele de învățare despre carieră în țările din regat (Scoția, Anglia, Irlanda de Nord, Țara Galilor), indicatorii Gatsby (Gatsby Benchmarks) sunt urmăriți pentru serviciile de învățare despre carieră, dar nu există nicio obligație pentru învățământul primar de a oferi astfel de servicii, care sunt mai degrabă dezvoltate în gimnaziu. Nu se alocă timp învățării despre carieră în ciclul primar, există discuții limitate la acest nivel de învățământ referitoare la educația pentru carieră. Activitățile menționate sunt adesea legate de disciplinele de bază din programă (de exemplu, engleză și matematică), inclusiv: lărgirea orizontului, invitarea vorbitorilor locali, recomandarea resurselor relevante online, gândirea la subiecte/cariere în afara cercului direct, colaborarea cu angajatorii locali, rețele de părinți care organizează zilele carierei, joc de rol cu interviu pentru un loc de muncă în timpul orelor de actorie, povești cu morală asupra prejudecăților și stereotipurilor obișnuite.

În **Spania**, activitățile de învățare despre carieră din ciclul primar depind de școala și comunitatea în care învață copilul. În general, nu există astfel de programe la nivelul școlii primare.

În **Danemarca**, există o disciplină obligatorie *Educație și muncă* pentru clasele 0-9, iar aspectele privind învățarea despre carieră sunt incluse în toate disciplinele. În același timp, activitățile extra-curriculare ale copiilor (cum ar fi dansul, baletul, fotbalul, artele, drama, robotica etc.) sunt legate de învățarea despre carieră ca punct de plecare în explorarea intereselor și a posibilelor profesii viitoare.

În **România**, învățarea despre carieră este inclusă în programa națională în primii trei ani de învățământ primar. Astfel, programa include o zonă curriculară separată, numită Orientare și Consiliere constând dintr-o disciplină obligatorie numită Dezvoltare Personală (obligatorie pentru toți elevii cu vârsta cuprinsă între 6 și 8 ani), precum și din alte cursuri opționale posibile, concepute sau adaptate de școală, din oferta națională. Activitățile de învățare despre carieră din cadrul programei de dezvoltare personală sunt organizate de cadrul didactic din școala primară, cu sprijinul consilierului școlar. Copiii din școala primară primesc informații despre câmpul muncii și legătura cu o carieră viitoare, atât prin competențe specifice programului, cât și prin activități extra-curriculare pe care le desfășoară profesorii la clasă. Există, de asemenea, activități specifice care abordează învățarea în carieră, inclusă în alte discipline de studiu: texte literare, proverbe, cântece, rezolvarea problemelor contextuale prin activități de producție sau simularea diferitelor profesii, experimente, ateliere. Există profesori care implementează programe de consiliere în carieră începând de la grădiniță.

La ce vârstă ar trebui copiii să înceapă activitățile de învățare despre carieră?

Legat de **vârsta** la care ar trebui să înceapă activitățile de învățare despre carieră în școală, **41% dintre respondenți la nivel de parteneriat consideră că ar trebui să înceapă în gimnaziu**, 34% consideră că ar trebui să înceapă în învățământul primar și 21% la grădiniță.

Față de media la nivel de parteneriat **respondenții români și italieni** consideră într-un procent mai mare că activitățile de educație pentru carieră ar trebui să înceapă în gimnaziu. În același timp, respondenții **spanioli** consideră, în procente mai mari decât media la nivel de parteneriat, că acele activități ar trebui să înceapă în școala primară, în timp ce partenerii **turci** consideră în procente mai mari că ar trebui să înceapă la grădiniță. Nu există date despre opiniile respondenților **danezi** cu privire la vârsta potrivită pentru începerea învățării despre carieră, în timp ce opiniile respondenților din **Marea Britanie** sunt împărțite între grădiniță sau gimnaziu (Anexa 11).

Activități și rezultate

Ce fel de activități trebuie să facă parte dintr-un program de învățare despre carieră?

Respondenții la chestionarul online au fost rugați să noteze pe o scară de la 1 la 5 (unde 5 este foarte important și 1 deloc important) un număr de 11 activități de învățare despre carieră pentru învățământul primar:

1. care ajută copiii să creadă în abilitățile lor (auto-eficacitate),
2. care ajută copiii să învețe despre ei înșiși (auto-explorare),
3. care promovează reglarea emoțiilor,
4. pentru reflecția asupra pasiunilor, intereselor, hobby-urilor,
5. pentru sporirea înțelegerii copiilor cu privire la câmpul muncii,
6. de informare a copiilor cu privire la diferitele cariere și medii de învățare,
7. care implică angajatorii și angajații în învățarea despre cariere,
8. pentru sporirea înțelegerii copiilor cu privire la legătura dintre educație, calificări, abilități și locuri de muncă,
9. pentru reflecția asupra semnificației muncii și învățării,
10. legate de luarea deciziilor și planificare,
11. legate de abilitățile interpersonale și de comunicare.

Toate activitățile de învățare analizate prin chestionarul JOBLAND sunt considerate importante ca parte a unui program de învățare despre carieră de către cel puțin două treimi dintre respondenți.

Respondenții consideră că **cele mai importante activități** necesare într-un program de învățare despre carieră în învățământul primar și gimnazial sunt următoarele:

- pentru **auto-eficacitate** - activități care ajută copiii să își exploateze în mod optim abilitățile (activitate 1- 77,2%)
- de **auto-explorare** care îi ajută pe copii să învețe despre ei înșiși (activitatea 2- 76,7%)
- de **reflecție asupra pasiunilor, intereselor, hobby-urilor** (activitatea 4- 75,2%)

Alte activități relevante includ:

- care promovează reglarea emoțiilor (74,9%)
- de informare a elevilor cu privire la diferite cariere și medii de învățare sau abilități interpersonale și de comunicare (74,7%)
- pentru creșterea înțelegerii elevilor cu privire la câmpul muncii (74,4%)

- pentru luarea deciziilor și planificare (73,5%)
- de reflecție asupra semnificației muncii și învățării (73,0%)

Activitățile considerate cel mai puțin necesare sunt cele care **implică angajatorii și angajații în învățarea despre carieră** (activitatea 7 - 71,3%) și cele care vizează sporirea **înțelegerii copiilor cu privire la legătura dintre educație, calificări, abilități și locuri de muncă** (activitatea 8 - 70,6%) (Anexa 12).

La nivel de parteneriat, **frecvența răspunsurilor legate de preferințele dintre cele 11 activități analizate variază** între 74,3% (implicarea angajatorilor și angajaților în învățarea despre cariere, cele mai mici scoruri) și 80,2% (activități care ajută copiii să creadă în abilitățile lor, cele mai mari scoruri). Există unele diferențe între țări, respondenții **spanioli** acordând scoruri mai mici decât media la nivel de parteneriat la toate activitățile și respondenții **turci** acordând scoruri mai mari primelor două activități (auto-eficacitate, auto-explorare) prin comparație cu media la nivel de parteneriat. Conform răspunsurilor la întrebări deschise, în **Danemarca**, respondenții consideră că cele mai importante sunt activitățile legate de auto-eficacitate, auto-explorare și cele care ușurează înțelegerea elevilor cu privire la legăturile dintre calificările educaționale, abilitățile și locurile de muncă. În **Marea Britanie** respondenții indică faptul că cele mai necesare activități sunt reflecția asupra propriilor interese și hobby-uri, sprijinirea elevilor pentru a înțelege piața muncii, facilitarea înțelegerii cu privire la legăturile dintre calificările educaționale, abilitățile și locurile de muncă, precum și reflecția asupra muncii și învățării (Anexa 13).

Profesorii din România consideră rolul consilierului școlar ca fiind unul foarte important în procesul de auto-cunoaștere, învățare și management al carierei și dezvoltarea competențelor socio-emoționale. În Marea Britanie, profesorii sunt dispuși să implementeze activități de învățare despre carieră pentru elevii din școala primară. Cu toate acestea, cerințele formale lasă foarte puțin spațiu pentru astfel de activități, accentul fiind pus pe principalele discipline ale programei.

Ce fel de activități sunt aplicate la nivelul școlii ca parte dintr-un program de învățare despre carieră?

Referitor la aplicarea la nivelul școlii a celor 11 activități de învățare despre carieră pentru învățământul primar, se remarcă faptul că la nivel de parteneriat, mai mulți respondenți declară că în școli se aplică **toate activitățile de învățare** analizate de chestionarul JOBLAND. Cu toate acestea, există o diferență de 30% între activitatea declarată aplicată de cel mai mare procent de respondenți (activitatea 1- 79,9%) și activitatea declarată aplicată în școală de cel mai mic procent de respondenți (activitatea 7- 43,4%). Următoarele **tipuri de activități** sunt considerate de cele mai mari procente de respondenți ca fiind desfășurate în școli: **auto-eficacitate - activități** care ajută copiii să își exploateze abilitățile (activitatea 1 - 79,9%), **auto-explorare** care îi ajută pe copii să învețe despre ei înșiși (activitatea 2 - 78,8%), **promovarea reglării emoțiilor și sporirea înțelegerii copiilor cu privire la legătura dintre educație, calificări, abilități și locuri de muncă** (activitatea 3 și activitatea 11 - ambele cu 75,7%). Un număr mai redus de respondenți menționează că următoarele activități se desfășoară la nivelul școlii: care **implică angajatorii și angajații în învățarea despre cariere** (activitatea 7 - 43,4%), de **sporire a înțelegerii copiilor cu privire la legătura dintre educație, calificări, abilități și locuri de muncă** (activitatea 8 - 55,9%), **luarea deciziilor și planificare** (activitatea 10 - 60,8%) și privind **reflecția asupra semnificației muncii și învățării** (activitatea 9 - 61,5%) (Anexa 14).

La nivel de țară, există un clasament relativ asemănător între țările din analiză, cu auto-eficacitatea pe primul loc (activitatea 1) și cele care implică angajatorii și angajații în învățarea despre cariere pe ultimul (activitatea 7). Cu toate acestea, procente mai mici de respondenți din **Spania** și **Turcia** declară, în legătură cu toate activitățile, că sunt aplicate în școli, prin comparație cu media la nivel de parteneriat, în timp ce procente mai mari de respondenți din **România** și **Italia** declară, în legătură cu toate activitățile, că sunt aplicate în școli, prin comparație cu media la nivel de parteneriat.

În ceea ce privește activitățile de învățare despre carieră sunt aplicate în școli situația arată că există unele diferențe între țări.

- În **Italia**, activitățile declarate aplicate în școli de către majoritatea respondenților sunt activitățile 1, 2, 11. cele aplicate în mai mică măsură de respondenți se referă la activitățile 7, 8, 10.
- În **Spania**, activitățile declarate aplicate în școli de majoritatea respondenților sunt activitățile 1, 3, 11. Cele aplicate de un procent mai mic de respondenți: sunt 6, 5, 7.

- În **România**, activitățile aplicate în școli de către cele mai mari procente de respondenți sunt 2, 11, 1. Cele aplicate de un procent mai mic de respondenți sunt: 7, 8, 10.
- În **Turcia**, activitățile aplicate în școli de majoritatea respondenților sunt activitățile 4, 1, 11. Cele declarate aplicate de cele mai mici procente de respondenți: 7, 9, 5.
- Potrivit răspunsurilor la întrebările deschise, în **Danemarca** activitățile de auto-eficacitate sunt pe primul loc, urmate de auto-explorare, în timp ce în mai mică măsură sunt aplicate cele pentru a spori înțelegerea elevilor despre legătura dintre educație, calificări, abilități și locuri de muncă și activități creșterea înțelegerii elevilor asupra lumii muncii.
- În Marea Britanie, conform răspunsurilor la întrebări deschise, cele mai aplicate activități în școli sunt cele legate de reflecția asupra intereselor și hobby-urilor proprii ale elevilor, în timp ce activitățile mai puțin aplicate sunt activitățile pentru sporirea înțelegerii copiilor cu privire la legătura dintre educație, calificări, abilități și locuri de muncă sau cele pentru sporirea înțelegerii copiilor cu privire la câmpul muncii.

Exemple de subiecte și competențe abordate de activitățile de învățare despre carieră

- **Conștiință de sine și auto-eficacitate** - materiale de lectură despre „Cine sunt eu”, propriile puncte forte și slabe, interesele și abilitățile mele, învățarea despre stilurile comportamentale în toate țările partenere
- **Înțelegerea lumii sociale și profesionale** se găsește în toate țările partenere
 - **Importanța profesiilor/ocupațiilor în viețile oamenilor** (utilitate, avantaje) care problematizează modul în care ar arăta lumea fără ocupații (IT, RO) și discuții despre fișa postului: sarcini, nevoi, abilități, întrebări, unde se pot găsi răspunsuri (RO)
 - **Discuție despre diferitele profiluri profesionale** în funcție de diverse criterii: disponibilitate geografică, studiu și pregătire specializată necesare pentru o viitoare ocupație specifică, așa cum este menționat de către partenerii români și italieni
 - **Conectarea reprezentanților din câmpul muncii**
 - Vizite de studiu în companii, precum radio, pompieri, clinică stomatologică, bibliotecă, brutărie, cofetărie, fermă, etc. pe baza proiectelor indicate în programă sau participarea la târguri pentru locuri de muncă, educație (IT) (ES) (TR) (RO) (UK)

- Invitați speciali care invită profesioniști din diferite sectoare de muncă (medic, pompier, polițist, inginer, soldat) să vorbească despre munca lor pe tot parcursul vieții academice a elevilor, în toate etapele și adaptată la nivelul de educație al elevilor (IT) (ES) (TR) (RO)
- Părinții vizitează școala pentru a vorbi despre propriile profesii (ES) (UK) (RO) în cadrul activității/proiectului „Elev ieri - Adult azi”, considerată o resursă importantă pentru schimburile profesionale. (TR)
- Desfășurarea zilelor carierei prin utilizarea rețelelor de părinți și profesori și implicarea elevilor în acțiuni precum: foști elevi care țin discursuri și întâlniri cu ambasadorii elevilor. (UK)
- Reflecție în timpul lecțiilor de istorie asupra diferitelor moduri de a concepe munca în diferite perioade și asupra demnității muncii (IT)
- Aspirațiile în creștere ale angajatorilor (IT) (TR) (RO)
- Lumea socială, precum viața colegilor din alte țări reflectată în dorințele lor personale, pasiunile/hobby-urile, viziunea despre viitor, activitățile din timpul liber, voluntariatul și, de asemenea, despre studiile și carierele lor (IT)
- conștientizare financiară (RO)
- **Tranziții în carieră** - Cunoașterea oportunităților educaționale și a activităților de *luare a deciziilor*, a programului școlar și de orientare în carieră pentru elevii care vor merge la gimnaziu, sprijinind elevii în alegerile lor (IT). Părinții sunt, de asemenea, implicați în acest proces. Principalele intervenții sunt acționate în următoarele domenii:
 - Explorarea legăturii dintre clasa întâi și a doua din gimnaziu (IT), ocupațiile pe care ar dori să le practice în viitor (IT).
 - Punerea învățării în legătură cu viața și pregătirea elevilor pentru a face alegerile oferite de gimnaziu (IT).
 - De la educație la ocuparea forței de muncă, a devenit o adevărată luptă acum, când tinerii se confruntă mai ales cu dificultatea de a-și urma pasiunea și a face ceea ce le place în acord cu cariera visată (IT).
 - Factorii implicați în alegerea carierei, explorarea factorilor care influențează o persoană în alegerea unui anumit loc de muncă: preferințe, cunoștințe, abilități/competențe, sfaturile/recomandările familiei (RO).

- Pentru elevii din ani terminali, crearea profilului profesional și a planului de dezvoltare a carierei prin exerciții care au corelat abilitățile și studiile necesare pentru un loc de muncă (RO).
- **Învățarea social-emoțională** (cunoscută și ca: abilități interpersonale/competențe non-cognitive/abilități de viață/competențe transferabile) este aplicată de toate țările participante la proiect. A implicat:
 - Abilitatea de a recunoaște și de a face față emoțiilor proprii și ale celorlalți, pentru a comunica și a lucra cu ceilalți, pentru a face față în mod eficient tranzițiilor vieții.
 - Cooperarea într-un mediu încurajator.
 - Relaționarea cu ceilalți și medierea conflictelor.
 - Aprecierea celorlalți prin „învățarea faptului că nevoile tuturor sunt importante”.
 - Negocierea și respectarea regulilor comune ale „conviețuirii”.
- **Managementul învățării/tehnici de studiu** pentru a dobândi abilități specifice pentru a avea succes în viața socială și școlară
- **Educație de valoare/cultivarea atitudinilor pozitive:**
 - Creșterea gradului de conștientizare cu privire la valorile importante din câmpul muncii: hărnicie, tenacitate, responsabilitate, punctualitate (RO). Atitudinile față de bani, siguranță sau dezvoltare personală pot ajuta la identificarea opțiunilor de carieră.
 - Încurajarea elevilor să facă alegeri care să-i facă să se simtă împliniți, interesați, motivați și, mai presus de toate, fericiți (ES).
 - Organizarea unor dezbateri ale elevilor cu privire la natura profesiilor și oboseala, sacrificiul și răbdarea aferente, necesare pentru a avea succes, deoarece în câmpul muncii este adesea necesar să aștepți și să fii pregătit pentru momentul potrivit. De exemplu, discută despre personalități din diferite domenii, precum oameni de știință și matematicieni care au devenit celebri și au fost recompensați pentru munca lor numai după mulți ani de studii și eforturi. (IT)
 - Analiza statutului de muncitor vs. nivelul de studii.
 - Când discută în primii ani de școală primară despre diferitele sectoare economice, copiii vorbesc despre profesiile părinților, motivele alegerii, inclusiv despre beneficiile profesiilor cu nivel ridicat de calificare sau diferențele dintre gulerele albe și cele albastre. (ES) (RO)

- În timp ce în trecut, munca manuală era considerată înjositoare și nepotrivită, astăzi, societatea noastră se confruntă cu șomaj și cu absența forței de muncă. (IT)

Metode folosite în activitățile de învățare despre carieră în ciclul primar

Conform participanților la cercetare, aceștia utilizează în activitățile de învățare despre carieră o combinație de metode și instrumente tradiționale și inovatoare, precum:

Tradiționale:

- Informarea, rezolvarea problemelor, problematizarea, aceasta poate implica citirea, scrierea, vizionarea de filme, discuțiile și conversațiile și poate fi organizată ca timp petrecut în grup, realizarea de experimente, ateliere practice, studii de caz în care elevii discută despre unele întrebări, probleme sau teme comune (IT, RO), poveste cu morală, preconcepții despre oamenii și stereotipuri (UK). Activitățile propuse sunt legate de subiecte precum ceea ce vor să devină în viață, locurile de muncă ale părinților lor, locurile de muncă în general și importanța muncii pentru o persoană, impactul cunoașterii unei limbi străine în viața profesională, avantajele învățării pentru a avea un loc de muncă bun. (RO)
- Vizite în companii (IT, ES), târguri educaționale și de locuri de muncă.
- Tehnici creative pentru a învăța despre ei înșiși, de exemplu: poezie, proverbe și zicători, afișe, cântece, desene. Tematicile abordate includ: Cine sunt eu/Ce pot face/ce nu pot face încă/Care sunt punctele mele slabe și cum îmi pot îmbunătăți abilitățile, Ce îmi place și nu-mi place să fac/Ce vreau să fiu, visurile mele. (IT)
- Realizarea „Mărțișoarelor” vândute pentru a obține fonduri pentru școală, organizarea de spectacole caritabile, astfel încât elevii să înțeleagă cum strângerea de fonduri îi poate ajuta pe cei în nevoie, pe cei dezavantajați. De asemenea, exerciții de imaginație și creativitate pentru a descrie meseriile viitorului și analiza meseriilor/afacerilor de familie. (RO)
- Sprijinirea elevilor în definirea obiectivelor în ceea ce privește alegerea profesiei, adică planificarea traseului de învățare pentru a deveni o/un ... (ES).

Inovatoare

- Abordări educaționale transversale și învățare integrată, care includ activitățile de învățare despre carieră în alte discipline școlare (IT, ES, RO)

- Prin dezbateri, narațiuni sau proiecte în grup, citire, analiza trăsăturilor și acțiunilor personajelor, și întrebări legate de profesii și natura muncii (ES).
- Abordări interdisciplinare, în care fiecare copil își valorifică și dezvoltă abilitățile și aptitudinile acționând în mod autonom (ES).
- Corelarea locurilor de muncă cu disciplinele școlare (literatură, matematică) și urmărirea activităților de învățare despre carieră prin redactarea unor scrisori de mulțumire după vizitele vorbitorilor, legând acest lucru de competențele urmărite la literatură (UK).
- Lectura pasajelor din literatură legate de o situație specifică asociată muncii, drepturi și responsabilități, viitoare locuri de muncă/ocupații, modalități de construire a unei cariere și relații de familie (RO). Discuții despre muncă și profesii în timpul unor lecții, cum ar fi: literatură, geografie, educație civică, matematică, alte cursuri opționale. (RO)
- „Gamificare” (IT) și jocuri serioase în care clasa a realizat cărți tematice/dicționare cu imagini (despre locuri de muncă) sau produse specifice unor locuri de muncă care au fost prezentate în timpul expozițiilor (RO).
- Activități între clase de elevi cu grupe de vârstă mixte pentru învățare de la egal la egal (IT), proiecte de cercetare despre profesii (acasă și în comunitate) pentru a înțelege locurile de muncă (IT, TR).
- Jocuri de rol pentru un interviu de angajare în clasa de actorie (UK), („Astăzi, sunt profesor ...”) (RO).
- Organizarea unor concursuri cu tematici despre locuri de muncă sau sărbători școlare ca mijloace de înțelegere a modului de a lucra împreună. (RO)
- Completarea Portofoliului personal cu sarcinile din decursul semestrului (RO)
- Întrebări de reflecție meta-cognitiv: Ce voi obține din aceasta activitate? Cum mă simt în timpul activității? Care sunt lucrurile de care am nevoie? Am nevoie de ajutor? Ce a fost greu/ușor? (IT, RO, UK)

Evaluarea activităților de învățare despre carieră

În continuare se prezintă abordările respondenților de evaluare a activităților de învățare despre carieră.

Au fost analizate patru modalități de evaluare în cadrul chestionarului:

1. Portofolii/fișe de lucru
2. Program(e) online
3. Observație
4. Teme

La nivel de parteneriat, 77% dintre respondenți declară că desfășoară activități de evaluare. Există unele diferențe între țări în acest sens, astfel dacă 91% dintre respondenții **români** declară că evaluează activitățile de învățare despre carieră, doar 62% dintre respondenții **turci** declară acest lucru. Unul din cei trei respondenți din Marea Britanie a declarat că a evaluat impactul activităților de învățare despre carieră (Marea Britanie nu a fost inclusă în analiza statistică din cauza numărului redus de respondenți) (Anexa 15).

Referitor la **modalitățile de evaluare a activităților de învățare despre carieră**, cea mai mare frecvență la nivel de parteneriat o înregistrează respondenții care declară că **observă comportamentele din clasă** (modalitatea 3 - 82,3%) și că utilizează **portofolii** (modalitatea 1 - 62,5%). Dintre activitățile de evaluare analizate în acest chestionar, **programele de evaluare online** și **temele** au înregistrat cea mai redusă frecvență la nivel de parteneriat (modalitatea 2 - programele de evaluare online doar 18,4%, respectiv modalitatea 4 - temele 44%).

Între țări, există unele diferențe în ceea ce privește utilizarea activităților de evaluare. Un procent mai mic dintre respondenții din **Spania**, în comparație cu media la nivel de parteneriat, declară că observă comportamentele din clasă (modalitatea 3 - 50%) și portofolii (modalitatea 1 - 66%) și programe online (modalitatea 2 - 5%). Participanții din **Turcia** declară, într-o proporție mai mare decât media la nivel de parteneriat, că utilizează toate activitățile de evaluare analizate în acest chestionar, inclusiv programele de evaluare online (modalitatea 2 - 64%). Respondenții din **Italia** declară în proporție mai mică față de medie că observă comportamentele din clasă (modalitatea 3 - 68%) și că folosesc teme (modalitatea 4). Respondenții **români** declară că evaluează activitățile de învățare despre carieră prin portofolii (modalitatea 1 - 77%) în proporție mai mare decât media la nivel de parteneriat. Majoritatea respondenților **danezi** evaluează impactul activităților de învățare despre carieră prin observarea comportamentelor și atitudinilor elevului și mai rar prin teme de evaluare sau prin portofolii și produse ale elevilor, în timp ce respondenții din **Marea Britanie** au menționat și portofolii și produsele elevilor ca fiind prima alegere în materie de metode de evaluare.

La nivel de parteneriat, respondenții din **învățământul primar** declară în proporție peste medie că utilizează portofolii (modalitatea 1 - 80%). **Profesorii** folosesc în proporție mai mare decât media la nivel de parteneriat, portofoliile și observarea comportamentelor în clasă, în timp ce **consilierii școlari** folosesc și ei portofoliile în proporție mai mare decât media, însă **temele** în procente mai mici (Anexa 16).

Exemple de bune practici

Diferite activități de orientare și consiliere în carieră au fost dezvoltate și implementate cu succes de țările partenere JOBLAND, reprezentând o sursă de inspirație și în același timp exemple de bune practici.

Italia

Un consorțiu de școli este implicat într-un proiect numit DEVINO CINE EȘTI, în care elevilor li se oferă activități numite „sarcini din realitate” asociate cu descoperirea contextului înconjurător și utilizează instrumente precum portofoliul și învățarea prin cooperare, jocurile și învățarea între egali.

În cadrul proiectului ODISSEO, care se referă la învățarea timpurie despre carieră, în sudul Italiei, sunt organizate astfel de activități de învățare pentru elevi, începând cu ultimul an de școală primară și terminând cu ultimul an de gimnaziu, pe baza materialelor despre auto-explorare, motivații și atitudini. A continuat cu „Selfie” - o imagine a mea în context relațional. Această activitate este utilizată în pregătirea alegerilor care trebuie luate de către elevi. A constat din două module: conștientizarea abilităților și intereselor și analiza perspectivelor apropiaților asupra viitorului individului.

Profesorii au creat un joc de cărți pentru profilurile profesionale „La Città dei Mestieri” pentru a lucra cu elevii cei mai mici. În acest proiect au implicat aproape întreaga rețea de școli dintr-o provincie italiană. Se bazează pe rezultatele unei cercetări privind persoanele care abandonează școala din acea provincie. Proiectul s-a axat în mod special pe învățarea timpurie despre carieră și a dezvoltat un model specific. Programul propus de învățare despre carieră vizează implicarea elevilor în vizitarea unor companii și a părinților care sunt invitați la interviuri.

- Anul 1 - Eu însumi, interesele și pasiunile mele.
- Anul 2 - Eu însumi și celălalt. Activități de mentorat de la egal la egal și studiul inițial al anumitor sectoare economice.
- Anul 3 - Luarea deciziilor.

LĂRGIREA VIITORULUI este un proiect dezvoltat timp de trei ani și finanțat prin Programul de Învățare pe tot parcursul vieții ca o traiectorie structurată și bine dezvoltată pentru a îmbunătăți învățarea despre carieră a elevilor din gimnazii.

În **Marea Britanie**, există următoarele tipuri de activități:

- Folosirea rețelilor de părinți pentru a organiza zilele carierei cu elevii din clasa a 6-a și furnizarea pentru elevi a unei comunități online de resurse pe care să o împărtășească în grupul școlar/zona instituției de învățământ.
- Organizarea de reuniuni tematice în rețea (adică, cartea „Smart Pickens” care afișează locuri de muncă în știință) printr-un serviciu local de asistență achiziționat de școală.
- Elaborarea unui buget împreună cu elevii de clasa a 6-a, cărora li se atribuie un anumit loc de muncă cu un anumit salariu pentru care trebuie să imagineze un stil de viață corespunzător.
- Proiectul FLY (Future Life in You) implementat în școala primară pentru familiarizarea copiilor cu diferite ocupații și locuri de muncă.

În **Turcia**, curriculumul include diverse activități de învățare despre carieră în în fiecare an.

În școlile primare, la clasa I se desfășoară activități în limba turcă, folosind diverse cărți și texte literare.

În clasa a 2-a, în Turcia, atunci când se ocupă cu disciplina de arte din Planul cadru, elevii merg la teatru și actorii sunt invitați la clasă, în timp ce în clasa a 4-a, când abordează tema conducerii, elevii examinează și descoperă caracteristicile unui manager. În clasa a 3-a, un anumit timp este dedicat schimbului de idei despre profesii, inclusiv despre schimbarea viitoare profesiei în funcție de nevoile în schimbare. În clasa a 4-a, elevii citesc o carte intitulată „Ce o să fiu?” scrisă de un inginer, care a fost invitat la clasă. Astfel, elevii au explorat posibilitatea de a intra în mai multe profesii sau de a avea diferite locuri de muncă.

Gimnaziul include următoarele activități:

- În clasa a 5-a, cartea „Jurnalul unui YouTuber” este legată de Științele sociale.
- În clasa a 6-a, sunt discutate primele și cele mai semnificative figuri din anumite profesii. Una dintre cele mai remarcabile personalități ale Turciei este Kemal Atatürk, considerat o sursă de inspirație pentru tinerele generații. Cercetările au fost efectuate cu elevii pentru a afla nivelul de educație al primului arheolog sau al primei persoane care a fondat un muzeu.

La limbile străine/turcă din clasa a 6-a, există o temă despre Descoperitori și Invenții care acoperă o varietate de profesii din diferite țări, cum ar fi prima femeie pilot din lume, primul matematician etc.

În **România**, activitățile legate de domeniul carierei în învățământul primar sunt organizate în cadrul disciplinei Dezvoltare personală, pentru care există o programă aprobată și manuale oficiale. Acestea sunt disponibile gratuit pe www.manual.edu.ro. Programă este organizată în jurul a trei competențe generale care ar trebui să fie dobândite de elevi, grupate în trei domenii principale: cunoașterea de sine/stil de viață sănătos, explorarea emoțiilor/construirea relațiilor și învățarea/cariera viitoare. În cadrul programului școlar, fiecare competență generală este împărțită în două competențe specifice pentru fiecare dintre primele trei clase din învățământul primar (copii de 6-8 ani). Disciplina Dezvoltare personală este obligatorie, iar copiii vor parcurge această programă timp de aproximativ 60 de ore în clasa pregătitoare (copii de 6 ani) și aproximativ 30 de ore în fiecare dintre clasele 1 și 2 (copii de 7-9 ani). Exemple de activități care au fost dezvoltate în cadrul acestei discipline:

- Exersarea unor roluri și responsabilități în anumite grupuri, oferirea și acceptarea sprijinului (Profesor pentru o zi, Avocatul clasei etc.), pentru a dezvolta abilități sociale, pentru dezvoltarea personală și pentru a identifica interesele și abilitățile elevilor (ce îmi place să fac? ce pot face?),
- Implicarea în proiectul „Cum miros locurile de muncă?” organizat pe durata unui an în care elevii au creat un plan de afaceri,
- Planificarea și organizarea zilei Carierei școlare,
- Explorarea meseriilor prin diferite jocuri sau construirea de colaje, pornind de la ceea ce se prezintă în ziare și reviste despre aceste tipuri de ocupații,
- Copiilor li se oferă cărți pe care sunt ilustrate diferite locuri de muncă, și apoi li se cere să exprime prin gesturi acel loc de muncă în fața colegilor. Ceilalți vor fi rugați să ghicească slujba și apoi vor discuta puțin despre asta și vor trece la un alt copil care are o carte,
- Vor scrie pe bilețele adezive despre locul de muncă ideal și le vor lipi pe un copac desenat pe tablă, urmat de discuții pe baza a ceea ce știu,
- Copiilor li se va cere să extragă articole dintr-un săculeț (articolele sunt mici instrumente utilizate pentru diferite locuri de muncă, inclusiv cretă, creion, instrumente de măsurare etc.) și se va purta o conversație despre oamenii care lucrează în diferite domenii,
- Se va construi un portofoliu personal bazat pe rezultatele personale de-a lungul anului.

„Școala ALTFEL” este o perioadă oficială în toate școlile pentru organizarea de activități nonformale, adesea în afara școlilor. Este o bună oportunitate de a promova activitățile de învățare și consiliere în carieră. Consilierii care au implicat părinții în familiarizarea cu profesiile și membrii comunității locale, au organizat, de exemplu, o vizită la Fabrica de cornuri Chipita, unde elevii au fost uimiți de multitudinea de mașinării și de oameni implicați în realizarea produsului.

7. NEVOILE DE FORMARE ALE PROFESORILOR PENTRU ÎNVĂȚAREA EFICIENTĂ DESPRE CARIERĂ

Cine desfășoară activități de învățare despre carieră în ciclul primar?

Rapoartele naționale documentare au evidențiat faptul că în **Spania** activitățile de învățare despre carieră în ciclul primar sunt efectuate de consilierii care fac parte din personalul didactic. În **România**, profesorii desfășoară aceste activități cu sprijinul consilierului școlar (pentru activitățile din programa de dezvoltare personală). Alte activități sunt desfășurate de consilierul școlar în școală și în birourile de asistență psihopedagogică.

În **Danemarca**, profesorii sunt cei responsabili, dar nu au formarea inițială/continuă necesară pentru desfășurarea acestor activități. În **Italia**, fiecare școală desemnează un profesor responsabil cu activitățile de învățare despre carieră. În funcție de fondurile disponibile, școlile pot solicita sprijinul diverșilor practicieni în domeniul consilierii în carieră. În **Marea Britanie**, activitățile sunt desfășurate de învățătorii din școala primară și de consilierii în carieră (de exemplu, din rețeaua Aspire). În **Turcia**, din 2017, noile reglementări ale serviciilor de consiliere școlară, au schimbat atribuțiile consilierilor. Astfel, ei coordonează echipele de profesori care desfășoară activitățile de orientare pentru elevi.

Relevanța activităților de învățare despre carieră și adaptarea lor la vârsta elevilor este relativ mai ridicată în țările nordice (adică Marea Britanie și DK). Accentul este pus pe probleme de interes direct pentru elevii din această fază. În ES și mai ales în RO și TK, aspectele mai predispuse la prejudecăți sunt, de asemenea, în centrul activităților de învățare despre carieră, cum ar fi, de exemplu, care profesie are un statut mai înalt și este relativ mai bine plătită (ES). Activitățile se concentrează, de asemenea, pe modelarea externă, unde „accentul este pus pe semnificația termenilor, pe valoarea educativă a conceptelor, întărind exemplele pozitive din familie sau din cercul de rude/prieteni)” (RO).

Formarea inițială pentru activitățile de învățare despre carieră

Există diferite calificări pentru consilierii în orientare la nivel de licență sau master:

- Master de Consiliere în carieră și managementul carierei, în cadrul secției de Pedagogie, Universitatea din București (RO)

- Master oferit de Centrul pentru orientare și consiliere în carieră al Departamentului pentru pregătirea personalului didactic din învățământul preuniversitar (DPPD) în cadrul Universității Tehnice de Construcții din București (RO)

Italia nu oferă niciun curs specific pentru consilierii în orientare. Aceștia pot avea o diversitate de niveluri educaționale. Pentru a deveni învățător este necesar în schimb cursul la nivel de licență „Educația în școala primară” .

Obiectivele cursurilor postuniversitare adresate viitorilor consilieri din universitățile menționate mai sus includ:

- operarea adecvată cu noțiunile de bază din consilierea și orientarea școlară și orientarea în carieră;
- corelarea teoriilor, principiilor etc. specifice consilierii și orientării școlare și în carieră;
- realizarea de conexiuni teoretice și practice complexe specifice consilierii și orientării școlare și în carieră.

Disponibilitatea profesorilor pentru a oferi activități de învățare despre carieră

La nivel de parteneriat, pe o scară de la 1 la 5 (unde 1 reprezintă fără cunoștințe despre învățarea în carieră, iar 5 reprezintă nivel superior de cunoaștere în învățarea despre carieră), aproximativ **70% dintre respondenți se evaluează ca având cunoștințe medii și bune de învățare despre carieră** (35% la nivelul 4 și 35% la nivelul 3), aproximativ 12% se evaluează ca având un nivel superior de cunoștințe (12% la nivelul 5), în timp ce **12,8% declară că au un nivel foarte scăzut de cunoștințe sau deloc în învățarea despre carieră** (11,1% nivel 2 și 1% nivel 1).

La nivel de parteneriat, în funcție de țară, **românii** își evaluează competențele mai ridicat (73,6%), în timp ce respondenții **spanioli** își evaluează competențele mai scăzut (58,9%) în comparație cu respondenții din alte țări.

În funcție de **gen**, bărbații își evaluează competențele mai ridicat (80%) spre deosebire de femei (72%).

În funcție de **poziția ocupată**, consilierii școlari își evaluează mai ridicat decât profesorii cunoștințele în materie de învățare despre carieră (79%, respectiv 70%).

Respondenții **danezi** își evaluează competențele de organizare a învățării despre carieră ca fiind mai ridicate în raport cu media, în timp ce experiența autoevaluată a respondenților din Marea Britanie este fie cea mai scăzută, fie medie (Anexa 17).

Cu toate acestea, unii experți în orientare în carieră au raportat că **nu au experiență în activitățile de învățare despre carieră în școlile primare.**

Nevoi

Profesorii care au participat la discuțiile de grup împărtășesc, în general, nevoia de noi instrumente și materiale care să sprijine activitățile de învățare timpurie despre carieră. Ei menționează necesitatea unei **programe** cuprinzătoare, transversale și integrate, sau a unui **set de instrumente** bazate pe un cadru metodologic. Ei trebuie să aibă mai multe **materiale educaționale** pentru a sprijini activitățile de consiliere a carierei/învățare despre carieră, precum și ateliere de formare pentru a îi pregăti să dezvolte abilitățile interpersonale și tehnice.

De asemenea, este crucial să existe o **rețea** de părți interesate care să colaboreze. Acesta este un factor fundamental pentru eficacitatea intervențiilor. Rețeaua ar putea fi monitorizată prin discuții frecvente de la egal la egal, pentru partajarea muncii.

Activitățile pe care le consideră necesare ar trebui să se concentreze pe stimularea curiozității și consolidarea auto-eficacității. Se subliniază importanța unui proiect cuprinzător de învățare despre carieră care să includă mai multe activități, nu numai pe parcursul unui singur an școlar, ci și cu o perspectivă pe timp de trei ani. Acest proiect ar trebui să ajute diferitele sisteme școlare să discute și să aibă același vocabular și cadru.

Se referă în mod specific la posibilitățile de a avea **activități/module** pe care profesorii le-ar putea folosi pentru realizarea activităților și modificarea în funcție de nevoile diferiților elevi și contexte. Temele unor posibile formări și ghiduri sau materiale sunt (**Italia**):

- A-i face pe profesori să înțeleagă că pot alege să promoveze inovații și transformări în școli, pentru reforma școlară (schimbarea mentalității și a atitudinilor cu privire la învățare, educație, consiliere),
- A ajuta profesorii localizând/simplificând limbajul profesional,

- Educația afectiv-relațională în cursurile de formare a cadrelor didactice, inclusiv educația privind incertitudinea ca admitere și acceptare a erorilor,
- Educația pentru a fi împreună ca disciplină practică.

În **Spania**, au nevoie și de elemente care să ajute profesorii să ofere o orientare mai bună elevilor, sfaturi care să le permită să decidă și să aibă idei și reflecții critice despre lumea în care trăiesc. Au nevoie de gamificare și instrumente dinamice, materiale, resurse, pentru a lucra în un grup cu grupul-clasă.

În **Marea Britanie**, participanții au menționat că este nevoie de sprijin în acest domeniu:

- Mai mult timp pentru a lucra cu colegii pentru transferul de competențe - în zile stabilite,
- Colaborare sporită în școală,
- Conexiune digitală - platformă în cadrul lecțiilor pentru conectarea cu angajatorii,
- O listă a afacerilor locale și a legăturilor care acceptă să organizeze discuții cu profesorii (elevii),
- Rețea cu alte școli - legături cu liceul local pentru a utiliza facilitățile,
- Resurse actualizate cu privire la diferite locuri de muncă și industrii - trimise prin e-mail când sunt actualizate,
- Mai mult timp pentru a proiecta lecții distractive - sau lecții „out of the box” legate de programă,
- Acces la instrumente care să sprijine munca, administrarea,
- Exemple de bune practici la lecții și cum au sprijinit elevii,
- Resurse pentru a sprijini elevii cu nevoi educaționale speciale și cu dizabilități.

Suplimentar, în **Danemarca**, participanții au făcut referire și la:

- Necesitatea ca materialul didactic să poată fi dezvoltat la nivel central și ca profesorii să aibă la dispoziție suficient timp pentru a-l revedea, astfel încât să devină relevant pentru elevi,
- Există o provocare imensă de a face școlile să își asume responsabilitatea pentru învățarea despre carieră, astfel încât perspectiva să fie inclusă în practică încă din primii ani de școală ai elevilor și până la absolvire,

- În general, lipsește evaluarea învățării despre carieră: „De cele mai multe ori renunț la componenta de evaluare în activitățile de orientare în carieră și, de învățare despre carieră. Aceștia au nevoie să învețe să pună întrebările relevante pentru a evalua învățarea despre carieră și de inspirație pentru evaluarea acestor activități”;
- Profesorii ar trebui să-l sensibilizeze pe directorul școlii referitor la învățarea despre carieră și importanța acesteia și, contribuția consistentă la învățarea școlară. Acesta este motivul fundamental pentru care profesorii se concentrează și depun efort în realizarea activităților de învățare despre carieră.

Profesorii **turci** au nevoie, în contextul lor, de o abordare educațională care să implice următoarele elemente, exprimate în principal sub forma anumitor întrebări:

- Informații despre etapele alegerii unei profesii și procesele de luare a deciziilor,
- O înțelegere globală a educației bazată pe competențe. Dacă profesiile și domeniile de interes se schimbă, atunci cum putem prezenta o abordare plină de speranță tinerilor? Cum se pot pregăti profesorii pentru a face față schimbărilor?
- Cum pot fi gestionate punctele tari și punctele slabe ale elevilor în procesul de a se cunoaște pe ei înșiși? Pot exista exemple de utilizare a abilităților de comunicare pentru a înțelege corect elevii, pentru a te exprima bine și pentru a construi încredere în relație. Profesorii pot folosi o abordare care pune valoare pe diferențe.
- Cum pot fi ajutați elevii să-și stabilească obiective și fie motivați? Cum poate fi încurajat un elev să aibă o percepție pozitivă despre el/ea, atunci când își urmărește idealul?
- Cum pot fi învățați elevii că hobby-urile lor se pot transforma în profesii în viitor?
- Ce date adecvate vârstei trebuie să avem ca să cunoaștem interesele și abilitățile elevilor și cum pot fi analizate aceste date?
- Exemple practice de consiliere a carierei/învățare despre carieră din întreaga lume care pot fi împărtășite. Cum se desfășoară studiile interdisciplinare?

În contextul **românesc**, cele mai necesare resurse sunt:

- Jocurile ar putea fi utile pentru a-i ajuta pe copii să înțeleagă locurile de muncă, responsabilitățile, banii primiți de la locul de muncă, programul și regulile legate de locul de muncă, diferitele tipuri de muncă/slujbe, jocuri pentru identificarea abilităților, jocuri care privesc dezvoltarea abilităților, bune practici în orientarea în carieră pentru copiii din școala primară, informații/baze de date despre tendințele actuale și viitoare în muncă,
- Proiecte/instrumente de lucru inovatoare și atractive pentru acest domeniu implementate pentru acest grup țintă
- Resurse noi, de asemenea, în format digital, disponibile online,
- Noi metode de lucru și modele de activitate.

Nevoile și provocările legate de dezvoltarea profesională

Printre cele mai importante competențe ale profesorilor pentru o învățare eficientă despre carieră se numără (IT):

- abilitățile de ascultare și observare, abilități de auto-reflecție și conștientizare de sine, pentru a promova stima de sine și încrederea în sine a elevilor,
- încrederea în abilitățile proprii, acuratețe și fiabilitate,
- capacitatea de a ajuta și de a le oferi copiilor încredere pentru a-și atinge visurile,
- capacitatea de a deschide școala spre teritoriu pentru a profita de resursele pe care acesta le poate oferi, în termeni de profesionalism,
- facilitarea colaborărilor dintre școală și lumea profesiilor cu mai multe organizații,
- comunicarea propriilor pasiuni și entuziasmul ca fiind ceva mai important decât cunoștințele teoretice. Atitudinile esențiale ale profesorului sunt curiozitatea și „mintea deschisă”,
- predarea modului de rezolvare a problemelor în feluri diferite, competență relațională pentru a crea relații semnificative cu elevii și cu alți profesori,
- înțelegerea necesității de a coopera cu diferiți profesioniști.
- autoevaluarea și auto-analiza critică a metodelor de predare proprii, de asemenea, evaluarea colegilor,
- deprinderea tehnicilor de gamificare și de învățarea activă,

- conceperea unui plan solid de activitate/de învățare anual/pe mai mulți ani (proiect cuprinzător pentru învățare despre carieră) care să fie inclus în structura anuală a activităților școlare, incluzând mai multe activități nu numai pe parcursul unui an școlar, ci și cu o perspectivă pe trei ani, care asigură consecvența și corelarea diferitelor sisteme școlare.

Învățarea despre carieră este legată de înțelegerea faptului că disciplinele au roluri și scopuri diferite. Domeniul presupune o abordare trans-disciplinară, cu mai multe fațete, în care relația profesor-elev este foarte importantă.

Competențele necesare în contextul **spaniol** includ:

- flexibilitate, o atitudine deschisă, adaptabilitate, sprijinul în luarea unor decizii fără prejudecăți și ținând cont de diferitele ritmuri de învățare, valorificarea efectului Pygmalion, prin afișarea încrederii în posibilitățile elevilor, astfel încât să înceapă să aibă ei înșiși încredere,
- înțelegerea noilor realități și nevoi ale pieței muncii și înțelegerea rolului specific în transmiterea acestor realități elevilor,
- abilități de cercetare, orientare și motivație pentru a se specializa în profesiile emergente, și a se adapta la noi contexte de carieră și o piață a muncii foarte dinamică,
- să ofere mai multe informații despre opțiunile profesionale ale fiecărui domeniu de studiu.

Profilul de competențe descris pentru **Marea Britanie** include un amestec specific de cunoștințe, abilități și atitudini:

Cunoștințe	Abilități/competențe
● Conștientizarea diferitelor domenii - industrii ● Dorința de a cerceta pe cont propriu și de a veni cu răspunsuri pentru elevi ● Înțelegerea diferitelor rute și formări ● Persoane care își schimbă cariera - au mai multe abilități și reflectă piața muncii din zilele noastre: „Am început să predau târziu, pe la 30 de ani, cred că acest lucru aduce beneficii elevilor, deoarece am lucrat în diferite sectoare, astfel încât să pot vorbi despre asta” ● Cunoașterea diferitelor cariere și sectoare	● Empatie ● Simțul afacerilor (abilitatea de a judeca corect și de a lua decizii rapid) ● Dezvoltarea conștientizării de sine la elevi ● Spirit civic și apartenență ● Consolidarea auto-eficacității elevilor - actorie, sporturi PE, povești, zile și evenimente speciale ● Capacitatea de a coordona proiecte creative ● O atitudine deschisă - să nu transmită propriile stereotipuri ● Să fie capabil să încurajeze elevii ● Comunicarea eficientă despre locurile de muncă prin simplificarea vocabularului complex din „industrie”

Rezultatele **daneze** se concentrează pe următoarele aspecte: învățarea în carieră, cunoștințele despre companii și despre modul în care acestea sunt organizate, programele de învățământ liceal (profesional și teoretic). De exemplu, în acest moment, elevii din clasele 8-10 sunt susținuți, dar poate este important, de asemenea, ca profesorii claselor 0-7 să cunoască diferitele căi educaționale, să nu se limiteze doar la traseul pe care l-au parcurs ei înșiși, care este adesea liceul teoretic. Sistemul danez subliniază importanța unor competențe precum:

- organizarea de activități de învățare interesante prin abilități didactice interactive,
- organizarea de vizite la companii,
- recunoașterea rolului școlii în dezvoltarea carierei,

- dezvoltarea unei abordări globale a elevilor: „*Nu vă gândiți doar la elevii din școală - în clasa în care se află elevii acum (de exemplu, din ciclul 0-3 sau din ciclul 3-6), profesorii se vor gândi la întreaga viață a elevilor*”,
- promovarea unui concept holistic de învățare despre carieră și asigurarea coerenței sale transversale,
- utilizarea abilităților creative în activitățile de învățare despre carieră și în educația pentru carieră, în general.

Profilul competențelor de învățare despre carieră în contextul **Turciei** include: abilități de comunicare, cercetare, transfer, auto-gestionare, gândire, adaptare la schimbare, managementul timpului, de cooperare, de utilizare activă a tehnologiei.

În contextul **României**, profilul profesorului este descris ca:

- abilități de conducere, sprijin social - comportament proactiv care pregătește pe cineva să exprime și să planifice în mod strategic contestarea status quo-ului în sistemele în care inegalitatea împiedică succesul școlar al elevilor,
- comunicare interculturală importantă pentru abordarea consilierii multiculturale,
- tehnologie pentru monitorizarea progresului elevilor, planificarea carierei elevilor, achiziționarea și accesarea datelor necesare pentru luarea unor decizii informate de către elevi, individual și la nivelul întregii școli, utilizarea datelor pentru a determina schimbarea,
- aplicarea abilităților de coordonare, rețea, lucru în echipă și colaborare,
- dezvoltarea programului, abilități de gestionare și evaluare (mentorat, creșterea copilului, ajutor de la egal la egal etc.),
- antrenare a perseverenței,
- cunoașterea stilurilor de învățare și abilități de aplicare,
- managementul timpului.
- empatie în ceea ce privește situațiile stresante și dificile cu care se confruntă elevii,
- abilități interpersonale: „*Este esențial să poți lucra cu oameni diferiți. Ei își petrec cea mai mare parte a timpului lucrând direct cu elevii sau cu alți profesioniști și au nevoie de relații de muncă bune*”.

- abilități de ascultare: *„Abilitățile de ascultare activă sunt esențiale pentru consilierii școlari și în carieră. Ei trebuie să acorde toată atenția elevilor pentru a le înțelege problemele. Consilierii școlari și în carieră trebuie să comunice eficient cu elevii. Ar trebui să exprime idei și informații într-un mod pe care elevii să-l înțeleagă cu ușurință”.*

Inclusiv experiență în:

- conectarea la schimbările din piața muncii,
- stimularea curiozității și creativității elevilor,
- mediere pentru copii,
- încurajarea copiilor să învețe prin descoperirea lucrurilor de care sunt interesați,
- furnizarea de jocuri și activități bazate pe interacțiune,
- implicarea cu entuziasm în orice activitate cu copiii,
- identificarea abilităților și intereselor copiilor,
- stăpânirea abilităților digitale, cunoașterea limbilor străine, a artei, muzicii și sporturilor
- competențe de gândire critică și conștiința rolului și misiunii sale,
- minte deschisă și aprecierea ideilor inovatoare ale copiilor,
- adaptarea limbajului și informațiilor la vârsta copiilor,
- luarea în considerare a personalității copiilor,
- interes pentru învățarea pe tot parcursul vieții,
- stimă de sine și considerație pentru ceilalți,
- orientarea copiilor spre o viață de calitate,
- admiterea faptului că fiecare copil este unic și oferirea de oportunități acestor copii,
- lucrul cu copiii într-un mod atractiv,
- conectare la tendințele de la nivelul societății.

Unele dintre competențele așteptate de la practicienii în carieră, menționate mai sus, sunt comune tuturor țărilor partenere, de exemplu: comunicarea, cooperarea și aplicarea tehnologiilor digitale cu beneficiarii. În viziunea tuturor partenerilor implicați în proiectul JOBLAND, portretul unui practician eficient în educația pentru carieră este cel al unei persoane entuziaste, empatică, sociabile, calme, pline de energie, comunicative, pasionate, creative, cu simțul umorului, interesată de oameni, capabilă să se adapteze la schimbare, realistă, sinceră. Toate aceste caracteristici menționate de respondenți în timpul discuțiilor de grup completează imaginea competențelor legate de un proces de învățare despre carieră de înaltă calitate.

La nivel de parteneriat, **81% dintre respondenți au manifestat interesul de a se forma pentru organizarea activităților de învățare despre carieră.**

Rezultatele indică unele diferențe între diferitele țări. Așadar, chiar dacă majoritatea respondenților din fiecare țară ar dori să participe la un astfel de program de formare, doar jumătate dintre respondenții **spanioli** ar dori să fie implicați în comparație cu media la nivel de parteneriat, în timp ce proporția participanților **români** este peste media la nivel de parteneriat (89%) (Anexa 18).

Disponibilitatea programelor de formare în învățarea despre carieră pentru practicieni este evaluată de respondenții din toate țările sub 30%, , , fapt care indică insuficiența acestor programe în acest domeniu și nevoia pentru programe de formare în învățarea în carieră. Acest indicator poate reflecta și lipsa de informații despre anumite programe. După cum se arată în tabelul de mai jos, respondenții **spanioli** par să fie mai puțin conștienți de astfel de programe (11%), în timp ce respondenții **italieni** par să fie cei mai conștienți (30%) (Anexa 19).

8. SPRIJIN PENTRU REALIZAREA ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE DESPRE CARIERĂ

Resurse educaționale

Au fost propuse șase resurse educaționale la alegere, precum și oportunitatea de a sugera noi resurse:

1. portofoliu electronic
2. planificare calendaristică/proiect de unitate de învățare
3. directoare/bază de date legată de carieră cu ocupații/profesii și activități pentru elevi
4. ghiduri, broșuri
5. manuale/activități/auxiliare
6. jocuri educaționale axate pe învățarea despre carieră (imagini, cărți, videoclipuri)
7. altele

La nivel de parteneriat, toate resursele specificate par a fi necesare conform răspunsurilor, aproximativ jumătate dintre respondenți considerând **necesare toate resursele** pentru realizarea de activități de învățare despre carieră (între 40,6% - 70,8%). Cu toate acestea, procente mai mari de respondenți (70,8%) declară resursa nr. 6 - jocuri educaționale axate pe învățarea despre carieră (imagini, cărți, videoclipuri) ca fiind necesară pentru a susține astfel de activități în școli, în comparație cu celelalte resurse propuse.

La nivel de țară, respondenții diferă în raport cu resursele pe care le consideră necesare pentru susținerea activităților de învățare despre carieră.

Respondenții **italieni** au ales resursele 4 și 5 în procente mai mari decât media la nivel de parteneriat și în procente mai mici resursa 2.

Respondenții **spanioli** nu consideră utilă resursa 6 (0%), în contrast cu răspunsurile din celelalte țări JOBLAND. De asemenea, respondenții spanioli au ales în proporție mai mare față de medie la nivelul parteneriatului resursa 2 (50%) și în proporție mult mai mică față de medie la nivelul parteneriatului resursele 1, 2 și 4.

Respondenții **români** au ales în proporție mai mare decât media la nivel de parteneriat toate resursele. Cu toate acestea, resursa 2 a fost aleasă în proporție ușor peste medie, în comparație cu celelalte resurse.

Respondenții **turci** au ales resursa 4 în proporție mai mică față de media la nivelul parteneriatului, toate celelalte fiind alese de respondenți în proporție peste media la nivelul parteneriatului (Anexa 20).

Respondenții din toate țările, cu excepția Spaniei, își declară interesul față de oportunitatea de dezvoltare profesională oferită prin invitația de pilotare a noilor instrumente/resurse pentru învățarea despre carieră, în proporție de 64,5% respectiv 89,7%. Doar 27,8% dintre respondenții **spanioli** sunt de acord să fie implicați într-o astfel de activitate (Anexa 21).

Exemple de resurse (inclusiv TIC)

Deoarece proiectul JOBLAND intenționează să dezvolte resurse inovatoare pentru activitățile de învățare despre carieră, un capitol separat din cercetarea documentară a vizat resursele existente folosite în activitățile de învățare despre carieră din țările partenere. Pe baza informațiilor adunate, am realizat un inventar al acestor resurse la nivel de parteneriat și, deși unele dintre acestea sunt disponibile doar în limbile naționale, ilustrează foarte bine gama de metode și instrumente utilizate de profesori și de consilierii școlari și inspiră inovarea.

Astfel, în **Spania**, ghidurile și activitățile pot varia în funcție de regiune și sunt, în general, disponibile în spaniolă. Câteva exemple:

- *Asociación Profesional de Orientadores en Castilla- La Mancha*
<http://apoclam.org/materiales/>- o varietate de resurse în limba spaniolă, gratuite, pentru învățământul primar, de exemplu un ghid denumit „Să învățăm cu succes!” (*Aprendamos con Éxito*)
- Consiliere pentru Educație, Tineret și Sport în Regiunea Murcia
<http://www.educarm.es/recursos-primaria>- un loc unde profesorii pot găsi resurse relevante din diferite domenii, de la matematică la consiliere și orientare
- *Abecedarul profesiilor* - o literă - o profesie! Învățăm despre profesii, învățăm și alfabetul!
<http://es.tiching.com/el-abecedario-de-las-profesiones/recurso-educativo/121075>

- *Un joc despre profesii* - un loc în care jucați un joc interactiv prin care se învață despre diferite profesii <https://www.discoverykidsplus.com/404>
- *Ghiciți profesia*: un videoclip cu imagini în care elevii trebuie să ghicească profesia <http://es.tiching.com/adivina-los-oficios/recurso-educativo/121080>
- *GEM* - un joc dezvoltat ca parte a unui proiect Erasmus+ pentru a descoperi abilitățile necesare diferitelor profesii, disponibil și în engleză <http://www.gemgame.eu/>

În **România**, resursele disponibile în limba română sunt următoarele:

- *Programă Dezvoltare personală 0-1-2* care cuprinde competențe, activități de învățare, recomandări metodologice <http://programe.ise.ro/>
- *Manualele elevilor pentru Dezvoltare personală 0-1-2* <http://rocnee.eu/manualeaprobate>
- *Teste de personalitate, interese, aptitudini* <http://pemeserie.ro/>
- Ghid de educație pentru carieră, activități pentru clasele I-IV <https://www.librarie.net/p/163838/consiliere-si-orientare-ghid-de-educatie-pentru-cariera-activitati-pentru-clasele-i-iv>
- *GO- Ghidul Ocupațiilor* - chestionare cu privire la interese și aptitudini www.go.ise.ro

În **Danemarca**, putem găsi resurse în limba daneză, precum:

- *Programa pentru disciplina Educație și Muncă* <https://www.emu.dk/omraade/gsk-1%C3%A6rer/ffm/uddannelse-og-job>
- *Portalul danez pentru educație* <https://www.emu.dk/>
- Activități pentru consiliere în carieră pentru ciclul primar <https://klcviborg.dk/uddannelse-og-job>
 - Exemple 1-3 <https://uuviborg.viborg.dk/Under-18/Uddannelse-og-Job/Indskolingen>
 - Exemple 4-6 <https://uuviborg.viborg.dk/Under-18/Uddannelse-og-Job/Mellemtrinnet>
 - Exemple 7-9 <https://uuviborg.viborg.dk/Under-18/Uddannelse-og-Job/Udskolingen>

În Italia, au fost identificate următoarele tipuri de resurse, disponibile în italiană:

- Un site web pentru dezvoltarea *Competențelor de Management al Carierei* <http://www.sorprendo.it/>, <https://www.youtube.com/watch?v=4FlCfAogx9k>
- Un site web pentru sprijinirea *Planificării carierei*: <https://www.orientamento.liguria.it/progettiamocilfuturo/toolkit/>

- Movi Menti, un model pentru activități de consiliere în carieră
<http://www.fondazioneccrc.it/index.php/educazione-istruzione-e-formazione/progetto-movimenti/misura-2-orientamento>

De asemenea, sunt disponibile resurse din proiecte, precum:

- *Lărgirea viitorului* <http://www.wideningthefuture.eu/resources> (în engleză)
- *Știu ce vreau să fiu*, proiect Erasmus+ cu privire la învățarea timpurie în carieră
<https://sites.google.com/caedraw.merthyr.sch.uk/iknowwhatiwanttobe/home> (în engleză)
- *Proiectul LEADER - Cadrul CMS* <http://www.leaderproject.eu/cms-framework.html> (în engleză)

În UK, resursele complexe și semnificative pot fi găsite în pachetele de învățare pe care profesorii și consilierii în carieră le oferă elevilor. Unele dintre ele sunt prezentate mai jos:

- *Primary Futures*- o platformă care permite copiilor să se conecteze cu diferiți specialiști din diferite domenii de activitate. Aceștia sunt voluntari care se înregistrează și participă la evenimentele școlilor primare pentru a își prezenta carierele <https://primaryfutures.org/> (în engleză).
- O serie de rapoarte care fundamentează consilierea în carieră în ciclul primar, de exemplu: *Primary futures. Conectarea vieții și învățării în școala primară din Marea Britanie*
<https://www.educationandemployers.org/wp-content/uploads/2017/05/Primary-Futures-research-essay-2017-Mann-Kashefpadkel-Iredale.pdf> (în engleză)
- *KIZDANIA*- Un oraș interior condus de copii! Este o platformă ce permite copiilor să exploreze ocupațiile prin joacă <https://kidzania.co.uk/>
- *PAWS in JOBLAND*- o platformă interactivă care introduce copiii în ocupațiile practicate de persoanele din comunitate <https://www.cascaid.co.uk/products/paws-in-jobland/> (în engleză)
- *MY WORLD of WORK (Scoția)*- o platformă cu resurse pentru diferite categorii, inclusiv pentru elevii din școala primară, care îi ajută să-și exploreze interesele
<https://www.myworldofwork.co.uk/>

În **Turcia**, resursele în limba turcă, de exemplu evaluările online pentru elevi sunt disponibile la <http://mbs.meb.gov.tr/>.

Cercetare

Activitățile de învățare despre carieră ar trebui să fie susținute și bazate pe datele cercetării. Rapoartele naționale arată o situație foarte diferită în țările partenere. Astfel, în **Spania**, numeroase publicații oferă spațiu studiilor din domeniul general al consilierii, iar universitățile au, de asemenea, grupuri de cercetare în acest domeniu. Cu toate acestea, studiile axate pe învățământul primar sunt dificil de identificat.

În **România**, există o serie de cercetări în domeniul consilierii, în special pentru dezvoltarea programei. Institutul de Științe ale Educației (ISE) avea până în 2020, un departament specializat dedicat cercetării în materie de consiliere, iar Euroguidance România a sprijinit publicarea rezultatelor cercetării, de ex. *Consilierea carierei. Compendiu de metode și tehnici* (Jigău (coord.), 2007). De asemenea, în România, diverse proiecte recente Erasmus + au investigat domeniul consilierii în carieră și au pregătit rapoarte naționale în care a fost inclus domeniul consilierii în ciclul primar, de exemplu:

- Widening the Future <http://www.wideningthefuture.eu/> (2010-2012),
- My Future <https://myfutureproject.eu/project/> (2016-2018).

În **Danemarca**, din 2003, când a început reforma sistemului de consiliere, până în prezent au fost efectuate evaluări și rapoarte privind serviciile de consiliere, dar niciun studiu nu s-a concentrat asupra ciclului primar. De exemplu, lucrarea de cercetare *Idei și perspective cu privire la consiliere* (Poulsen, 2020) a fost realizată cu privire la consilierea în carieră în anii terminali ai învățământului obligatoriu. În **Italia** există numeroase studii și cercetări axate pe domeniul învățării în carieră, disponibile în limba italiană. Cu toate acestea, sunt foarte eterogene, adesea situate între discipline și se concentrează în principal pe etapele ulterioare ale învățării în carieră.

Marea Britanie, cu lunga sa tradiție de cercetare bazată pe dovezi și evaluare în domeniu, prezintă un set cuprinzător de cercetări și recenzii pe subiectul specific al învățării timpurii în carieră, cum ar fi: *What works? (Ce funcționează?)*, *Career counselling in the primary cycle (Consilierea în carieră în ciclul primar)* (Kashefpakdel și colab., 2018), *Drawing the future. (Desenarea viitorului)*, *Design of the future: exploring the career aspirations of children in the primary cycle (Proiectarea viitorului: explorarea aspirațiilor legate de carieră ale copiilor din ciclul primar)* (Chambers și colab. 2018), *Career related learning in primary. (Învățarea legată de carieră în ciclul primar)*, *The role of primary teachers in preparing children for the future (Rolul învățătorilor în pregătirea copiilor pentru viitor)* (Kashefpakdel și colab., 2019).

În **Turcia**, sunt disponibile modele și instrumente de învățare despre carieră, dar fără a se concentra pe învățământul primar (a se vedea, de exemplu, *Career Sailboat Model*, *Career Values Cards*).

Instituții și rețele suport

Activitățile de consiliere a carierei/învățare despre carieră nu pot fi desfășurate sau se desfășoară cu dificultate fără o colaborare eficientă a școlii cu diverși actori din mediul formal sau informal. Informațiile colectate arată că asociațiile profesionale precum *Confederația de psihopedagogie și organizațiile de consiliere din Spania*, *Asociația spaniolă de consiliere și psihopedagogie* sunt implicate în **Spania**.

În **România**, coordonarea este asigurată de MEC, *CMBRAE/CJRAE* și *inspectoratele școlare*, care beneficiază de colaborarea cu Euroguidance România sau cu diferite ONG-uri care desfășoară proiecte în parteneriat cu școlile. În **Danemarca** există un sprijin constant din partea centrelor de consiliere în carieră și a *Efortului municipal pentru tineret*. În **Italia**, sunt implicate birourile regionale de consiliere, universitățile, centrele de pe piața muncii. În **Marea Britanie**, Departamentul pentru Educație este responsabil pentru educație și calificări, iar Institutul de Dezvoltare a Carierei este responsabil pentru practicienii de consiliere în carieră. În **Turcia**, sprijinul vine din partea Ministerului Educației, centrelor regionale de cercetare și consiliere, ISKUR sau Euroguidance Turcia.

9. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Concluzii

Datele colectate din cercetarea documentară, chestionarele și discuțiile de grup au arătat că în țările JOBLAND au loc diverse activități de consiliere a carierei/învățare despre carieră, însă acest sector vine și cu provocări. Din cercetarea noastră pot fi trase câteva concluzii interesante, structurate în jurul următorilor piloni principali:

A. Cadrul și sprijinul pentru activitățile de consiliere a carierei/învățare despre carieră

Activitățile de consiliere a carierei/învățare despre carieră beneficiază de anumite **cadre** în fiecare țară (orientări, repere, programe, ghiduri pentru profesori și elevi). Modul în care acestea sunt implementate la nivelul școlii diferă: ca disciplină obligatorie distinctă, ca abilități trans-curriculare - introducând învățarea despre carieră în fiecare disciplină școlară și „a ști încotro te îndrepti”, activități extra-curriculare (precum dans, balet, fotbal, arte, actorie, robotică etc.) legate de învățarea în carieră ca punct de plecare în explorarea intereselor și a posibilelor profesii viitoare sau ca inițiative/programe sau proiecte pilot fragmentate.

Sprijinul pentru activitățile de învățare despre carieră este divers în țările JOBLAND, variind de la o *coordonare* clară de către autoritățile centrale, la implicarea asociațiilor naționale sau regionale de consiliere în carieră sau la implicarea organizațiilor de pe piața muncii. Au fost dezvoltate *resurse* online și TIC, dar utilizarea lor depinde și de gradul de cunoaștere al practicienilor cu privire la acele instrumente, ghiduri sau platforme specifice, în timp ce limbajul le limitează și el aplicabilitatea.

Deși există preocupări pentru **cercetarea** în domeniul general al consilierii, atenția acordată colectării datelor prin cercetare în scopul evaluării și dezvoltării activităților sau serviciilor este destul de limitată în țările analizate. Există studii și articole dedicate domeniului consilierii în general, rapoarte pentru ciclul primar, consiliere efectuată cu sprijinul proiectelor Erasmus +, dar cu excepția Marii Britanii, nu există studii sistematice dedicate domeniului consilierii în carieră în ciclul primar.

B. Rolul activităților de învățare despre carieră

Activitățile de învățare despre carieră sunt considerate **importante și foarte importante** de către participanții la această cercetare din toate țările JOBLAND: profesori, directori, consilieri școlari și viitori profesori.

Aceste tipuri de activități par să nu fie atât de clar reglementate, astfel încât actorii din învățământ nu sunt siguri dacă sunt **obligatorii sau nu** în țările lor sau dacă reprezintă o sarcină specifică a slujbei lor. Se pare că un procent mai mare dintre respondenții români și danezi consideră obligatorii activitățile de învățare despre carieră, spre deosebire de respondenții din Italia, Spania și Turcia.

La întrebarea despre **vârsta** la care ar trebui să înceapă activitățile de învățare despre carieră în școală, 41% dintre respondenți la nivel de parteneriat consideră că ar trebui să înceapă în gimnaziu, 34% consideră că ar trebui să înceapă în școala primară și 21% la grădiniță.

În legătură cu **misiunea** activităților de învățare despre carieră, din cele 7 opțiuni examinate, respondenții la nivel de parteneriat le-au evaluat oarecum egal (toate clasate între 3 și 4 pe scara de 5 puncte), cu o frecvență mai mare a răspunsurilor pentru sprijinul acordat elevilor *pentru a face alegeri în carieră* și cu o frecvență mai redusă a răspunsurilor în ceea ce privește reducerea abandonului școlar.

În legătură cu **importanța** activităților de învățare despre carieră, cele legate de *sprijinirea elevilor să creadă în abilitățile lor* sunt considerate mai importante pentru copiii din școala primară, decât activitățile care le sporesc înțelegerea legăturii dintre educație, calificări, abilități și locuri de muncă.

C. Conținutul activităților de învățare despre carieră în școli

Activitățile legate de carieră în învățământul primar sunt văzute ca „spațiu fără granițe” în care elevii pot învăța în primul rând despre ei **înșiși** prin activități de **auto-reflecție** asupra propriului lor potențial și toate dimensiunile sinelui (cognitiv, afectiv, relațional), **învățând unii de la alții**, punând accent pe **colaborare** și muncă în echipă și dezvoltarea **abilităților interpersonale** sau a competențelor transferabile. Ca obiectiv conex, copiii ar trebui să fie cu adevărat introduși în lumea **locurilor de muncă**, prin experiență și experimentare, devenind mai conștienți de posibilitățile de viitor și prin perspective mai largi de formare , despre locul de muncă, valori, sine, pentru a sprijini elevul pe termen lung să obțină o bază bună pentru alegerile educaționale.

În ceea ce privește **aplicarea acestor activități la nivelul școlii**, activitatea declarată aplicată de cei mai mulți respondenți este cea de *a ajuta copiii să creadă și să-și exploateze abilitățile*. Se pare că majoritatea respondenților consideră importante și aplicate la nivel școlar și activitățile care i-au ajutat pe copii să creadă și să-și exploateze abilitățile, ceea ce reprezintă o activitate de dezvoltare personală și un fundament pentru conștientizarea modului de construire a carierei în rândul copiilor. *Activitățile legate de auto-eficacitate* care au ca scop ajutarea copiilor să își exploateze abilitățile și *auto-explorarea* să învețe despre ei înșiși, sunt aplicate în cea mai mare măsură în școlile primare, în timp ce activitățile care implică angajatorii și angajații în învățarea despre cariere și activitățile care dezvoltă înțelegerea elevilor cu privire la legătura dintre educație, calificări, competențe și locuri de muncă sunt mai puțin aplicate. Se pare că, în opinia respondenților, activitățile care implică o cooperare mai profundă, cu o înțelegere a pieței muncii nu sunt implementate la fel de mult la nivelul școlar în învățământul primar.

Domeniile explorate în cadrul activităților legate de carieră la nivelul școlii primare includ: conștientizarea de sine și auto-eficacitatea, importanța profesiilor/ocupațiilor în viața oamenilor, conectarea cu reprezentanți din companii, tranziții în carieră - activități de cunoaștere a oportunităților educaționale și de *luare a deciziilor*, învățare socio-afectivă, managementul învățării/tehnici de studiu, educație pentru valoare/cultivarea atitudinilor pozitive.

Atât **metodele** tradiționale, cât și cele inovatoare ar trebui utilizate pentru livrarea activităților legate de carieră, cu accent pe *jocuri* și *conectarea activităților la viața de zi cu zi a elevilor*, pentru a le face mai atractive și pentru a capta interesul elevilor față de lumea profesiilor.

Majoritatea celor care livrează activități de educație pentru carieră declară că utilizează activități de **evaluare**. Există unele diferențe între țări în acest sens, astfel încât un procent mai mare dintre respondenții români declară că evaluează activitățile de învățare despre carieră, în timp ce respondenții turci declară, în mai mică măsură la nivel de parteneriat că desfășoară acest tip de activități.

Legat de modalitățile de evaluare a activităților de învățare despre carieră, cel mai mare procent de respondenți la nivel de parteneriat declară că *observă comportamentele din clasă* și că utilizează *portofolii*. Printre activitățile de evaluare analizate în chestionar, programele de evaluare online și temele au fost alese de cele mai mic număr de respondenți la nivel de parteneriat.

D. Nevoi de formare ale celor care aplică activitățile legate de carieră

În majoritatea cazurilor, implementarea activităților de educație pentru carieră în școli este realizată de **cadrele didactice**, cu sprijinul **practicienilor** (de exemplu, consilieri școlari, consilieri în carieră), dar toate țările participante au menționat că formarea profesorilor pentru aceste activități (dacă există) nu este suficientă pentru a-i pregăti să desfășoare activități de consiliere în carieră pentru elevi.

În legătură cu **disponibilitatea** programelor de formare pentru învățare despre carieră, respondenții au declarat că există *doar puține programe în acest domeniu și că este nevoie de programe de formare în consiliere a carierei/învățare despre carieră*. Acest indicator poate reflecta și lipsa de informații despre anumite programe. În Spania respondenții indică cea mai mică frecvență a acestor programe, în timp în Italia respondenții raportează o frecvență relativ mai mare a acestor programe.

La nivel de parteneriat, toate **resursele** examinate în cercetare par a fi necesare, conform răspunsurilor. Aproximativ jumătate dintre respondenți consideră că *toate resursele sunt necesare* pentru activitățile de consiliere a carierei/învățare despre carieră. Cu toate acestea, un număr mai mare de respondenți declară că *jocurile educaționale axate pe învățarea în carieră (imagini, cărți, videoclipuri etc.)* sunt necesare pentru a sprijini activitățile de învățare despre carieră în școli, prin comparație cu celelalte resurse propuse.

La nivel de parteneriat, 81% dintre respondenți au declarat că **ar dori să participe la un curs de formare** în oferirea de activități de învățare despre carieră. Doar jumătate dintre respondenții spanioli ar dori să fie implicați, în comparație cu media la nivel de parteneriat, în timp ce ponderea participanților români este mai ridicată în raport cu media la nivel de parteneriat.

La întrebarea despre **interesul de a testa noi instrumente/resurse** pentru învățarea despre carieră, respondenții din toate țările își declară interesul pentru acest tip de activitate, cu un interes mai scăzut din partea respondenților spanioli.

Opinia exprimată de participanții la cercetare a relevat **nevoi** specifice aferente întregului sistem de activități legate de carieră, cum ar fi nevoia de a primi mai mult sprijin prin *politicile* care ar trebui să conceapă un cadru solid pentru activitățile de învățare despre carieră, sprijin din partea *conducerii* școlii sau importanța unei rețele de părți interesate care colaborează în acest domeniu (de exemplu: discuții frecvente pentru partajarea muncii, colaborare, schimb de idei), văzută ca un factor fundamental pentru eficacitatea intervențiilor la nivelul școlii. Alte nevoi sunt direct legate de *dezvoltarea personală* a celor care implementează activități legate de carieră, inclusiv nevoia de a primi sprijin prin rețele profesionale, munca depusă pentru dezvoltarea mentalității, precum și nevoia de îmbunătățire a propriilor competențe socio-afective pentru a le putea promova în rândul copiilor. Se pare că aria activităților legate de carieră se extinde pentru a cuprinde din ce în ce mai multe abilități interpersonale/socio-afective, considerate în zilele noastre la fel de importante atât pentru profesori, cât și pentru elevi, atunci când au de-a face cu probleme legate de carieră.

Prin urmare, cursul de formare care va fi dezvoltat în cadrul proiectului Jobland ar trebui să ia în considerare:

- necesitatea de a promova **inovații** și transformări în școli, pentru reforma școlară, schimbarea atitudinilor cu privire la învățare, educație, consiliere,
- educația privind **incertitudinea**, gestionarea schimbărilor, admiterea și acceptarea erorilor,

- cunoștințe și competențe de consiliere **teoretică și practică** în carieră (de exemplu: gamificare și instrumente dinamice, materiale, resurse, lucrul în grup cu clasa, conectare digitală - platformă în cadrul lecțiilor pentru a putea intra în legătură cu angajatorii, liste cu afaceri locale și conexiuni care acceptă să organizeze discuții cu profesorii (elevii), resurse actualizate pentru diferite locuri de muncă și industrii - trimise prin e-mail atunci când sunt actualizate, resurse care sprijină elevii cu nevoi educaționale speciale și cu dizabilități, instrumente și idei de evaluare, idei și schimburi de bune practici cu privire la activitățile care stimulează curiozitatea și consolidează motivația și auto-eficacitatea),
- educație **socio-afectivă**, dezvoltarea **abilităților interpersonale** ale celor care livrează activități legate de carieră în învățământul primar, pentru a le putea dezvolta la rândul lor pe cele ale copiilor. Deși propunerea unor activități de consiliere a carierei/învățare despre carieră este dificilă, în special în școlile primare, deoarece copiii se află, în termeni temporali, departe de câmpul muncii, activitățile trebuie să țină seama de abilitățile transversale ca bază pentru explorarea carierei. Pentru a face acest lucru, profesorii au nevoie de o bună capacitate de prelucrare rapidă a informațiilor, de o capacitate dezvoltată de a lua decizii bune, trebuie să fie persoane echilibrate afectiv, cu o bună abilitate de comunicare,
- **noi instrumente și materiale** pentru a sprijini profesorii în livrarea activităților de învățare timpurie în carieră. Deși există anumite materiale, de multe ori aceste resurse sunt disponibile numai în limba națională și nu în limba engleză și, prin urmare, sunt dificil de accesat de către beneficiarii din alte țări,
- o programă, cuprinzătoare, transversală, ușoară și incluzivă, sau **un set de instrumente** bazate pe un cadru metodologic, care ar putea fi văzută ca mecanism important pentru a ajuta diferite sisteme școlare să discute și să aibă același vocabular și să îmbunătățească activitățile legate de carieră.

Recomandări

Cercetarea efectuată în prima activitate de proiect, IO1, în cadrul proiectului JOBLAND, a permis colectarea de date relevante cu privire la organizarea activităților de învățare despre carieră în ciclul primar la nivelul celor 6 țări partenere. Datele permit o mai bună înțelegere a specificului fiecărei țări, a punctelor forte și a provocărilor care pot fi abordate, precum și formularea recomandărilor la nivel de parteneriat, care vor fi luate în considerare atât în dezvoltarea cadrului metodologic comun, cât și în implementarea următoarelor produse ale proiectului:

- Țările JOBLAND diferă ca profil în ceea ce privește problemele analizate, ceea ce diminuează relevanța unui cadru metodologic unic la nivelul parteneriatului. Cu toate acestea, informațiile colectate pot să inspire realizarea unui *cadru comun, transnațional, de Competențe de Management al Carierei (CMS)*, care să permită adaptări la nivelul fiecărei țări participante, în funcție de specificul național și pentru susținerea țărilor Jobland în structurarea activităților de consiliere în carieră relevante pentru elevi.
- Rapoartele naționale au evidențiat fiecare *necesitatea de a dezvolta abilitățile profesorilor și ale consilierilor școlari pentru a desfășura activități de învățare despre carieră în ciclul primar* și au atras atenția asupra oportunității unui *curs de formare bazat pe CMS, care să fie apoi multiplicat în țările partenere*, astfel încât să poată beneficia cât mai mulți profesori, care să implementeze consilierea în carieră pentru elevii din școlile de care aparțin.
- Consolidarea colaborării este o altă recomandare care poate fi formulată în conformitate cu cercetarea documentară. *Colaborarea școlilor și a cadrelor didactice cu parteneri cu experiență în domeniul învățării despre carieră este importantă*, pentru a răspunde nevoilor profesorilor de a avea acces la un cadru, direcții, resurse și inovații pentru desfășurarea activităților de consiliere în carieră în școli.
- *Sunt necesare resurse interactive construite pe baza experienței partenerilor care au dezvoltat și utilizat astfel de instrumente, care să fie atractive, ușor de utilizat, să implice TIC și să fie accesibile elevilor, în limba națională.* De asemenea, utilizarea unor astfel de resurse ar asigura accesul corect al tuturor copiilor de la cele mai mici vârste la activități și informații care îi vor sprijini în dezvoltarea proiectelor lor viitoare în materie de educație și carieră.
- Este necesar să *colectăm sistematic evidențe* prin studii și cercetări care analizează rolul pe care îl joacă învățarea despre carieră în ciclul primar, provocările și oportunitățile existente, modul de colaborare între profesori și consilierii școlari, tipurile de resurse existente și necesare, modul în care TIC/noile tehnologii și cercetarea pot sprijini profesorii și elevii în desfășurarea acestor activități.

10. PROPUNERE DE CADRU DE MANAGEMENT AL CARIEREI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Pe baza rezultatelor cercetării și luând în considerare cadre diferite în țările analizate, precum și cadrul CMS dezvoltat în cadrul proiectului LEADER (www.leaderproject.eu/project-resources.html) și proiectului CAREERS (<https://www.careersproject.eu/>, rapoarte nepublicate) am conceput ca parte a Raportului IO1 Jobland o **propunere pentru cadrul de management al carierei pentru copiii din școlile primare.**

Viziunea cadrului Jobland CMS

Există o nevoie intrinsecă a copiilor să exploreze lumea din jurul lor, să interacționeze unii cu ceilalți și cu adulții și să fie curioși cu privire la viitor. Deoarece viitorul ne înconjoară deja și a învăța azi înseamnă a ne pregăti pentru mâine, școlile ar trebui să se concentreze nu numai pe conținutul cognitiv/informații/discipline școlare, ci și pe competențele care permit copiilor să își dezvolte vieți semnificative dincolo de școală.

Cadrul curent CMS oferă o viziune simplă dar cuprinzătoare despre ce trebuie să știe și să poată face copiii pentru a îmbrățișa cu curaj și pozitiv, marea lume a muncii de mâine.

Structura cadrului Jobland CMS

Cadrul Jobland CMS este structurat în **3 zone**:

- Gestionarea sinelui
- Gestionarea relațiilor
- Învățarea pentru mâine

Pentru fiecare dintre cele 3 zone am stabilit un anumit număr de **competențe specifice** care trebuie dezvoltate pentru copiii din școala primară. Definim competența ca „o combinație de cunoștințe, abilități și atitudini (Consiliul, 2018):

- Cunoștințele sunt compuse din fapte și cifre, concepte, idei și teorii care sunt deja stabilite și sprijină înțelegerea unui anume domeniu sau subiect;

- Abilitățile sunt definite drept capacitatea de a efectua procese și de a folosi cunoștințele existente pentru a obține rezultate;
- Atitudinile descriu dispoziția și mentalitățile de a acționa sau reacționa la idei, persoane sau situații.”

Conexiuni între cadrul JOBLAND CMS și cele 8 competențe cheie stabilite la nivel european

Cele 3 domenii sunt stabilite pentru a aduce o contribuție, din perspectiva CMS, la dezvoltarea celor **8 competențe cheie** stabilite la nivel european ca achiziții necesare oamenilor pentru a-și găsi locuri de muncă satisfăcătoare și pentru a deveni cetățeni independenți și implicați (Consiliul, 2018).

Sultana (2012) a explicat modul în care cadrele CMS pot contribui la achiziția celor 8 competențe cheie stabilite în 2006 la nivel european. Oferim aici câteva exemple relevante care pot fi transferate celor 8 competențe cheie noi stabilite în 2018, pentru a ilustra legătura dintre cadrele CMS (și, în consecință, cadrul Jobland CMS) și competențele cheie:

Domeniile cadrului de referință european al competențelor cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (Recomandare, 2006)	Domeniile cadrului de referință european al competențelor cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (Consiliu, 2018)	Link-uri către CMS, exemple (Sultana 2012)
Comunicare în limba maternă	Competențe de alfabetizare	Capacitatea de a căuta, aduna și prelucra informații scrise
Comunicare într-o limbă străină	Competențe de alfabetizare	Capacitatea de a lucra cu diversitatea
Cunoștințe matematice, științifice și tehnologice	Competență matematică, în științe, tehnologie și inginerie	Capacitatea de a gestiona un buget
Competență digitală	Competență digitală	Capacitatea de a folosi date și servicii pe internet
A învăța să înveți	Competențe personale, sociale și a învăța să înveți	Auto-gestionarea eficientă a învățării și carierelor
Competențe interpersonale și civice	Competență civică	Capacitatea de a interacționa eficient cu instituțiile
Antreprenoriat	Competență antreprenorială	Capacitatea de a identifica propriile puncte forte și slabe
Expresie culturală	Competență legată de sensibilizarea și expresia culturală	Capacitatea de a realiza oportunități economice în activități culturale

Astfel, relația dintre cadrul Jobland CMS și cele 8 competențe cheie stabilite la nivel european (2018) poate fi explicată în felul următor: un domeniu de competență Jobland CMS poate contribui la dezvoltarea multora dintre cele 8 competențe cheie, așa cum se arată în figura de mai jos:

Domeniile cadrului de referință european al competențelor cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (2018)	Zona I Atitudine pozitivă față de sine și de ceilalți	Zona II Gestionarea relațiilor (emoții și interacțiuni)	Zona III Învățare pentru mâine
Competențe de alfabetizare			
Competențe multilingve			
Matematică, științe, tehnologie și inginerie			
Competență digitală			
Competențe personale, sociale și a învăța să înveți			
Competență civică			
Competență antreprenorială			
Competență legată de sensibilizarea și expresia culturală			

Cadrul JOBLAND CMS

Zona I: Atitudine pozitivă față de sine și de ceilalți	
Competențe	Exemple de activități
Pot să vorbesc despre punctele mele forte. Pot să identific trăsături pozitive ale colegilor. Îi pot aprecia pe ceilalți datorită calităților lor. Îmi pot prezenta visurile și hobby-urile în fața celorlalți. Pot găsi soluții simple la obstacole, în același timp rămânând pozitiv. Folosesc tehnologii pentru a explora, prin jocuri, părți interesante ale personalității mele.	- Hărțile mentale cu privire la „Cine sunt eu”, - Poveste cu morală despre prejudecăți și stereotipuri obișnuite, - Discuții despre Cine sunt eu/Ce pot face/ce nu pot face încă/Care sunt punctele mele slabe și cum îmi pot îmbunătăți abilitățile, Ce îmi place și nu-mi place să fac/Ce vreau să fiu, visurile mele. - Rucsacul meu cu puncte forte - Tehnici creative pentru a învăța despre sine, de exemplu: poezie, proverbe și zicători, afișe, cântece, desene - Scris pe bilețele adezive despre locul de muncă ideal și lipirea lor pe un copac desenat pe tablă, urmat de discuții pe baza a ceea ce știu, - Jocuri/videoclipuri/teste online despre interese, aptitudini, valori.
Zona II: Gestionarea relațiilor - emoții și interacțiuni	
Competențe	Exemple de activități

Pot să găsesc informații cu sprijinul celorlalți pentru interesele și hobby-urile mele. Pot să comunic cu ceilalți în moduri neconflictuale. Pot să ascult păreri diferite și să ofer un feedback simplu și pozitiv. Pot să-mi fac prieteni și să-i păstrez. Pot folosi tehnologia să interacționez cu colegii atunci când am nevoie.	- negocierea și respectarea regulilor comune de “conviețuire” - Producția de diferite obiecte și vânzarea lor pentru a obține fonduri școlare, organizarea de spectacole caritabile, astfel încât elevii să înțeleagă cum strângerea de fonduri îi poate ajuta pe cei în nevoie, pe cei care sunt dezavantajați, - Redactarea „scrisorilor de mulțumire” persoanelor care au diferite slujbe, - „Selfie”- imaginea mea în context relațional, - Reuniuni tematice în rețea (de ex. cartea „Smart Pickens” care afișează locuri de muncă în știință) printr-un serviciu local de asistență cumpărat de școală, - Teatre și actori invitați în clasă pentru lucru la comunicare, emoții, empatie, - Exerciții pe tema conducerii, elevii examinează și descoperă trăsăturile unui manager, - Ținerea unui jurnal sau scrierea unei cărți „Jurnalul unui YouTuber”.
Zona III: Învățare pentru mâine	
Competențe	Exemple de activități

Pot să fac față regulilor și rutinei vieții școlare. Pot să îmi stabilesc obiective simple pentru mine însumi și să le îndeplinesc. Sunt capabil într-o zi să mențin un echilibru în învățat, joacă și hobby-uri. Pot să explic în cuvinte simple de ce este importantă învățarea acum și pentru viitorul meu. Pot să aduc argumente în favoarea hobby-urilor și intereselor mele. Pot să explorez și să explic în cuvinte simple ce fac oamenii la anumite locuri de muncă. Pot să perseverez în fața provocărilor.	- Invitarea vorbitorilor locali, lucrul cu angajatorii locali, vizitarea companiilor, - Rețele de părinți care să organizeze zilele carierei, - Joc de rol cu interviu pentru un loc de muncă la orele de actorie, - Organizarea unui carnaval al profesiilor, - Inspirație de la personalități din diferite domenii, precum oameni de știință și matematicieni care au devenit faimoși și au fost recompensați pentru munca lor după mulți ani de studiu și efort, - Analiza personajelor din literatură care se află în legătură cu o anumită situație asociată muncii, drepturilor și responsabilităților, locuri de muncă/ocupații viitoare, moduri de dezvoltare a carierei și relații de familie. - Cărți tematice/dicționare cu imagini (despre locuri de muncă) prezentate la expoziții, - Proiecte de cercetare despre profesii (acasă și în comunitate) pentru a înțelege locurile de muncă, - Jocuri de rol: „Profesor pentru o zi”, „Sunt avocatul clasei”, jocuri de rol amuzante: „Azi sunt o bucată de cretă din mâna unui profesor ...” - „Sarcini din realitate” asociate descoperirii locurilor de muncă în contextul înconjurător, - Jocuri/videoclipuri online despre diferite locuri de muncă/profesii - „Viitoarea Viață din tine”, „Devino cine ești”, - Exerciții de stabilire a bugetului - elevilor li se atribuie un anumit loc de muncă și li se spune despre salariul pentru care trebuie să își imagineze stilul de viață pe care și-l permit, - Dezbateri, lecturi despre „profesiilor viitorului”, - Efectuarea unor cercetări împreună cu elevii despre nivelul educațional al unui arheolog sau al unei persoane care a înființat un muzeu, - Cărți pe care sunt ilustrate diferite locuri de muncă, exprimarea prin gesturi a aceluși loc de muncă în fața colegilor. Ceilalți vor fi rugați să ghicească locul de muncă
---	---

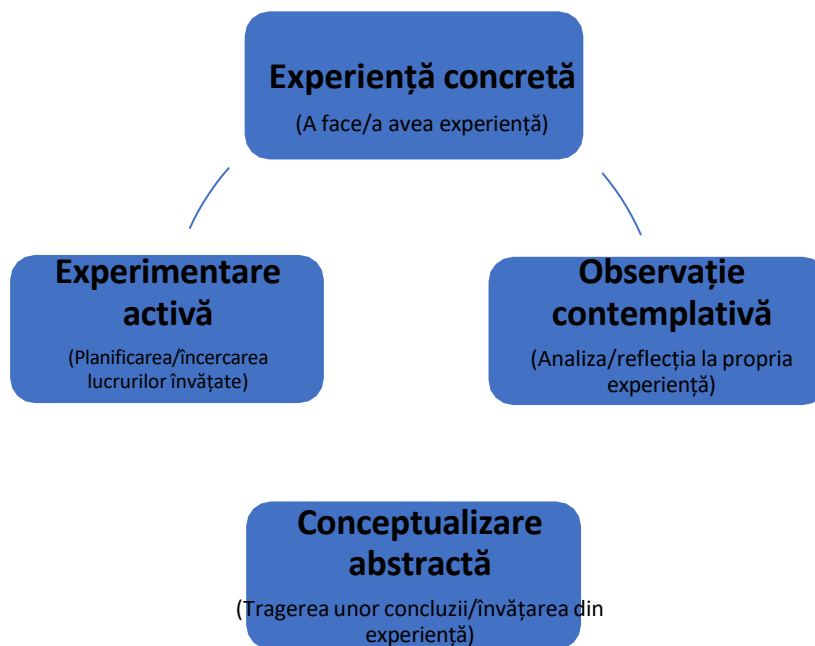
	și apoi vor discuta despre acesta și se trece la următorul copil, - Copiii sunt rugați să extragă obiecte dintr-un săculeț (articolele sunt mici instrumente utilizate în diferite profesii, inclusiv cretă, creion, instrumente de măsurare, etc.) și purtarea unei discuții despre oamenii care lucrează în diferite domenii, - „Eu ce voi deveni?” - definirea unor obiective pentru viitorul lor profesional, de ex. „3 pași pentru planul de a deveni un/o. ”.
--	---

Sugestii metodologice pentru implementarea cadrului JOBLAND CMS

Competențele incluse în cadrul JOBLAND CMS trebuie dobândite prin activități specifice de învățare despre carieră. Activitățile trebuie să fie planificate pentru a aborda următorii patru pași din teoria lui Bill Law (Law, 2006, 2009):

5. **Înțelegere:** descoperire - a ști cum funcționează ceva și ce acțiuni par să ducă la ce, pentru a explica, pentru a anticipa
6. **Concentrarea:** verificare - a ști cui trebuie să acorzi atenție și la ce trebuie să fii atent și de ce, pentru a afla ce este important pentru mine și pentru ceilalți
7. **Analiza:** sortarea - a organiza informațiile într-un mod semnificativ pentru a înțelege diferențele și asemănările, a compara și a descoperi legături
8. **Sesizare:** aflare - a obține impresii, informații și contacte pentru a evolua, a vedea, a auzi, a simți.

În același timp, după cum a fost exprimat de participanții la cercetarea noastră, modelul de învățare pentru implementarea cadrului JOBLAND CMS trebuie să ia în calcul ciclul de învățare în patru etape al lui Kolb (Kolb, 1984):

Potrivit lui Kolb (1984), învățarea este un proces integrat, fiecare etapă susținând-o și îmbunătățind-o pe următoarea. Educatorii pot organiza învățarea într-un mod flexibil, deoarece elevii ar putea intra în ciclu în orice etapă, totuși ar trebui să parcurgă toate cele patru etape ale modelului, deoarece nici o etapă nu este eficientă ca o procedură de învățare de sine stătătoare.

Profesorii ar trebui să organizeze activități pentru a le permite copiilor să învețe despre ei **înșiși**, despre

lumea înconjurătoare, despre valori, idealuri și să-și descopere visurile, fiind conștienți de propriile abilități/aptitudini/competențe și lărgindu-le orizonturile. Activitățile ar trebui construite ca traiectorie continuă care include scufundarea în experiențe concrete, gândind și reflectând la ei înșiși, la ceea ce sunt, la ce vor să fie în ceea ce privește visurile și dorințele lor, ascultarea celorlalți, învățarea din experiențele acestora, încercarea noilor soluții în contexte noi/activitate nouă/viața proprie.

Metodele recomandate pentru implementarea activităților care vor conduce la dobândirea competențelor includ discuții, dezbateri, hărți mentale, jocuri de rol, completarea portofoliului personal cu tot ceea ce au făcut, sărbătorile școlare ca mijloace de înțelegere a modului în care se poate lucra împreună, învățare prin cooperare, gamificare și educație de la egal la egal, cum ar fi activități între clase cu grupe de vârstă mixte de elevi (atunci când este posibil). Reflecția are un rol important asupra activităților: Ce am obținut din această activitate? Cum m-am simțit în timpul acestei activități? Ce a fost dificil/ușor? Unde am nevoie de ajutor? Activitățile de auto-reflecție asupra propriului potențial și toate dimensiunile sinelui (cognitiv, emoțional, relațional) ar trebui completate prin învățarea reciprocă, colaborarea și munca în echipă. Profesorii ar trebui să utilizeze și să recomande resurse relevante online pentru a ajuta elevii să se gândească la subiecte/cariere din afara cercului lor direct și să găsească răspunsuri cu privire la diferite locuri de muncă. Implicarea părinților, a consilierilor de orientare, a angajatorilor și a comunității face parte din întreaga abordare școlară pe tema CMS. Observarea comportamentelor și atitudinilor elevilor, portofoliile și prezentarea produselor elevilor pot fi utilizate în evaluarea achizițiilor elevilor.

Modul de implementare a cadrului

Există modele diferite oferite ca exemple de țările Jobland pentru implementarea activităților legate de carieră:

- Un subiect/o disciplină distinctă în care copiii se pot concentra explicit pe dezvoltarea competențelor propuse de acest cadru.
- Aspectele legate de învățarea în carieră sunt incluse în toate disciplinele care presupun dezvoltarea competențelor propuse.
- În cadrul programelor/proiectelor la nivelul școlii sau local.
- În corelație cu activitățile extra-curriculare (cum ar fi dansul, baletul, fotbalul, artele, actoria, robotica etc.) care sunt legate de învățarea în carieră ca punct de plecare în explorarea intereselor și a posibilelor profesii viitoare.

Școlile vor adera la unul sau alt model de implementare în corelație cu politicile și prevederile legale din țara/regiunea respectivă, precum și în relație directă cu bugetele și resursele umane disponibile. Cu toate acestea, școlile ar trebui să depună eforturi pentru o implementare sistematică și coerentă și nu la un aport unic, pentru a asigura dezvoltarea tuturor competențelor propuse prin cadrul Jobland CMS.

O altă condiție importantă pentru implementarea cadrului Jobland CMS este reprezentată de formarea și pregătirea cadrelor didactice implicate în livrarea activităților legate de carieră. Pe lângă formarea inițială, este nevoie de formare continuă în orientarea în carieră/ CMS pentru cei implicați în livrarea de activități de consiliere a carierei/învățare despre carieră la nivelul școlii. Colaborarea cu practicienii în orientare, părinții, angajatorii face parte din întreaga abordare școlară pe tema CMS.

11.GLOAR

Carieră

Interacțiunea dintre rolurile de muncă și alte roluri pe parcursul vieții unei persoane (inclusiv modul de echilibrare a muncii plătite și neplătite) și participarea la învățare și educație. (ELGPN, 2014)

Carusele de carieră

Aceste evenimente implică un număr de voluntari care vin să vorbească cu grupuri de copii despre locurile lor de muncă. Într-un carusel de carieră un copil va vorbi individual sau în grupuri mici voluntarilor angajați pentru o perioadă scurtă de timp (în mod normal 5-15 minute) despre cariera lor. (Kashefpakdel et al., 2018)

Consiliere în carieră

Interacțiunea dintre o persoană și un consilier de orientare/în carieră. Procesul individual sau de grup care are ca scop auto-cunoașterea și înțelegerea de sine a fiecărei persoane, identificarea unei direcții în viața/munca proprie care să îi aducă mulțumire și să aibă o semnificație. Odată identificată, direcția în viață devine esențială în luarea deciziilor de învățare, muncă și tranziție și totodată în modularea răspunsului persoanei la schimbările din mediul de muncă și de învățare pe parcursul vieții. (ELGPN, 2014)

Educație pentru carieră

Programele și activitățile de învățare care ajută persoana în dezvoltarea competențelor necesare pentru gestionarea parcursului în propria carieră și în viață. Printre acestea sunt incluse accesarea și valorificarea eficace a informării și a consilierii și orientării în carieră. (ELGPN, 2014)

Consilierea și orientarea în carieră

Un set de activități care facilitează cetățenilor de orice vârstă, în orice moment al vieții lor, identificarea capacităților, competențelor și intereselor; luarea unor decizii legate de educație, formare și ocupare; gestionarea propriului parcurs în învățare, ocupare și în alte contexte în care aceste capacități și competențe se învață și/sau se aplică. (ELGPN, 2014)

Perspective asupra carierei

Este un exemplu al activităților de implicare a angajatorilor cu angajatori sau reprezentanți ai companiilor care vorbesc despre traiectoria lor profesională sau carieră, incluzând ruta pe care au mers și provocările cu care s-au confruntat. Se subliniază în mod special, în această etapă, explicarea modului în care anumite subiecte sunt relevante pentru muncă. (Kashefpakdel et al., 2018)

Competențe de management al carierei

Un set de competențe care oferă persoanei (și grupurilor) modalități structurate de colectare, analiză, sintetizare și organizare a informațiilor despre sine, despre educație și despre ocupații, precum și competențe de a lua și a implementa decizii și de a face tranziții. (ELGPN, 2014)

Învățarea legată de carieră

Include activitățile din copilăria timpurie din școlile primare care au ca scop să ofere copiilor, de la o vârstă timpurie, o gamă vastă de experiențe și expunerea la educație, tranziții și câmpul muncii; se referă la ajutarea „copiilor să înțeleagă cine ar putea deveni și să își dezvolte un sentiment sănătos de sine care le va permite să își atingă potențialul maxim”. (Kashefpakdel et al., 2018)

Competență

Abilitatea demonstrată de a folosi cunoștințele, aptitudinile și abilitățile personale, sociale și/sau metodologice în situații de muncă sau studiu și în dezvoltarea profesională și personală. (CEDEFOP, 2011)

Consiliere

Interacțiunea dintre o persoană și un profesionist în domeniu care ajută persoana să rezolve o anumită problemă. (ELGPN, 2014)

Programă

Inventarul activităților implementate pentru conceperea, organizarea și planificarea unei acțiuni educaționale sau de formare, inclusiv definirea obiectivelor, conținutului, metodelor (inclusiv evaluarea) și materialelor învățării, precum și aranjamente pentru formarea profesorilor și formatorilor. (CEDEFOP, 2011)

Persoană în abandon școlar

Persoană care se retrage dintr-un program de educație sau formare fără să îl finalizeze. (ELGPN, 2014)

Persoană care părăsește timpuriu școala

Persoană cu vârsta sub pragul legal prevăzut pentru absolvirea studiilor obligatorii, care se retrage sau părăsește un program de educație sau formare fără să îl finalizeze. (ELGPN, 2014)

Rezultatele economice și sociale ale consilierii și orientării

Consilierea și orientarea produc rezultate sociale și economice. Printre cele mai importante rezultate sunt creșterea eficienței și eficacității educației, a formării și a pieței muncii prin contribuția la reducerea abandonului școlar, prevenirea neadecvării abilităților, creșterea stabilității pe post și a productivității, precum și prin asigurarea echității sociale și a incluziunii sociale. (ELGPN, 2014)

Consilierea/orientarea educațională

Ajutorul acordat persoanei de a reflecta asupra problemelor și experiențelor educaționale și de a face alegeri educaționale adecvate. (ELGPN, 2014)

Activitățile de implicare a angajatorilor se referă la activitățile ce conectează școlile cu angajatorii pentru a oferi sprijin în livrarea sarcinilor legate de învățarea în carieră, precum discursuri despre carieră, ateliere și excursii școlare. Faptul că angajatorul/angajatul voluntar respectiv este cineva care aduce experiențe autentice, reale de la locul de muncă, face o diferență semnificativă (Kashefpakdel et al., 2018).

Dovezi

Informația adusă în sprijinul unei descoperiri sau concluzii. Dovezile trebuie să fie suficiente, competente și relevante. Există patru tipuri de dovezi: observaționale (obținute prin observarea directă a persoanei sau evenimentului), documentare (derivate din informații scrise), analitice (bazate pe calcul și comparație), și auto-declarate (obținute de exemplu prin chestionare). (ELGPN, 2014)

Politici și practici bazate pe dovezi

Utilizarea conștientă, explicită și judicioasă a datelor disponibile despre inițiativele cu cele mai bune rezultate obținute la costuri rezonabile, în vederea furnizării de informații pentru politicile și practicile de consiliere și orientare pe tot parcursul vieții. În sens mai larg: orice activitate, intervenție sau mod de lucru proiectate pe baza dovezilor și care atestă eficacitatea unei anumite abordări folosite, fie o politică sau o practică. (ELGPN, 2014)

Orientare

Ajutor acordat persoanei în luarea deciziilor de educație, formare și angajare. (ELGPN, 2014)

Consilier în orientare

Profesionist format în orientare, după cum este definit mai sus. Consilierul de orientare asistă persoanele în explorarea, urmărirea și realizarea obiectivelor lor de carieră. (ELGPN, 2014)

Rezultate ale orientării

Consilierea și orientarea produc rezultate economice, sociale și de învățare care reflectă atât impactul la nivel personal, cât și beneficiile la nivel mai larg asupra societății. (ELGPN, 2014)

Politica de orientare

Politică ce determină și modelează gama și dimensiunea serviciilor de orientare existente, scopurile și principiile lor, modul în care sunt finanțate serviciile, cine este eligibil să le folosească și în ce împrejurări. (Kashefpakdel et al., 2018)

Sisteme de consiliere și orientare

Modul în care este proiectată și organizată furnizarea serviciilor de consiliere și orientare. Se poate referi la abordarea specifică dintr-o anumită țară sau regiune a modului de organizare a serviciilor, sau un mod special de furnizare, cum ar fi online sau la distanță. (ELGPN, 2014)

Capital de identitate

Este un cadru teoretic util pentru a înțelege cum funcționează învățarea legată de carieră în școlile primare. Se referă la diverse resurse și trăsături de personalitate și/sau puncte forte necesare pentru a înțelege și negocia obstacolele și oportunitățile personale pentru copii pe măsură ce cresc. Capitalul de identitate include o rețea socială extinsă, sprijin financiar, auto-eficacitate, motivație, adaptabilitate și rezistență. (Kashefpakdel et al., 2018)

Impact

Termen general folosit pentru a descrie efectele unui program, politici sau schimbări socio-economice. Impactul poate fi pozitiv sau negativ, precum și prevăzut sau neprevăzut.³

Competențe cheie

Totalitatea competențelor (competențe de bază și noi competențe de bază) necesare pentru a trăi în societatea contemporană. În recomandările privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, Comisia Europeană enumeră opt competențe-cheie: comunicare în limba maternă; comunicarea în limbi străine; competența în matematică și competențe de bază în științe și tehnologie; competențe digitale; a învăța să înveți; competențe sociale și civice; spirit de inițiativă și antreprenorial; conștiință și expresie culturală. (ELGPN, 2014)

Sisteme de informare despre piața muncii

Sisteme, mecanisme sau procese de colectare, organizare și furnizare a informațiilor despre situația pieței muncii și/sau a profesiilor și ocupațiilor. Termenul include și înregistrarea schimbărilor care au loc pe piața muncii, în domeniul ocupării, al locurilor de muncă și al profesiilor. (ELGPN, 2014)

Rezultatele învățării în consiliere și orientare

Setul de cunoștințe, abilități și/sau competențe dobândite de o persoană, pe care le poate demonstra la finalul unei activități de consiliere și orientare sau datorită participării la procesul de consiliere și orientare. (ELGPN, 2014)

Învățarea pe tot parcursul vieții

Toate activitățile de învățare pe care persoana le desfășoară pe tot parcursul vieții din motive personale, sociale și/sau profesionale și care rezultă în îmbunătățirea cunoașterii, expertizei, abilităților, competențelor și/sau a calificărilor. (ELGPN, 2014)

Învățarea informală

Învățarea integrată în activități planificate, care nu este concepută în mod explicit ca învățare (în termeni de obiective de învățare, timp de învățare sau sprijin de învățare). Învățarea informală este intenționată din perspectiva persoanei care învață. (CEDEFOP, 2011)

Acțiuni de prevenție

Acțiuni pentru eliminarea cauzei posibilei neconformități sau a altei situații potențiale nedorite. (CEDEFOP, 2011)

Autocunoaștere

Cunoașterea dobândită de o persoană despre sine însuși. (ELGPN, 2014)

Abilitate

Capacitatea de a aplica cunoașterea și de a utiliza know-how-ul pentru a finaliza sarcini și a rezolva probleme. (CEDEFOP, 2011)

Abilități și comportamente emoționale sociale

Se referă la trăsăturile pe care le folosesc indivizii pentru a înțelege și a-și gestiona emoțiile, pentru a comunica cu ceilalți și pentru a menține relații sănătoase. Acestea includ comunicarea, empatia, munca în echipă, conștientizarea de sine, încrederea, încrederea în sine, calitatea de lider, înțelegerea și manevrarea emoțiilor, rezistența și colaborarea. (Kashefpakdel et al., 2018)

Programe de mentorat

Există programe care conectează școlile, elevii și părinții cu angajatorii care pot îndruma elevii cu probleme, cu privire la subiectele din programă. Mentorii dezvoltă înțelegerea copilului cu privire la un subiect, arătându-i în același timp modul în care subiectul și programa școlară pot fi în legătură cu propria carieră a mentorului. Aceste activități au aceleași beneficii ca activitățile de implicare a angajatorului în expansiunea înțelegerii copilului cu privire la carieră, oferind suplimentar o sporire a nivelului de educație. (Kashefpakdel et al., 2018)

Orientare profesională

Ajutor acordat persoanei în efectuarea alegerilor de educație, formare și angajare. (ELGPN, 2014)

Învățarea legată de muncă

Activitate planificată ce utilizează contextul muncii pentru a dezvolta cunoștințele, abilitățile și înțelegerea utilității muncii, inclusiv învățarea prin experimentarea muncii și a practicilor de muncă și învățarea abilităților pentru muncă. (Kashefpakdel et al., 2018)

Vizite la locul de muncă

Acestea sunt activități care implică vizita făcută de un grup de copii a unei organizații, ce poate dura de la câteva ore la o zi întreagă. Scopul este de a oferi copiilor o imagine de ansamblu a companiei și a industriei, de a-i familiariza cu mediul de lucru și de a le oferi îndrumări și cum ar putea într-o zi să intre în acea industrie. Vizitele la locul de muncă pot cuprinde o varietate de activități, cum ar fi: exerciții de grup, ateliere de lucru, evenimente în rețea, prezentare, sesiune de întrebări și răspunsuri și tururi în locație. (Kashefpakdel et al., 2018)

REFERINȚE

Arthur, M.B., și D.M. Rousseau, eds. (1996). *The boundaryless career: A new employment principle for a new organizational era*. Oxford: Oxford University Press.

Chambers, N., Kashefpakdel, E., Rehill, J., Percy, C. (2018). *Drawing the future. Design of the future: exploring the career aspirations of children in the primary cycle*. OECD, Education and Employers. Disponibil la:

<https://www.educationandemployers.org/wp-content/uploads/2018/01/DrawingTheFuture.pdf>

Recommendation 2006/962/EC of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning (2006). Monitorul Oficial al Uniunii Europene Disponibil la: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:EN:PDF>

Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning. (2018). Monitorul Oficial al Uniunii Europene Disponibil la:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ%3AC%3A2018%3A189%3ATOC>

Crause E., Watson, M., și McMahon, M. (2017). Învățarea dezvoltării carierei în copilărie: Teorie, cercetare, politică și practică. In McMahon, M., and Watson, M. (Eds.) *Career Exploration and Development in Childhood: Perspectives from Theory, Practice and Research*. Abingdon: Routledge, pp.186-198.)

Erikson, E. H. (1963). *Childhood and society* 2nd ed. Erikson-New York: Norton.

Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale (CEDEFOP) (2011). *Glossary Quality in education and training*. Luxembourg: Biroul de Publicații al Uniunii Europene. Disponibil la: https://www.cedefop.europa.eu/files/4106_en.pdf

Hall, D.T., și J.E. Moss. (1998). *The new protean career contract: Helping organizations and employees adapt*. *Organizational Dynamics* 26, nr. 3.

Hooley, T., Watts, A. G., Sultana, R. G. și Neary, S. (2013). The 'blueprint' framework for career management skills: a critical exploration. *British Journal of Guidance & Counselling*, 41(2): 117-131.

Hooley, T., Sultana, R. și Thomsen, R. (Eds.) (2017). *Career Guidance for Social Justice: Contesting Neoliberalism*. Londra: Routledge.

Jarvis, P.S. (2003). *Career management paradigm shift: Prosperity for citizens, windfalls for governments*. Disponibil la:

<https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.471.4789&rep=rep1&type=pdf>

Jigău, M. (coord.) (2007). *Consilierea carierei. Compendiu de metode si tehnici*. București: Sigma.

Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as a source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Kashefpakdel, E., Rehill, J., Hughes, D. (2018) *What works? Career-related learning in primary school*. The Careers & Enterprise Company, 2-7 Clerkenwell Green Clerkenwell, London EC1R 0DE. Disponibil la:

https://www.educationandemployers.org/wp-content/uploads/2018/12/1145_what_works_primary_v6_digital9.pdf

Kashefpakdel, E., Rehill, J., Hughes, D. (2019) *Career related learning in primary. The role of primary teachers in preparing children for the future*. Education and Employers, AKO Foundation. Disponibil la: https://www.educationandemployers.org/wp-content/uploads/2019/01/EdEmp_CareerPrimary-report_Jan2019_v5_INDV.pdf

Law, B. (1996). A career-learning theory. În A. G. Watts, R. Hawthorne, B. Law, J. Killeen, & J. M. Kidd (Eds.), *Rethinking careers education and guidance* (pp. 46–71). Londra: Routledge.

Law, B. (1999). Career-learning space: New-dots thinking for careers education. *British Journal of*

Guidance & Counselling, 27(1), 35–54.

Montagna, A. (2019). Career development for students with a migrant background. În Popa, M.C. (coord., 2019). *Remigrant children in European schools. Theoretical background and research results*. Odobești: Alternative educaționale.

Neary, S., Dodd, V. and Hooley, T. (2015). *Understanding Career Management Skills: Findings From the First Phase of the CMS Leader Project*. Derby: International Centre for Guidance Studies, University of Derby.

Poulsen, B. K. (2020). *Insights and Outlooks: career learning in the final years of compulsory school*. *Education Inquiry*, 11:4, 316-330, DOI: [10.1080/20004508.2020.1713691](https://doi.org/10.1080/20004508.2020.1713691). Disponibil la: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/20004508.2020.1713691>

Sen, A. K. (2009). *The idea of justice*. Harvard University Press.

Sultana, R. G. (2014). Career guidance for social justice in neoliberal times. In G. Arulmani, A. J. Bakshi, F. T. L. Leong, & A. G. Watts (Eds.), *International and cultural psychology. Handbook of career development: International perspectives* (p. 317–333). Springer Science + Business Media.

Sultana, R. G. (2009). ‘Competence’ and ‘competence frameworks’ in career guidance: Complex and contested concepts. *International Journal for Educational and Vocational Guidance* 9, no. 4.

Sultana, R. G. (2012). Career learning management skills in Europe: a critical review. *Journal of Education and Work*. Vol. 25, Nr. 2, Aprilie 2012, 225–248.

Super, D. E., Savickas, M. L., & Super, C. M. (1996). The life-span, life-space approach to careers. *Career choice and development*, 3, 121-178.

The European Lifelong Guidance Policy Network (ELGPN) (2012). *Lifelong guidance Policy Development: A European resource Kit*. ELGPN Tools Nr.1. Disponibil la: http://www.elgpn.eu/publications/browse-by-language/english/ELGPN_resource_kit_2011-12_web.pdf/

The European Lifelong Guidance Policy Network (ELGPN) (2008). *Lifelong Guidance Policy Development: Glossary*. Tools No. 2. Disponibil la:

<http://www.elgpn.eu/publications/browse-by-language/english/elgpn-tools-no.-2-llg-glossary/>

Vaughan, K. (2011). The Potential of Career Management Competencies for Renewed Focus and Direction in Career Education. *The New Zealand Annual Review of Education*, 20: 24-51.

ANEXE

Anexa 1 - Sprijin metodologic pentru desfășurarea cercetării documentare

IO1 - COMPETENȚE DE MANAGEMENT AL CARIEREI

Cadru metodologic pentru învățarea în carieră în școală

Cercetare documentară

Îndrumare și consiliere pentru copii în școala primară

Introducere

Fiecare partener ar trebui să realizeze o analiză a situației de consiliere și îndrumare în școala primară, revizuiind documentele și practicile din țara de origine a partenerului. Această analiză se bazează pe 9 întrebări și răspunsurile la aceste întrebări vor fi adunate într-un **Raport Național** cu privire la situația actuală a consilierii și îndrumării în fiecare țară parteneră.

Limba raportului: Engleză

Lungimea documentului/țară: 5-7 pagini

Întrebări necesare pentru cercetarea documentară

1. Descrierea situației curente cu privire la abandonul școlar timpuriu, șomaj, mobilitate și egalitate de gen la nivel național în țara dvs.
2. Sistemul de consiliere a carierei/învățare despre carieră în țara dvs.
Legislația națională cu privire la învățarea în carieră și îndrumare în școala primară și gimnaziu. Analizați legile actuale sau liniile directoare în domeniul învățării în carieră și îndrumării în carieră, modificări recente, activități incluse în programa națională, modul în care sunt structurate serviciile, exemple de activități incluse în programa națională.

3. Profesioniștii din domeniul învățării în carieră

Cine sunt profesioniștii care oferă activități de consiliere a carierei/învățare despre carieră și îndrumare copiilor din școala primară și gimnaziu? Definiți calificările necesare sau programele de studii cerute; formarea profesională inițială și ruta de formare profesională continuă pentru acești profesioniști.

4. Instituțiile implicare în învățarea în carieră

Ce fel de instituții oferă sprijin și îndrumare profesioniștilor care lucrează în consiliere și învățare despre carieră în cadrul școlilor primare și gimnazii.

5. Materiale de sprijin disponibile

Oferiți o listă sau o analiză a materialelor disponibile utilizate pentru a ghida și sprijini activitățile de consiliere a carierei/învățare despre carieră în școlile primare și gimnazii. Includeți manuale, cadre, planuri, cărți, ghiduri pentru profesori/elevi, site-uri web care oferă informații și resurse, resurse și instrumente TIC.

6. TIC în învățarea în carieră

Cum este folosit TIC în învățarea în carieră și îndrumare în școlile primare și gimnazii? Oferiți exemple.

7. Cercetare națională în domeniul învățării timpurii în carieră.

Enumerați exemple de studii naționale de cercetare în domeniul învățării timpurii în carieră.

Anexa 2 - Sprijin metodologic pentru efectuarea discuțiilor de grup

IO1 - COMPETENȚE DE MANAGEMENT AL CARIEREI

Cadru metodologic pentru învățarea în carieră în școală

Focus-grup

Fiecare partener va organiza două focus-grupuri pentru a colecta informații, nevoi, experiențe și propuneri. Grupul țintă va fi format din profesori, consilieri școlari (school counselors), career practionier in school, directori. Participanții la focus-grupuri își desfășoară activitatea în școli în care învață elevi din ciclul primar. Vor fi incluși între 10 și 12 participanți în fiecare grup, astfel încât să asigurat un minim de 20 participanți la focus-grupuri, de către fiecare partener.

Raportul pentru fiecare focus-grup va fi transmis electronic de către partenerii din proiect către Institutul de Științe ale Educației din România (pentru Andra Făniță – andra.fanita@ise.ro).

Principiile generale pentru efectuarea focus- grupului

1. Grupul nu trebuie să fie mai mare de 10 persoane. Un număr mai mare de atât va îngreuna înregistrarea rezultatelor.
2. O discuție nu trebuie să dureze mai mult de o oră și jumătate, având în vedere că oamenii nu se vor mai concentra, afectând astfel calitatea datelor.
3. Poate fi de ajutor realizarea discuției de către două persoane - 1 să modereze și una să ia notițe.
4. Vă va ajuta să gestionați colectarea și înregistrarea adecvată a datelor dacă rugați participanții să poarte un ecuson cu numele. Se poate face ușor folosind bilețele adezive și pix.
5. Asigurați-vă că toată lumea înțelege scopul cercetării și că toți semnează formularul de consimțământ informat (a se consulta documentul).
6. Puteți înregistra digital discuția dar asigurați-vă că toți participanții știu că faceți asta.

7. Un pont pentru momentul în care veți asculta înregistrările sesiunii: folosiți numele persoanelor atunci când răspundeți la puncte (mulțumesc John, a fost de ajutor etc.). Astfel vă asigurați că recunoașteți și distingeți între voci atunci când ascultați înregistrarea.
8. Încurajați toți participanții să răspundă.

Participanții. Încercați să implicați participanți din diferite școli. Încercați să implicați participanți care lucrează în diferite tipuri de școli și posibil din școli aflate în zone diferite.

Înainte de a efectua focus-grupul, cercetătorii trebuie să completeze această secțiune pentru a ajuta la înregistrarea datelor din teren:

1. Data focus-grupului
2. Numele Țării
3. Unde a avut loc focus-grupul?
4. Câți oameni au participat la discuție?
5. Detalii referitoare la participanți, nume, gen și poziția ocupată (a se consulta foaia de prezență)
6. A fost înregistrată discuția?
7. Numele cercetătorilor

Îndrumări pentru efectuarea discuțiilor naționale de grup

A. Introduceți cercetarea participanților.

- Introduceți-vă pe voi, scopul întâlnirii, introduceți proiectul, metodologia și regulile focus-grupului.
- Acest studiu a fost creat ca parte a unui proiect finanțat de Erasmus, denumit JOBLAND. Proiectul implică 9 parteneri din întreaga Europă și are ca scop dezvoltarea instrumentelor și resurselor care îmbunătățesc învățarea în carieră în școlile primare și gimnaziu.
- Proiectul va avea ca rezultate o serie de resurse pentru profesori și practicieni în domeniul consilierii și orientării, inclusiv un manual, un portal web cu materiale pentru sprijinirea consilierii și orientării în activitățile cu elevii din ciclul primar.
-

- Rezultatele studiului reprezintă punctul de început al proiectului și vor contribui la toate rezultatele intermediare ale proiectului. Toate rezultatele intermediare vor fi publicate și puse la dispoziție gratuit.

B. Formular de consimțământ

Explicați politica cu privire la date pentru proiect. Toate datele furnizate în acest studiu vor fi tratate conform legislației informației privind datele și libertății legislației informației. Datele vor fi anonimizate, păstrate în siguranță și vor fi partajate doar între partenerii proiectului. *Vom înregistra digital discuția.* Înregistrarea va fi folosită doar pentru a verifica corectitudinea notițelor noastre și va fi ștearsă la finalul proiectului. Dacă doriți să vă retrageți din acest focus grup o puteți face în decurs de o săptămână de la desfășurarea acestuia, prin trimiterea unui e-mail la adresa ... [adresa de e-mail a persoanei de contact cu rol de reprezentare a partenerului din proiect].

Dacă aveți întrebări cu privire la această cercetare, contactați (*introduceți numele contactului local aici*).

Consimțământ informat (a se vedea documentul),

Vă rugăm să semnați acest document pentru a demonstra că ați înțeles scopul cercetării și că sunteți de acord să utilizăm răspunsurile oferite de către dumneavoastră în cadrul acestui focus grup.

C. Prezentarea participanților

Nume, școală, profesie, experiență profesională

D. Întrebările cercetării (ordinea este supusă schimbării în funcție de context)

1. Cum discutați cu elevii dumneavoastră din ciclul primar despre lumea muncii și despre legătura acesteia cu viața oamenilor?
2. Ce activități faceți cu elevii din ciclul primar despre lumea muncii și despre legătura acesteia cu viața oamenilor?
3. Ce vă poate ajuta să vă dezvoltați/îmbunătățiți munca/abordarea cu elevii din ciclul primar, în legătură cu aceste teme?
4. Ce înțelegeți despre a învăța despre carieră/consilierea carierei în școala primară?
5. Ce fel de cunoștințe, abilități și atitudini vă sunt necesare pentru a oferi elevilor din ciclul primar o consiliere a carierei?

E. Informare

Moderatorul mulțumește pentru participarea la focus grupuri, pentru timpul și sugestiile oferite de participanți.

Anexa 3 - Chestionarul Jobland (model)

IO1 – COMPETENȚE DE MANAGEMENT AL CARIEREI

Cadru metodologic pentru învățarea în carieră în școală

Chestionar JOBLAND

Acest chestionar a fost creat ca parte din proiectul finanțat de Erasmus +, numit JOBLAND. Proiectul implică 9 parteneri din toată Europa și vizează dezvoltarea unor instrumente și resurse pentru îmbunătățirea „învățării în carieră” în cadrul școlilor primare și gimnaziilor.

Învățarea în carieră se referă la ajutarea copiilor să înțeleagă cine ar putea deveni și să își dezvolte un sentiment sănătos de sine care le va permite să își atingă potențialul maxim. Învățarea în carieră include activități de predare care vizează îmbunătățirea cunoașterii lumii de către elevi, înțelegerea propriului potențial de învățare și inspirarea unor planuri de viitor.

Rezultatele acestui studiu reprezintă punctul de început al proiectului și vor contribui la toate rezultatele intermediare ale proiectului. Suntem curioși să aflăm mai multe despre ce anume gândesc profesorii în materie de învățare despre carieră, despre ce se face în școli și despre nevoile profesorilor.

Răspunsurile dvs. la acest studiu vor rămâne confidențiale - nici dvs. și nici organizația dvs. nu veți fi identificați sau identificabili în rapoartele scrise pe baza rezultatelor acestui studiu.

Completarea răspunsurilor la întrebări nu presupune mai mult de 15 minute. Încercați să răspundeți la fiecare întrebare. Prin continuare, confirmați că sunteți de acord să contribuiți la acest studiu.

SECȚIUNEA 1 - Informații demografice

1. Prenumele și numele dvs.

2. Numele organizației dvs.

3. Țara

4. Regiunea (județ - provincie)

5. Oraș

6. Care este funcția ocupată în cadrul instituției?

- a. profesor
- b. consilier școlar
- c. consilier în carieră
- d. director
- e. viitor profesor/student
- f. altceva. Ce anume?

7. Gen

a. bărbat / b. femeie / c. prefer să nu spun

8. Tipul școlii

a. publică / b. privată / c. mixtă

9. Nivelul educațional la care predai/activezi

a. educație preșcolară / b. învățământ primar / c. gimnaziu

Dacă lucrezi / predai la alt nivel educațional înseamnă că acest chestionar a ajuns la tine din greșeală. Nu continua completarea acestuia.

SECȚIUNEA 2 - Învățarea despre carieră în școli

1. Care din următoarele activități crezi că ar trebui să facă parte dintr-un program ce vizează orientarea și consilierea carierei/învățarea despre carieră în învățământul primar? 5-foarte important 1- deloc important. În coloana a II-a, te rugăm răspunde dacă desfășori aceste activități în școala ta: DA-NU

- activități ce sprijină copiii să creadă în abilitățile lor și să aibă încredere în sine (auto-eficacitatea)
- activități ce sprijină copiii să învețe despre sine (auto-explorare)
- activități ce promovează autocontrolul emoțiilor
- activități de reflecție asupra pasiunilor, intereselor, hobby-urilor
- activități ce sprijină copiii să înțeleagă lumea muncii
- activități de informare privind diferite cariere/meserii și medii profesionale
- activități de învățare despre cariere, derulate cu sprijinul și implicarea angajatorilor sau a angajaților
- activități ce facilitează înțelegerea legăturii între educație – calificări- abilități și job-uri
- activități de reflecție privind munca și învățarea
- activități de luarea deciziilor și planificare
- activități de dezvoltare a abilităților interpersonale și de comunicare

2. Cât de importantă consideri că este orientarea și consilierea carierei/ învățarea despre carieră? Pe o scală de la 1 la 5, unde 1 înseamnă „deloc importantă”, 5 înseamnă „foarte importantă”.

Deloc importantă					Foarte importantă
1	2	3	4	5	
☐	☐	☐	☐	☐	

3. Evaluarea impactului De obicei, evaluezi impactul activităților de orientare și consilierea carierei/ învățarea despre carieră?

Da

Nu

4. Cum faci acest lucru? (Selectează TOATE răspunsurile relevante)

- ☐ prin portofolii / produse ale activităților/ fișe de lucru
- ☐ prin programe (aplicații) online
- ☐ prin observarea comportamentelor și atitudinilor
- ☐ prin instrumente de evaluare
- ☐ Altele (specificați)

5. Activitățile de consilierea carierei/ învățare despre carieră învățare sunt obligatorii în sistemul de educație din România?

Da

Nu

Nu știu

☐☐☐

6. Cum evaluezi nivelul cunoștințelor tale în domeniul orientării și consilierii carierei/ învățării despre carieră? Pe o scală de la 1 la 5 în care 1 –nicio cunoștință și 5 –foarte multe cunoștințe

Nicio cunoștință			Foarte multe cunoștințe	
1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

7. La ce vârstă consideri că ar fi util să se înceapă orientarea și consilierea carierei /învățarea despre carieră, cu elevii?

(1 la 5 de la deloc de acord la complet de acord)

- a. grădiniță
- b. școala primară
- c. gimnaziu
- d. liceu
- e. în universități

8. Care crezi că este rolul/scopul/misiunea activităților de consiliere/învățare despre carieră? 5- foarte important, 1- deloc important

1, 2, 3, 4, 5

- a. poate influența dezvoltarea aspirațiilor elevilor
- b. ajută elevii să facă alegeri de carieră
- c. îi ajută să facă față provocărilor generate de stereotipuri (de ex. stereotipurile de gen) referitoare la profesii și disciplinele studiate la școală
- d. pozitivă atitudinea copiilor referitoare la învățare pentru a crește motivația și a îmbunătăți rezultatele școlare/academice
- e. conectează disciplinele din programa școlară cu lumea muncii
- f. contribuie la scăderea abandonului școlar
- g. angajează părinții/ tutorii în alegerile copiilor privind traseul educațional și de carieră

SECȚIUNEA 3 - Nevoile de e informare și formare (training) ale profesorilor

FORMARE

1. Ți-ar fi plăcea să beneficiezi de programe de formare (training) în domeniul consilierii carierei/ învățării despre carieră?

Da

Nu

Nu știu

☐☐☐

2. Ce tip de training/formare crezi că te-ar ajuta să dezvolti programe/activități eficiente de consiliere a carierei/ învățare despre carieră pentru elevi?

3. Există programe de training în acest domeniu?

Da

Nu

Nu știu

☐☐☐

Dacă da, oferă câteva informații despre aceste programe de training:

SECȚIUNEA 4 - RESURSE

RESURSE ȘI INSTRUMENTE

4. Ce tip de resurse educaționale crezi că sunt necesare pentru a sprijini desfășurarea unor activități de consiliere a carierei/învățare despre carieră?

- ☐ Portofolii electronice
- ☐ Proiecte/Planuri de lecții
- ☐ Repertorii de carieră/ baze de date cu meserii și activități pentru elevi
- ☐ Ghiduri, broșuri
- ☐ Caiete de lucru/activități/auxiliare
- ☐ Jocuri educaționale centrate pe învățarea despre carieră (imagini, carduri, videouri etc.)
- Altele, vă rugăm, specificați

5. Ai fi de accord să testezi instrumente noi/resurse de orientare și consilierea carierei/învățare despre carieră?

Da

Nu

Dacă Da,
notează datele
tale de contact
la finalul
chestionarului

- 6. Poți puncta sau descrie exemple de proiecte, programe sau inițiative legate de orientarea și consilierea carierei/ învățarea despre carieră în țara ta, în învățământul primar? (dacă știi documente utile și dorești să le împărtășești cu ceilalți, precizează link-ul în spațiul de mai jos**

Încărcare fișiere:

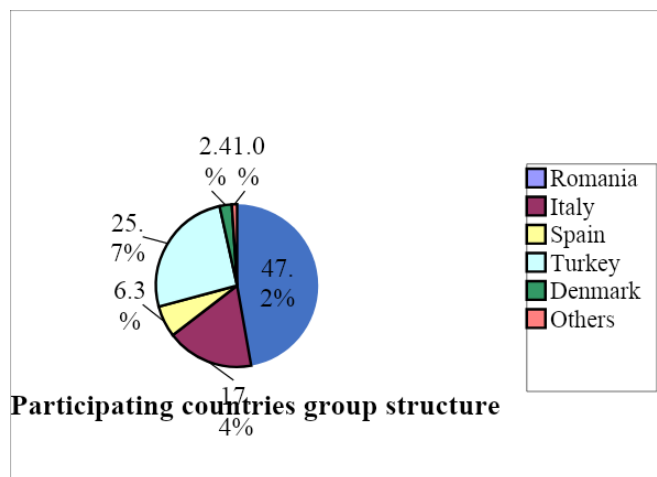
- 7. Acest proiect va dezvolta modele și instrumente educaționale noi pentru dezvoltarea orientării și consilierii carierei/ învățării despre carieră în învățământul primar. Dacă dorești să participi la testarea acestora sau să primești informații despre acest proiect te rugăm să notezi mai jos, adresa ta de e-mail.**

Îți mulțumim pentru completarea acestui chestionar! Succes!

Anexa 4 - Distribuția respondenților în funcție de țară

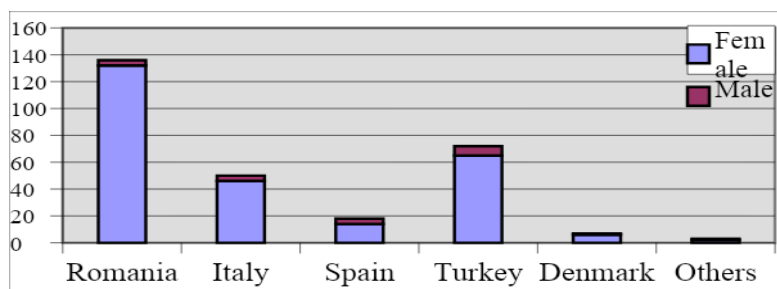
Tabelul 1. Distribuția respondenților în funcție de țară

România	136	47,2%
Italia	50	17,4%
Spania	18	6,3%
Turcia	74	25,7%
Danemarca	7	2,4%
UK	3	1,0%
Total / 6 țări	288	100%

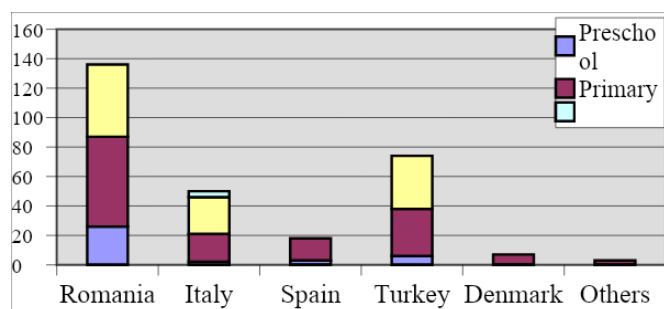
Graficul 1. Structura grupului țărilor participante

Anexa 5 - Distribuția respondenților în funcție de țară și gen

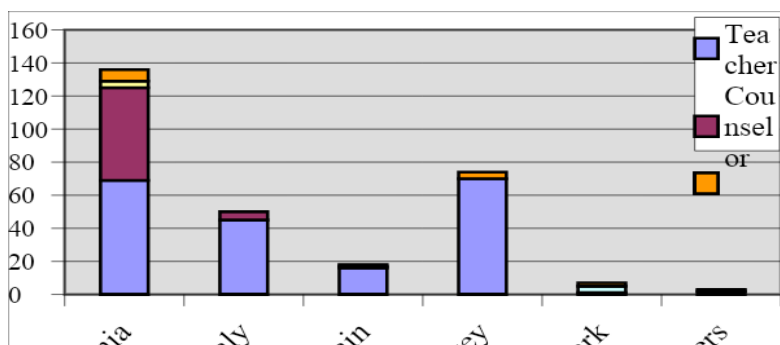
Graficul 2. Distribuția respondenților în funcție de țară și gen

Anexa 6 - Distribuția respondenților în funcție de țară și de nivelul educațional la care predau

Graficul 3. Distribuția respondenților în funcție de țară și de nivelul educațional la care predau

Anexa 7 - Distribuția respondenților în funcție de țară și de funcția ocupată

Graficul 4. Distribuția respondenților în funcție de țară și de funcția ocupată

Anexa 8 - Distribuția răspunsurilor legate de misiunea activităților de învățare despre carieră

Tabelul 2. Distribuția răspunsurilor legate de misiunea activităților de consiliere a carierei/învățare despre carieră

	1	2	3	4	5	Non-răspunsuri	Medie	Nivel de satisfacție
	Total							
Dezvoltarea aspirațiilor copiilor	15.3%	4.9%	7.3%	20.5%	51.7%	0.3%	3,875	77.5%
Alegeri în carieră	14.2%	5.2%	4.5%	14.6%	61.1%	0.3%	4,021	80.4%
Abordarea stereotipizării referitoare la profesii și disciplinele studiate la școală	13.9%	4.2%	9.4%	18.8%	52.8%	1.0%	3,892	77.8%
Schimbarea atitudinilor copiilor în sens pozitiv referitoare la învățare pentru a crește motivația și a îmbunătăți rezultatele școlare/academice	14.2%	4.9%	7.3%	17.0%	55.9%	0.7%	3,934	78.7%
Legarea disciplinelor din programa școlară cu lumea muncii	10.8%	7.3%	9.7%	22.2%	49.3%	0.7%	3,899	78.0%
Reducerea abandonului școlar	12.2%	4.9%	15.6%	20.5%	46.2%	0.7%	3,816	76.3%
Implicarea părinților și tutorilor privind traseul educațional și de carieră	12.2%	6.6%	15.6%	16.3%	48.3%	1.0%	3,788	75.8%

Tabelul 3. Distribuția răspunsurilor legate de misiunea activităților de consiliere a carierei/învățare despre carieră, în funcție de țară

	Nivel de satisfacție				
	Total	România	Italia	Spania	Turcia
Dezvoltarea aspirațiilor copiilor	77.8%	77.3%	80.5%	63.3%	84.3%
Alegeri în carieră	80.7%	79.0%	82.4%	64.4%	82.7%
Abordarea stereotipizării referitoare la profesii și disciplinele studiate la școală	78.7%	76.9%	79.5%	63.3%	83.6%
Schimbarea atitudinilor copiilor în sens pozitiv referitoare la învățare pentru a crește motivația și a îmbunătăți rezultatele școlare/academice	79.2%	77.2%	81.0%	66.7%	84.1%
Legarea disciplinelor din programa școlară cu lumea muncii	78.5%	76.7%	81.0%	65.6%	83.0%
Reducerea abandonului școlar	76.9%	76.0%	76.7%	68.9%	78.4%
Implicarea părinților și tutorilor privind traseul educațional și de carieră	76.6%	76.4%	79.5%	65.6%	77.6%

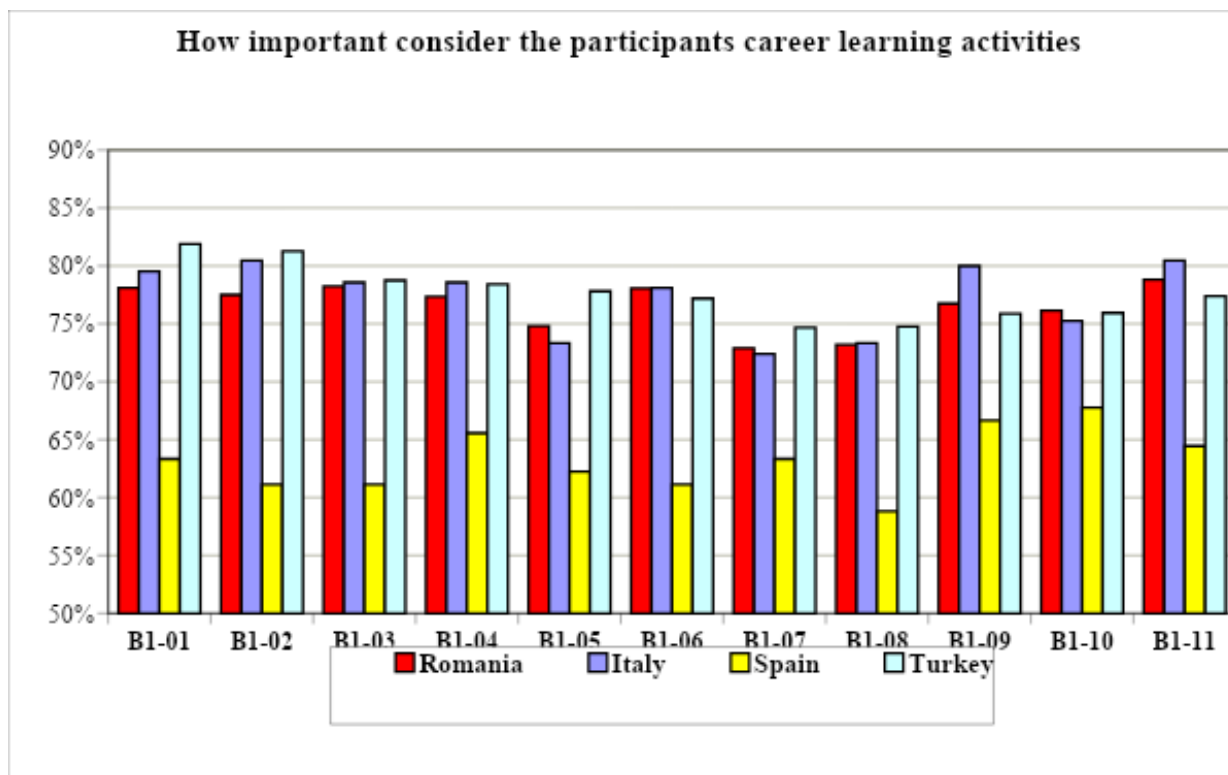
Anexa 9 - Distribuția răspunsurilor legate de importanța activităților de consiliere a carierei/ învățare despre carieră

Tabelul 4. Distribuția răspunsurilor legate de importanța activităților de consiliere a carierei/ învățare despre carieră

	Scară 1-5					
	1	2	3	4	5	Non-răspunsuri
Nr. respondenți	0	1	6	44	226	11
Total	0.0%	0.3%	2.1%	15.3%	78.5%	3.8%

Tabelul 5. Distribuția răspunsurilor legate de importanța activităților de consiliere a carierei/ învățare despre carieră, în funcție de țară

	Nivel de satisfacție				
	Total	România	Italia	Spania	Turcia
%	95.7%	97.9%	97.1%	84.4%	95.9%

Graficul 5. Distribuția răspunsurilor legate de importanța activităților de consiliere a carierei/învățare despre carieră

Anexa 10 - Distribuția răspunsurilor care indică activitățile de consiliere a carierei/învățare despre carieră ca fiind obligatorii în școala primară

Tabelul 6. Răspunsuri care indică activitățile de consiliere a carierei/învățare despre carieră ca fiind obligatorii în școala primară

Țări	România	Italia	Spania	Turcia	Danemarc a	Altele	Total
Total	136	50	18	74	7	3	288
Nr. respondenți	96	13	4	25	4	2	144
%	71%	26%	22%	34%	57%	67%	50%

Anexa 11 - Distribuția răspunsurilor legate de vârsta la care copiii ar trebui să înceapă activitățile de consiliere a carierei/învățare despre carieră

Tabelul 7. Distribuția răspunsurilor legate de vârsta la care copiii ar trebui să înceapă activitățile de consiliere a carierei/învățare despre carieră

	România	Italia	Spania	Turcia	Danemarc a	Altele	Total
TOTAL	136	50	18	74	7	3	288
Grădiniță	28	0	2	29	0	1	60
Școala primară	45	19	10	23	0	2	99
Gimnaziu	62	31	6	20	0	0	119
Grădiniță	21%	0%	11%	39%	0%	33%	21%
Școala primară	33%	38%	56%	31%	0%	67%	34%
Gimnaziu	46%	62%	33%	27%	0%	0%	41%

Anexa 12 - Distribuția răspunsurilor legate de activitățile de consiliere a carierei/învățare despre carieră în școala primară

Tabelul 8. Distribuția răspunsurilor legate de activitățile de consiliere a carierei/învățare despre carieră în școala primară

	Scară 1-5						Medie	%
	1	2	3	4	5	Non-răspunsuri		
	Total							
auto-eficacitate	19.4%	2.4%	1.4%	7.3%	65.6%	3.8%	3,858	77.2%
auto-explorare	20.1%	2.1%	1.4%	8.0%	64.6%	3.8%	3,833	76.7%
Autocontrolul emoțiilor	19.4%	2.8%	4.2%	10.1%	59.4%	4.2%	3,747	74.9%
Reflecție asupra pasiunilor, intereselor, hobby-urilor	17.0%	3.1%	5.9%	13.9%	55.9%	4.2%	3,760	75.2%
Creșterea înțelegerii elevilor asupra lumii muncii	12.8%	5.6%	11.1%	18.4%	48.3%	3.8%	3,722	74.4%
Informarea elevilor cu privire la diferitele cariere, medii profesionale	12.8%	7.3%	8.0%	18.4%	49.7%	3.8%	3,733	74.7%
Implicarea angajatorilor și angajaților în învățarea despre cariere	11.1%	8.7%	16.0%	20.5%	39.6%	4.2%	3,563	71.3%
Consolidarea înțelegerii elevilor cu privire la legătura dintre educație - calificări - abilități și joburi	16.0%	5.9%	9.7%	18.1%	44.8%	5.6%	3,531	70.6%
Reflecție privind munca și învățarea	15.3%	6.9%	6.6%	17.4%	49.3%	4.5%	3,649	73.0%
Luarea deciziilor și planificare	16.7%	6.9%	5.6%	14.9%	52.1%	3.8%	3,674	73.5%
Abilități interpersonale și de comunicare	18.4%	3.5%	3.1%	12.2%	58.0%	4.9%	3,733	74.7%

Anexa 13 - Distribuția răspunsurilor legate de frecvență în funcție de țară

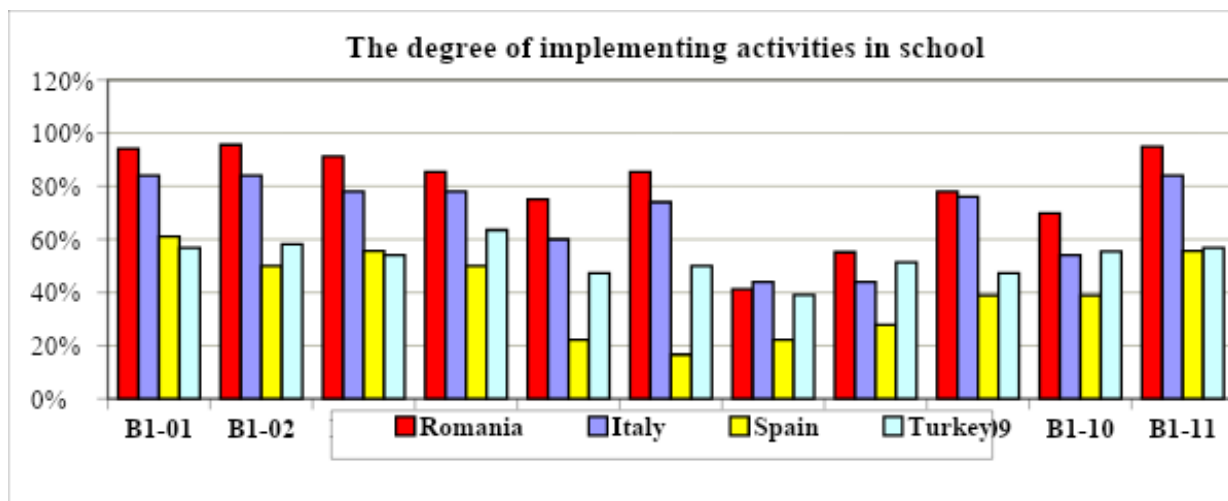
Tabelul 9. Distribuția răspunsurilor legate de frecvență în funcție de țară

	Frecvența răspunsurilor în funcție de țară				
	Total	România	Italia	Spania	Turcia
auto-eficacitate	80.2%	78.1%	79.5%	63.3%	81.9%
auto-explorare	79.7%	77.5%	80.5%	61.1%	81.3%
Autocontrolul emoțiilor	78.2%	78.2%	78.6%	61.1%	78.8%
Reflecție asupra pasiunilor, intereselor, hobby-urilor	78.5%	77.3%	78.6%	65.6%	78.4%
Creșterea înțelegerii elevilor asupra lumii muncii	77.4%	74.8%	73.3%	62.2%	77.8%
Informarea elevilor cu privire la diferitele cariere, medii profesionale	77.6%	78.1%	78.1%	61.1%	77.2%
Implicarea angajatorilor și angajaților în învățarea despre cariere	74.3%	72.9%	72.4%	63.3%	74.7%
Consolidarea înțelegerii elevilor cu privire la legătura dintre educație -calificări - abilități și joburi	74.8%	73.2%	73.3%	58.8%	74.8%
Reflecție privind munca și învățarea	76.4%	76.7%	80.0%	66.7%	75.9%
Luarea deciziilor și planificare	76.4%	76.1%	75.2%	67.8%	75.9%
Abilități interpersonale și de comunicare	78.5%	78.8%	80.5%	64.4%	77.4%

Anexa 14 - Distribuția răspunsurilor legate de aplicarea activităților de consiliere a carierei/ învățare despre carieră, la nivelul școlii

Tabelul 10. Distribuția răspunsurilor legate de aplicarea activităților de consiliere a carierei/ învățare despre carieră la nivelul școlii

	Total	România	Italia	Spania	Turcia
auto-eficacitate	79.9%	94.1%	84.0%	61.1%	56.8%
auto-explorare	78.8%	95.6%	84.0%	50.0%	58.1%
Autocontrolul emoțiilor	75.7%	91.2%	78.0%	55.6%	54.1%
Reflecție asupra pasiunilor, intereselor, hobby-urilor	72.2%	85.3%	78.0%	50.0%	63.5%
Creșterea înțelegerii elevilor asupra lumii muncii	63.5%	75.0%	60.0%	22.2%	47.3%
Informarea elevilor cu privire la diferitele cariere, medii profesionale	68.8%	85.3%	74.0%	16.7%	50.0%
Implicarea angajatorilor și angajaților în învățarea despre cariere	43.4%	41.2%	44.0%	22.2%	39.2%
Consolidarea înțelegerii elevilor cu privire la legătura dintre educație -calificări - abilități și joburi	55.9%	55.1%	44.0%	27.8%	51.4%
Reflecție privind munca și învățarea	61.5%	77.9%	76.0%	38.9%	47.3%
Luarea deciziilor și planificare	60.8%	69.9%	54.0%	38.9%	55.4%
Abilități interpersonale și de comunicare	75.7%	94.9%	84.0%	55.6%	56.8%

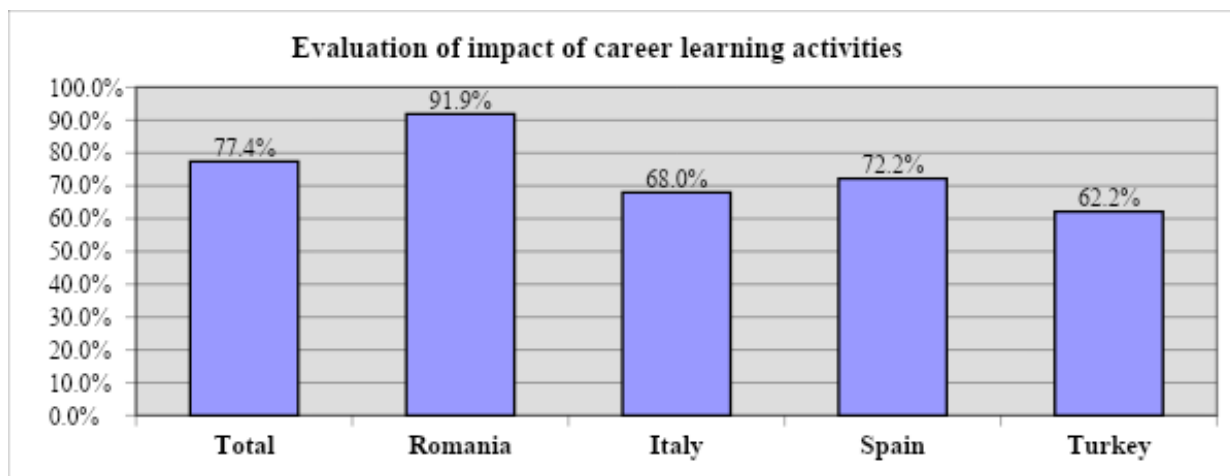

Graficul 6. Distribuția răspunsurilor legate de aplicarea activităților de consiliere a carierei/învățare despre carieră, la nivelul școlii

Anexa 15 - Distribuția răspunsurilor legate de evaluarea activităților de consiliere a carierei/învățare despre carieră

Tabelul 11. Distribuția răspunsurilor legate de evaluarea activităților de consiliere a carierei/învățare despre carieră

Țări	România	Italia	Spania	Turcia	Danemarc a	Altele	Total
Total	136	50	18	74	7	3	288
Nr. respondenți	125	34	13	46	4	1	223
%	92%	68%	72%	62%	57%	33%	77%

Graficul 7. Distribuția răspunsurilor legate de evaluarea activităților de consiliere a carierei/învățare despre carieră

Anexa 16 - Distribuția răspunsurilor legate de modurile de evaluare

Tabelul 12. Distribuția răspunsurilor legate de modalitățile de evaluare

Țări	Total	România	Italia	Spania	Turcia
Modul 1	62.5%	77.2%	64.0%	50.0%	70.3%
Modul 2	19.1%	18.4%	20.0%	5.6%	33.8%
Modul 3	82.3%	85.3%	68.0%	66.7%	87.8%
Modul 4	49.3%	44.1%	36.0%	50.0%	64.9%
Modul 5 (altele)	4.9%	1.5%	2.0%	5.6%	6.8%

Anexa 17 - Distribuția răspunsurilor legate de evaluarea cunoștințelor în domeniul orientării și consilierii carierei/ învățării despre carieră

Tabelul 13. Distribuția răspunsurilor legate de evaluarea cunoștințelor în domeniul orientării și consilierii carierei/ învățării despre carieră

	Scară 1-5					
	1	2	3	4	5	Non-răspunsuri
Nr. de respondenți	5	32	103	100	35	13
%	1.7%	11.1%	35.8%	34.7%	12.2%	4.5%

Tabelul 14. Distribuția răspunsurilor legate de evaluarea cunoștințelor în domeniul orientării și consilierii carierei/ învățării despre carieră, în funcție de țară

	Distribuția răspunsurilor legate de evaluarea cunoștințelor în domeniul orientării și consilierii carierei/ învățării despre carieră, în funcție de țară				
	Nivel de satisfacție				
	Total	România	Italia	Spania	Turcia
%	69.3%	73.6%	6.9%	58.9%	70.4%

Tabelul 15., Distribuția răspunsurilor legate de evaluarea cunoștințelor în domeniul orientării și consilierii carierei/ învățării despre carieră în funcție de gen, nivel educațional și funcția ocupată

Total	Criterii	73.1%
Gen	Femei	72.9%
	Bărbați	80.0%

Nivel educațional	Preșcolar	75.4%
	Școala primară	68.5%
	Gimnaziu	77.6%
Funcția ocupată	Profesor	70.4%
	Consilier școlar	79.6%
	Director	60.0%
	Altele	54.3%

Anexa 18 - Distribuția răspunsurilor legate de nevoia de a fi implicat în programe de formare/training în consiliere a carierei/ învățarea despre carieră

Tabelul 16. Distribuția răspunsurilor legate de nevoia de a fi implicat în programe de formare în consiliere a carierei/ învățarea despre carieră

	% din răspunsurile afirmative				
	Medie	România	Italia	Spania	Turcia
%	81.3%	89.%	76.0%	50.0%	77.0%

Anexa 19 - Distribuția răspunsurilor legate de nevoia de a fi implicat în programe de formare /training în consiliere a carierei/ învățarea despre carieră, în funcție de țară

Tabelul 17. Distribuția răspunsurilor legate de nevoia de a fi implicat în programe de formare în consiliere a carierei/ învățarea despre carieră , în funcție de țară

	% din răspunsurile afirmative				
	Total	România	Italia	Spania	Turcia
%	24.7%	29.4%	30.0%	11.1%	21.6%

Anexa 20 - Distribuția răspunsurilor legate de resursele educaționale necesare pentru sprijinirea activităților de consiliere a carierei/ învățarea despre carieră

Tabelul 18. Distribuția răspunsurilor legate de resursele educaționale necesare pentru sprijinirea activităților de consiliere a carierei/ învățarea despre carieră

	Total	România	Italia	Spania	Turcia
Resursa 1	40.6%	54.4%	46.0%	16.7%	44.6%
Resursa 2	40.6%	43.4%	38.0%	50.0%	54.1%
Resursa 3	55.9%	70.6%	58.0%	22.2%	73.0%
Resursa 4	46.2%	70.6%	68.0%	5.6%	44.6%
Resursa 5	48.3%	62.5%	60.0%	50.0%	44.6%
Resursa 6	70.8%	86.8%	76.0%	0.0%	81.1%
Resursa 7	3.5%	2.2%	2.0%	0.0%	0.0%

Anexa 21 - Distribuția răspunsurilor legate de interesul de a testa instrumente noi/resurse de orientare și consiliere a carierei/ învățarea despre carieră

Tabelul 19. Distribuția răspunsurilor legate de interesul de a testa instrumente noi/resurse de orientare și consiliere a carierei/ învățarea despre carieră

	% din răspunsurile afirmative				
	Total	România	Italia	Spania	Turcia
%	75,0%	89,7%	78,0%	27,8%	64,9%